

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**

Διπλωματική Εργασία

της

Ελευθερίας Γ. Κεφαλά

Θεσσαλονίκη, 2023

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**

Ελευθερία Γ. Κεφαλά

Πτυχίο Νομικής, Α.Π.Θ., 2018

Π.Μ.Σ. Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο, Α.Π.Θ., 2022

Διπλωματική Εργασία

υποβαλλόμενη για τη μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων του

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Κα Αλεξανδροπούλου- Αιγυπτιάδου Ευγενία

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή την 20^η/02/2023

Κα Ευγενία

Αλεξανδροπούλου-

Αιγυπτιάδου

.....

Κος Χρήστος

Μαστροκώστας

.....

Κα Μαρία

Μυλώση

.....

Ελευθερία Γ. Κεφαλά

Στους λατρεμένους γονείς μου

Περίληψη

Η εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων 679/2016, γνωστού ως «General Data Protection Regulation» (G.D.P.R.), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 25 Μαΐου 2018, επέφερε σημαντικές αλλαγές στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και κάλυψε τα μέχρι τότε νομοθετικά κενά. Η εναρμόνιση των λειτουργιών και των υπηρεσιών των τραπεζικών ιδρυμάτων με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων είναι αναντίρρητα μία πρόκληση. Οι τράπεζες αποτελούν τον κύριο μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης. Λόγω του κεντρικού ρόλου τους στις καθημερινές συναλλακτικές σχέσεις συλλέγουν και επεξεργάζονται αρκετές πληροφορίες των συναλλασσόμενων, όπως τα στοιχεία επικοινωνίας, το ύψος καταθέσεων, τις οφειλές τους, τις μεταφορές χρηματικών ποσών κ.α.

Η παρούσα διπλωματική εργασία χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται συνοπτικά η πορεία της νομοθεσίας της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Στη συνέχεια επεξηγούνται ορισμένες βασικές έννοιες του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, οι αρχές που οφείλουν να τηρούνται κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τα δικαιώματα των υποκειμένων.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται η έννομη σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων και των πελατών τους και γίνεται αναφορά σε ορισμένα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, όπως η συλλογή και η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τα τραπεζικά ιδρύματα, η διαδικασία της κατάρτισης προφίλ, το περιεχόμενο της έννοιας του τραπεζικού απορρήτου και η διάκριση του τελευταίου σε γενικό και ειδικό. Επίσης, αναλύεται η λειτουργία του «Τραπεζικού Συστήματος Πληροφοριών-Τειρεσίας Α.Ε.» και γίνεται αναφορά στα Συστήματα Αρχαιοθήκης που ακολουθεί, αλλά και στις πηγές άντλησης των δεδομένων.

Στο τελευταίο μέρος της παρούσας εργασίας αναφέρονται ορισμένες αποφάσεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) που αφορούν σε ζητήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Λέξεις Κλειδιά: προσωπικά δεδομένα, προστασία προσωπικών δεδομένων, τραπεζικά ιδρύματα, τραπεζικό απόρρητο, γενικό, ειδικό, «Τραπεζικό Σύστημα Πληροφοριών-Τειρεσίας Α.Ε.», 2016/679 ΓΚΠΔ (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων).

Abstract

The implementation of the General Data Protection Regulation 679/2016, known as the “General Data Protection Regulation” (G.D.P.R.), which entered into force on 25 May 2018, brought about significant changes in the field of personal data protection and covered the previous legislation gaps. The harmonization of the functions and services of the banking institutions with the General Regulation as Personal Data Protection is undoubtedly a challenge. Banks are the main driver of economic growth. Due to their central role in the daily trading relations, they collect and process a lot of information of the traders, such as the contact details, the amount of deposits, their debts, the transfer of money, etc.

This Diploma Thesis is divided into three parts. The first part summarizes the progress of personal data protection legislation at European and national level. The following are some basic concepts of the General Data Protection Regulation, the principles that must be observed when processing personal data and the rights of subjects.

The second part presents the legal relationship that is formed between the banking institutions and the customers and refers to some more specific issues related to the application of the General Regulation of Personal Data Protection, such as the collection and processing of personal data by banking institutions, the process of profiling, the definition of banking secrecy and the distinction between general and specific. Also, the operation of the “Banking Information System- Teiresias SA” is analyzed and reference is made to the Archiving Systems and to the data collection sources.

In the last part, a few decisions of the Personal Data Protection Authority (APDP) are mentioned, which concern issues that arose from the application of the General Regulation of Personal Data Protection in the financial sector.

Keywords: personal data, personal data protection, banking institutions, banking secrecy, general, specific, “Banking Information System- Teiresias SA”, 2016/679 GDPR (General Data Protection Regulation).

Πρόλογος – Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Διϋδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Δίκαιο και Πληροφορική» και υποβάλλεται για την μερική εκπλήρωση των απαιτήσεών του.

Ολοκληρώνοντας τις σπουδές μου, αισθάνομαι την ανάγκη και την ηθική υποχρέωση να ευχαριστήσω θερμά τους καθηγητές και διδάσκοντες του μεταπτυχιακού για τις πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ειδικά την Διευθύντρια του Προγράμματος και επιβλέπουσα Καθηγήτρια κα Ευγενία Αλεξανδροπούλου - Αιγυπτιάδου για την βοήθεια που μου προσέφερε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κα Μυλώση Μαρία που με την πολύτιμη καθοδήγησή της, την ευγένειά της, την άμεση ανταπόκρισή της και τις καίριες επισημάνσεις και παρεμβάσεις της με βοήθησε να ολοκληρώσω την παρούσα διπλωματική εργασία. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω και στους γονείς μου, Γιώργο και Πέπη, στον αδερφό μου Δημήτρη και τον σύζυγό μου Θάνο, οι οποίοι με στήριξαν με κάθε τρόπο καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου και γιατί πάντα πιστεύουν σε εμένα.

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	13
----------------	----

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

1.1 Γενικά	16
------------------	----

1.2 Το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο	17
---	----

1.2.1 Η Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24 ^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων	17
--	----

1.2.2 Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27 ^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ	18
---	----

1.2.3 Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27 ^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης- πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου	19
--	----

1.2.4 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23 ^{ης} Οκτωβρίου 2018 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και	
---	--

λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και για κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 25/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ 21

1.3 Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο 22

1.3.1 Το Σύνταγμα 22

1.3.2 Ο Νόμος 2472/1997 23

1.3.3 Ο Νόμος 4624/2019 24

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Γενικά 25

2.2 Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 25

2.3 Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 28

2.4 Οι βασικές έννοιες του Κανονισμού 30

2.4.1 Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα 30

2.4.2 Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα 33

2.5 Οι αρχές που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα 34

i. Η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας της επεξεργασίας 35

ii. Η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας 37

iii. Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων 39

iv. Η αρχή της ακρίβειας 40

v. Η αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης των δεδομένων 41

vi. Η αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας 43

vii. Η αρχή της λογοδοσίας 43

2.6 Τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων	44
2.6.1. Γενικά	44
I. Το δικαίωμα ενημέρωσης	45
II. Το δικαίωμα πρόσβασης	47
III. Το δικαίωμα διόρθωσης	48
IV. Το δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη» - right to be forgotten)	49
V. Το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας	51
VI. Το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων	52
VII. Το δικαίωμα εναντίωσης και αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων	54

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΕΝΝΟΜΗ ΣΧΕΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΗ

3.1 Γενικά	57
3.2 Η τραπεζική σύμβαση	58
i. Προσυμβατικό στάδιο	60
ii. Συμβατικό στάδιο	61
iii. Μετασυμβατικό στάδιο	61

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΧΩΡΟ

4.1 Γενικά	62
4.2. Η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα τραπεζικά ιδρύματα	64
4.3 Προσωπικά δεδομένα και ξέπλυμα βρόμικου χρήματος	67
4.4. Η ενημέρωση των υποκειμένων για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τραπεζικά ιδρύματα	70

4.5. Μέτρα προστασίας	73
4.6. Η κατάρτιση προφίλ από τα τραπεζικά ιδρύματα	75
4.7. Η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα τραπεζικά ιδρύματα	77
4.8. Το σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών	80

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

5.1 Γενικά	82
5.2 Το τραπεζικό απόρρητο	82
5.2.1 Ορισμός	83
5.2.2 Άρση τραπεζικού απορρήτου	85
5.3 Ειδικό τραπεζικό απόρρητο ή απόρρητο τραπεζικών καταθέσεων	86
5.3.1 Ορισμός	86
5.3.2 Άρση ειδικού τραπεζικού απορρήτου	87

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ «ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ-ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.»

6.1 Ορισμός	90
6.2 Η επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από το σύστημα της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»	91
6.3 Συστήματα Αρχαιοθέτησης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»	93
6.4 Πηγές άντλησης των δεδομένων που τηρεί η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»	99
6.5 Οριοθέτηση της λειτουργίας της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» από την νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	99

6.6 Μέσα προστασίας	102
----------------------------------	------------

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΑΠΔΠΧ)

- **Η με αριθμό 109/1999 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 105**
- **Η με αριθμό 523/1999 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 105**
- **Η με αριθμό 86/2002 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 106**
- **Η με αριθμό 11/2006 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 106**
- **Η με αριθμό 64/2007 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 107**
- **Η με αριθμό 65/2015 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 107**
- **Η με αριθμό 70/2015 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 108**
- **Η με αριθμό 9/2017 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 108**
- **Η με αριθμό 98/2017 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 109**
- **Η με αριθμό 47/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 109**
- **Η με αριθμό 48/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 110**
- **Η με αριθμό 57/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 111**
- **Η με αριθμό 68/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 112**
- **Η με αριθμό 18/2019 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 112**
- **Η με αριθμό 39/2019 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 113**
- **Η με αριθμό 6/2022 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ 114**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ	116
--	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	119
---------------------------------------	------------

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	120
--------------------------	------------

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	120
------------------------	------------

ΆΛΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	123
---------------------------	------------

Εισαγωγή

Διανύοντας την εποχή της «πανταχού παρούσας» Κοινωνίας της Πληροφορίας,¹ η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εμφανίζεται απολύτως αναγκαία. Η παγκοσμιοποίηση, η τεχνολογική πρόοδος και η ανάπτυξη του διαδικτύου επέφεραν την ανάπτυξη των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης και την εντατική χρήση επεμβατικών τεχνολογιών, όπως της νεφροϋπολογιστικής, του γεωεντοπισμού, του διαδικτύου των πραγμάτων (Internet of Things, IoT) και άλλων.² Παράλληλα, η προώθηση του πεδίου της ψηφιακής οικονομίας και η συνακόλουθη ψηφιοποίηση αρκετών δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών και δεδομένων.

Απόρροια των παραπάνω είναι η σημαντική αύξηση των διασυνοριακών ροών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λόγω της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων φορέων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.³ Με την εξέλιξη της τεχνολογίας γίνεται εφικτή τόσο για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, όσο και για τις δημόσιες αρχές, η συλλογή και η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πρωτοφανή κλίμακα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους⁴.

Τα τραπεζικά ιδρύματα κατέχουν κεντρικό ρόλο στην καθημερινή ζωή και στις συναλλαγές, κυρίως λόγω των πολλαπλών παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως ηλεκτρονικές πληρωμές, παροχή δανείων και πιστώσεων, επενδυτικές υπηρεσίες, μεταφορές χρηματικών ποσών κ.α. Με στόχο την παροχή καλύτερων, φθηνότερων και πιο εξατομικευμένων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, τα τραπεζικά ιδρύματα εφαρμόζουν

¹ Βλ. Αλεξανδροπούλου- Αιγυπτιάδου Ε., *Προσωπικά Δεδομένα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2016, σελ. 8.

² Βλ. Τάσση Σπ., *Τεχνολογία και Ιδιωτικότητα*, σε: Κοτσαλή Λ., *Προσωπικά Δεδομένα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 327 επ.

³Βλ. σκέψη 5^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁴ Βλ. σκέψη 6^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

νέες τεχνολογίες (διαδίκτυο των πραγμάτων -IoT, cloud computing- νεφοϋπολογιστική κ.ά.)⁵. Με αυτόν τον τρόπο μετατρέπονται σε πηγές δεδομένων, καθώς, για την διενέργεια και ολοκλήρωση των τραπεζικών εργασιών συλλέγουν, αποθηκεύουν και επεξεργάζονται έναν τεράστιο όγκο δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και διάφορων άλλων πληροφοριών των συναλλασσόμενων προσώπων.

Για τους παραπάνω λόγους κρίθηκε απαραίτητη η δημιουργία ενός ισχυρού και συνεκτικού νομικού πλαισίου προστασίας των δεδομένων, το οποίο θα εξασφαλίζει ένα επαρκές επίπεδο προστασίας, υποστηριζόμενο από αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας.⁶ Τον σκοπό αυτό έρχεται να πραγματώσει ο ενωσιακός νομοθέτης με την ψήφιση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)⁷. Αποτελώντας ορόσημο στη ρύθμιση της ιδιωτικής ζωής, ο Κανονισμός τέθηκε σε εφαρμογή στις 25.05.2018 και θεμελιώνεται στο άρθρο 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 286 της ΣΕΚ).⁸

Το νομικό οπλοστάσιο της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ολοκληρώνεται σε εθνικό επίπεδο με την ψήφιση του ν. 4624/2019 «*Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του*

⁵ Βλ. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 σχετικά με την Fin Tech: η επίδραση της τεχνολογίας στο μέλλον του χρηματοπιστωτικού τομέα (2016/2243(INI)).

⁶ Βλ. σκέψη 7^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (General Data Protection Regulation), OJ L 119/1-88, 4.5.2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>

⁸ Βλ. άρ. 16 της ΣΛΕΕ: «*Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν*».

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»⁹.

⁹ Νόμος 4624/2019 – ΦΕΚ 137/Α/29-8-2019. <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-4624-2019>

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

1.1 Γενικά

Η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεμελιώνεται στο άρθρο 8 παρ. 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁰ και στο άρθρο 16 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)¹¹. Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα, αλλά σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.¹²

Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και η παγκοσμιοποίηση καθιστούν επιβεβλημένη τη δημιουργία ενός ισχυρού συνεκτικού πλαισίου προστασίας των δεδομένων, το οποίο θα εξασφαλίζει αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας σε όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου. Ωστόσο κάτι τέτοιο δεν πραγματοποιήθηκε με την Οδηγία 95/46/ΕΚ¹³, η οποία οδήγησε σε κατακερματισμό της εφαρμογής της νομοθεσίας της προστασίας των δεδομένων σε ολόκληρη την Ένωση.

Με την ψήφιση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

¹⁰ Βλ. άρθρο 8 παρ. 1 ΧΘΔ: «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν».

¹¹ Βλ. άρθρο 16 παρ. 1 ΣΛΕΕ: «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν».

¹² Βλ. σκέψη 4^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹³ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ΟJ L 281/31-50, 23.11.1995. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A31995L0046>

και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την ταυτόχρονη κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, επιδιώκεται η δημιουργία ενός συνεκτικού και υψηλού επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται με χρονική σειρά όλα τα νομικά εργαλεία που συναπαρτίζουν το δίκαιο της προστασίας των δεδομένων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και στοχεύουν στην αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, καθορίζουν τις υποχρεώσεις όσων επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τέλος, προβλέπουν τις κυρώσεις που συνοδεύουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες προστασίας των δεδομένων.

1.2 Το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο

1.2.1 Η Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων¹⁴

Η οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών αποτελεί το κείμενο αναφοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 2472/1997¹⁵.

Προς τον σκοπό αυτό, η οδηγία σκιαγραφεί τα όρια για τη συλλογή και τη

¹⁴ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, OJ L 281/31-50, 23.11.1995. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A31995L0046>

¹⁵ Βλ. ν. 2472/1997, ΦΕΚ 50/Α' 10.04.1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-2472-1997>

χρησιμοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και θέτει ως αναγκαία τη δημιουργία, σε κάθε κράτος μέλος, ενός ανεξάρτητου εθνικού οργανισμού επιφορτισμένου με την εποπτεία οποιασδήποτε δραστηριότητας συνδέεται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον επιδιώκει αφενός μεν την εναρμόνιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων σχετικά με τις δραστηριότητες επεξεργασίας, αφετέρου δε, τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών.

1.2.2 Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ¹⁶

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (στο εξής ΓΚΠΔ) ψηφίστηκε στις 14 Απριλίου 2016 και τέθηκε σε εφαρμογή στις 25 Μαΐου 2018.¹⁷

Παρόλο που η Οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών βρισκόταν ήδη σε εφαρμογή από το 1995, οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την κλιμάκωση της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ανταλλαγή των δεδομένων αυτών μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, ενώσεων και επιχειρήσεων σε ολόκληρη την Ένωση.

Ο ευρωπαίος νομοθέτης επιδίωξε ένα πιο ισχυρό και συνεκτικό πλαίσιο προστασίας με αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας, το οποίο επιτεύχθηκε με τη ψήφιση του Κανονισμού, ο οποίος είναι δεσμευτικός και ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης. Διασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο συνεκτική και ομοιόμορφη εφαρμογή των

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (General Data Protection Regulation), OJ L 119/1-88, 4.5.2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>

¹⁷ Βλ. άρθρο 99 ΓΚΠΔ: «1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 2. Τίθεται σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018».

κανόνων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση.

Ωστόσο, όπως επισημαίνεται και στο Προοίμιο¹⁸ του ΓΚΠΔ, παρέχει περιθώρια χειρισμού στα κράτη μέλη, ώστε να εξειδικεύσουν τους κανόνες του, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα («ευαίσθητα δεδομένα») και δεν αποκλείεται το δίκαιο των κρατών μελών να προσδιορίζει τις περιστάσεις ειδικών καταστάσεων επεξεργασίας, μεταξύ άλλων, τον ακριβέστερο καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη.

1.2.3 Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹⁹.

Σκοπός θέσπισης της παρούσας Οδηγίας είναι η διασφάλιση συνεκτικής και υψηλής προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των φυσικών προσώπων και η διευκόλυνση της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, ώστε να επιτευχθεί αποτελεσματική δικαστική

¹⁸ Βλ. σκέψη 10^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, OJ L 119/1-89, 4.5.2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0680&from=EL>

συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και η αστυνομική συνεργασία.

Θα πρέπει, λοιπόν, το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, να είναι ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη.²⁰ Ωστόσο, η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται όταν οι φορείς ή οι οντότητες επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς άλλους από αυτούς που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Στις τελευταίες περιπτώσεις εφαρμογή έχει ο ΓΚΠΔ.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συλλέγουν, διατηρούν και επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και εν συνεχεία σε ειδικές περιπτώσεις και σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους τα διαβιβάζουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Εν συνεχεία οι φορείς ή οι οντότητες που επεξεργάζονται τα εν λόγω δεδομένα για λογαριασμό των αρχών αυτών, θα πρέπει να δεσμεύονται από σύμβαση ή άλλη νομική πράξη και από τις διατάξεις που ισχύουν για τους εκτελούντες την επεξεργασία, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, ενώ δε τίγεται η εφαρμογή του ΓΚΠΔ για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον εκτελούντα την επεξεργασία εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.²¹

²⁰ Βλ. σκέψη 7η της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης- πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

²¹ Βλ. σκέψη 11η της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης- πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

1.2.4 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2018 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και για κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 25/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ.²²

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού θεσπίζουν κανόνες που αφορούν στην προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και κανόνες που αφορούν στην ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των εν λόγω οργάνων και οργανισμών ή προς άλλους αποδέκτες εγκατεστημένους στην Ένωση (άρθρο 1 του Κανονισμού). Οι διατάξεις αυτές ακολουθούν τις ίδιες αρχές με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, συνεπώς θα πρέπει να ερμηνεύονται ομοιόμορφα.

Επίσης, ο παρών Κανονισμός περιέχει γενικές διατάξεις που θα πρέπει να εφαρμόζονται στην επεξεργασία επιχειρησιακών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τους σκοπούς ποινικών ερευνών από όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, όταν δραστηριοποιούνται στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας.

Τέλος, συστήνεται ανεξάρτητη εποπτική αρχή, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (άρθρα 52 επ. του Κανονισμού), ο οποίος είναι επιφορτισμένος με:

- i)** την εξασφάλιση ότι τα όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων,

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2018 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και για κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 25/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ, OJ L 1-259/39, 21.11.2018 https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/regulation_eu_2018_1725_el.pdf

- ii) την παρακολούθηση και την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος κανονισμού και κάθε άλλης γνωσιακής πράξης στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και
- iii) την παροχή συμβουλών προς τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και προς τα υποκείμενα των δεδομένων για κάθε θέμα που αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

1.3 Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο

1.3.1 Το Σύνταγμα

Βασικός στόχος κάθε δημοκρατικά δομημένης κοινωνίας είναι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων της. Σύμφωνα με το δικαίωμα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.²³), κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης. Μέχρι την Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, η προστασία των προσωπικών δεδομένων επιτυγχάνονταν μέσω της εφαρμογής των άρθρων 2 παρ. 1 Συντ., 5 παρ. 1 Συντ., 9 παρ. 1 Συντ. και 19 Συντ.

Η Ζ' Αναθεωρητική Βουλή, το 2001 κατοχύρωσε ρητά στο άρθρο 9^A του Συντάγματος το δικαίωμα της πληροφορικής αυτοδιάθεσης²⁴, το οποίο ορίζει ότι: *«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει»*. Καθίσταται φανερό ότι η αξία της δικαιοϊκής αναγνώρισης του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων εντοπίζεται στην αξία της προστασίας της ιδιωτικότητας του ατόμου.²⁵

²³ Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος: *«Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη»*.

²⁴ Βλ. Χρυσόγονος Χ., *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2006, σελ. 210 επ.

²⁵ Βλ. Ακριβοπούλου Χρ., *Το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων μέσα από το φακό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή*, Θεωρία και Πράξη του Διοικητικού Δικαίου, 7/2011.

Περαιτέρω με το άρθρο 5^A του Συντάγματος κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην πληροφόρηση, σύμφωνα με το οποίο: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9^A και 19». Διασφαλίζεται με τα παραπάνω ένα επαρκές επίπεδο προστασίας για το νέο ψηφιακό περιβάλλον.

1.3.2 Ο Νόμος 2472/1997²⁶

Ο ν. 2472/1997 για την «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» ψηφίσθηκε με σκοπό την μεταφορά της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων.

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συμπληρωνόταν από **α)** τον ν. 3471/2006 για την «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών υπολογιστών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»²⁷, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, **β)** τον ν. 3783/2009 για την «Ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και άλλες διατάξεις»²⁸, **γ)** τον ν. 3917/2011 για τη «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε

²⁶ Βλ. ν. 2472/1997 – ΦΕΚ Α-50/10-4-1997: Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-2472-1997>

²⁷ Βλ. ν. 3471/2006, ΦΕΚ Α-133/28.06.2006 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-3471-2006>

²⁸ Βλ. ν. 3783/2009, ΦΕΚ Α-136/7.8.2009 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-3783-2009>

επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»²⁹, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Μαρτίου για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/58/EK και από τις κανονιστικές πράξεις και οδηγίες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.³⁰

1.3.3 Ο Νόμος 4624/2019³¹

Με τον ν. 4624/2019 θεσπίζονται μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων (άρθρα 3-42), ενώ τα υπόλοιπα άρθρα αφορούν στην ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/680 της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης- πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Με την ψήφιση αυτού του νόμου αντικαθίσταται το νομοθετικό πλαίσιο που έως τότε ρύθμιζε τη συγκρότηση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης από δημόσιους

²⁹ Βλ. ν. 3917/2011, ΦΕΚ-Α 22/21.02.2011,

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-3917-2011>

³⁰ <https://www.dpa.gr>

³¹ Βλ. ν. 4624/2019 – ΦΕΚ 137/Α/29-8-2019.

https://www.kodiko.gr/nomologia/download_fek?f=fek/2019/a/fek_a_137_2019.pdf&t=5671c68713aca5078234c51413a0accf

ή ιδιωτικούς φορείς, εκτός εάν η επεξεργασία πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας.³² Συνεπώς, όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια της παρούσας εργασίας, το πεδίο εφαρμογής του Νόμου αυτού ταυτίζεται με τον ΓΚΠΔ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Γενικά

Ο ΓΚΠΔ ψηφίσθηκε στις 14 Απριλίου 2016 και τέθηκε σε εφαρμογή στις 25 Μαΐου 2018.³³ Με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ο οποίος είναι δεσμευτικός και ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, ο ευρωπαϊός νομοθέτης επιδίωξε ένα πιο ισχυρό και συνεκτικό πλαίσιο προστασίας με αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας. Διασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο συνεκτική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση. Ήδη από το προοίμιο του Κανονισμού γίνεται σαφές ότι βασικός στόχος των κανόνων είναι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2.2 Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού

Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής προσδιορίζεται στο άρθρο 2 του ΓΚΠΔ και περιλαμβάνει την, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

Ο Κανονισμός δίνει έναν ευρύ και ενδεικτικό ορισμό της επεξεργασίας. Ως τέτοια ορίζεται *«κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση*

³² Βλ. άρθρο 2 ν. 4624/2019.

³³ Βλ. άρθρο 99 ΓΚΠΔ: «1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 2. Τίθεται σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018».

αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή³⁴».

Όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται με αυτοματοποιημένα μέσα, δηλαδή συστήματα που κάνουν αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων, όπως ο Η/Υ, τα ψηφιακά συστήματα και τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης, χαρακτηρίζεται ως αυτοματοποιημένη. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται ένα διαρθρωμένο αρχείο, αλλά περιλαμβάνονται όλα τα είδη των αρχείων (π.χ. κείμενο, εικόνες κτλ.).³⁵ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι εικόνες ατόμων που καταγράφονται από κάμερες παρακολούθησης, οι οποίες θα πρέπει να θεωρηθούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον τα άτομα που καταγράφονται μπορούν να αναγνωριστούν. Αλλά και στις τραπεζικές συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω τηλεφώνου, όταν η φωνή του πελάτη της τράπεζας καταγράφεται σε μαγνητοταινία αποτελεί δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα.³⁶

Αντιθέτως, η μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, μόνο όταν τα δεδομένα περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης, δηλαδή σε ένα «*διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση*³⁷». Γίνεται, μάλιστα, δεκτό ότι τα αρχεία ή τα σύνολα των αρχείων, καθώς και τα εξώφυλλά τους, τα οποία δεν είναι διαρθρωμένα σύμφωνα με τα συγκεκριμένα κριτήρια, δεν θα πρέπει να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του

³⁴ Βλ. άρθρο 4 αρ. 2 ΓΚΠΔ.

³⁵ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων*, Interactive Learning, 2020, σελ. 34.

³⁶ Βλ. Ομάδα Προστασίας Δεδομένων του Άρθρου 29, *Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»*, σελ. 4.

³⁷ Βλ. άρθρο 4 αρ. 6 ΓΚΠΔ.

παρόντος Κανονισμού.³⁸

Το πεδίο εφαρμογής των κανόνων δεν πρέπει να υπερεκτείνεται, γι' αυτό και ο Κανονισμός εισάγει ορισμένες εξαιρέσεις. Πιο συγκεκριμένα, δεν τυγχάνει εφαρμογής σε ζητήματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή στην ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δραστηριότητες που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια.³⁹ Επίσης, δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη, όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης.⁴⁰ Τέλος, εκτός του πεδίου εφαρμογής βρίσκεται και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, χωρίς σύνδεση με επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα. Οι προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την αλληλογραφία, την τήρηση αρχείου διευθύνσεων, την κοινωνική δικτύωση και την επιγραμμική δραστηριότητα.⁴¹

³⁸ Βλ. σκέψη 15^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

³⁹ Βλ. άρθρο 2 παρ. 2 ΓΚΠΔ.

⁴⁰ Βλ. σκέψη 16^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁴¹ Βλ. άρθρο 2 παρ. 2 εδ. γ' σε συνδ. με την σκέψη 18^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

2.3 Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού

Ο Κανονισμός εισάγει εξαίρεση από την αρχή της εδαφικότητας,⁴² καθώς εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση, ανεξάρτητα από το κατά πόσο η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός της Ένωσης⁴³. Η εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία προϋποθέτει την ουσιαστική και πραγματική άσκηση δραστηριότητας μέσω σταθερών ρυθμίσεων, οι οποίες είναι ανάλογες των οικονομικών δραστηριοτήτων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα η κατοχή ενός τραπεζικού λογαριασμού ή μιας τραπεζικής θυρίδας.⁴⁴ Επίσης, στην έννοια της εγκατάστασης περιλαμβάνεται τόσο το παράρτημα, όσο και η θυγατρική εταιρία με νομική προσωπικότητα.

Ο Κανονισμός εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υποκειμένων των δεδομένων που βρίσκονται στην Ένωση από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση, εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων στην Ένωση.⁴⁵ Αυτό συμβαίνει όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία προδήλως αποσκοπεί να παράσχει υπηρεσίες στα υποκείμενα των δεδομένων σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης.⁴⁶ Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψιν είναι η χρήση γλώσσας ή νομίσματος που χρησιμοποιούνται συνήθως σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, η δυνατότητα παραγγελίας προϊόντων και υπηρεσιών σε αυτήν την γλώσσα ή η αναφορά σε πελάτες ή χρήστες που βρίσκονται στην Ένωση, ενώ η απλή προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του

⁴² Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 43.

⁴³ Βλ. άρθρο 3 παρ. 1 ΓΚΠΔ.

⁴⁴ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 45.

⁴⁵ Βλ. άρθρο 3 παρ. 2 περ. α' ΓΚΠΔ.

⁴⁶ Βλ. σκέψη 23^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία ή ενός μεσάζοντος στην Ένωση ή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και σε άλλα στοιχεία επικοινωνίας ή η χρήση γλώσσας που χρησιμοποιείται συνήθως στην τρίτη χώρα όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος, δεν αρκούν για να τεκμηριωθεί τέτοια πρόθεση.⁴⁷

Δεύτερον, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που βρίσκονται στην Ένωση από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση θα πρέπει να διέπεται από τον παρόντα Κανονισμό και στην περίπτωση της παρακολούθησης της συμπεριφοράς των υποκειμένων των δεδομένων, στο βαθμό που η συμπεριφορά αυτή λαμβάνει χώρα εντός της Ένωσης.⁴⁸ Για τον καθορισμό του κατά πόσον μια δραστηριότητα επεξεργασίας μπορεί να θεωρηθεί ότι παρακολουθεί τη συμπεριφορά του υποκειμένου των δεδομένων, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν τα φυσικά πρόσωπα παρακολουθούνται στο Διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικής μετέπειτα χρήσης τεχνικών επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες συνίστανται στη διαμόρφωση του «προφίλ» ενός φυσικού προσώπου, ιδίως με σκοπό να ληφθούν αποφάσεις που το αφορούν ή να αναλυθούν ή να προβλεφθούν οι προσωπικές προτιμήσεις, οι συμπεριφορές και οι νοοτροπίες του.⁴⁹

Τέλος, εφαρμογή του Κανονισμού υπάρχει και για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ένωση, αλλά σε τόπο όπου εμφανίζεται το δίκαιο κράτους μέλους δυνάμει του δημόσιου διεθνούς δικαίου, όπως για παράδειγμα για τη διπλωματική αποστολή ή την προξενική αρχή κράτους μέλους.⁵⁰

⁴⁷ Βλ. ό.π.

⁴⁸ Βλ. άρθρο 3 παρ. 2 περ. β' ΓΚΠΔ.

⁴⁹ Βλ. σκέψη 24^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁵⁰ Βλ. άρθρο. 3 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

2.4 Οι βασικές έννοιες του Κανονισμού

2.4.1 Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Η έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την εφαρμογή του Κανονισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 ΓΚΠΔ, ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ορίζεται *«κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (»υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου»*.

Ο ευρωπαϊός νομοθέτης επέλεξε έναν ευρύ και γενικό ορισμό με σκοπό να συμπεριληφθεί στην έννοια των προσωπικών δεδομένων κάθε είδους πληροφορία που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο.⁵¹ Οι πληροφορίες που εντάσσονται στην έννοια των προσωπικών δεδομένων μπορεί να έχουν οποιαδήποτε μορφή π.χ. αλφαβητική, αριθμητική, γραφική, φωτογραφική ή ακουστική ή ακόμη να είναι αποθηκευμένες σε μνήμη Η/Υ.⁵²

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι βασική προϋπόθεση για να χαρακτηριστούν οι διάφορες πληροφορίες ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι η συσχέτισή τους με συγκεκριμένο και ταυτοποιημένο πρόσωπο (του οποίου το όνομα αναφέρεται), ή τουλάχιστον αυτό να είναι ταυτοποιήσιμο, να μπορεί δηλαδή να ταυτοποιηθεί μέσω του συσχετισμού του με άλλα στοιχεία που είναι μοναδικά, όπως το ονοματεπώνυμό του. Μάλιστα έχει κριθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ότι *«η αναφορά, επί ιστοσελίδας του Διαδικτύου, σε διάφορα πρόσωπα και ο προσδιορισμός τους είτε με το όνομά του είτε με άλλα μέσα, για παράδειγμα με τον αριθμό τηλεφώνου τους ή με στοιχεία σχετικά με τις*

⁵¹ Βλ. Ομάδα Προστασίας Δεδομένων του Άρθρου 29, *Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»*, σελ. 4.

⁵² Βλ. Ομάδα Προστασίας Δεδομένων του Άρθρου 29, *Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»*, σελ. 8.

*συνθήκες εργασίας τους και τις ασχολίες τους κατά τον ελεύθερο χρόνο, συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [...] κατά την έννοια της [...] οδηγίας 95/46».*⁵³

Ωστόσο η ταυτοποίηση ενός προσώπου δεν πραγματοποιείται πάντοτε με το όνομά του, καθώς υπάρχουν και άλλα στοιχεία αναγνώρισης, όπως ο αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.), η ημερομηνία γέννησης, τα ονόματα των γονιών, η διεύθυνση κατοικίας κ.ά. Ωστόσο υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η ταυτοποίηση του χρήστη δεν απαιτεί την αποκάλυψη της ταυτότητάς του εν στενή έννοια.⁵⁴ Για παράδειγμα, ο χρήστης κατά την περιήγησή του στο διαδίκτυο (browsing) είναι πιθανό να αφήνει διαδικτυακά ίχνη (π.χ. τοποθεσία ενός χρήστη, ανταλλαγή δεδομένων, κλήσεις κ.ά.), τα οποία καταγράφονται από διάφορα εργαλεία παρακολούθησης διαδικτυακής κίνησης (π.χ. μηχανή αναζήτησης που αποθηκεύει δεδομένα του χρήστη από τις αναζητήσεις του). Τα εργαλεία αυτά ταυτοποιούν την συμπεριφορά μιας μηχανής και συνακόλουθα του χρήστη που την χειρίζεται, αναλύοντας σε βάθος και παρέχοντας λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την παρατηρούμενη κίνηση του χρήστη και ακόμη, μπορούν να υποδείξουν ποιος είναι ο συχνότερος τύπος επισκεψιμότητας ή να εντάξουν τον χρήστη σε μια κατηγορία με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.

Προκειμένου να κριθεί αν ένα πρόσωπο είναι ταυτοποιήσιμο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εφαρμόσει διάφορα μέσα, τα οποία κρίνονται κατάλληλα κάθε φορά, λαμβανομένων υπόψη αντικειμενικών παραγόντων, όπως τα έξοδα και ο χρόνος που απαιτούνται για την ταυτοποίηση, η διαθέσιμη κατά τον χρόνο της επεξεργασίας τεχνολογία, ο επιδιωκόμενος σκοπός, ο τρόπος με τον οποίο διαρθρώνεται η επεξεργασία, τεχνικές αστοχίες κ.ά.⁵⁵

Σύμφωνα με την νομολογία της ΑΠΔΠΧ, έχει κριθεί ότι αποτελούν δεδομένα

⁵³ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου C-101/2001 της 06.11.2003 (Lindqvist), σκέψη 27. <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-101/01>

⁵⁴ Βλ. Ομάδα Προστασίας Δεδομένων του Άρθρου 29, *Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»*, σελ. 17.

⁵⁵ Βλ. σκέψη 26^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

προσωπικού χαρακτήρα το ονοματεπώνυμο, η ηλικία, το φύλο, ο αριθμός τηλεφώνου, ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ), τα στοιχεία του δελτίου ταυτότητας (ΔΑΤ), η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός τραπεζικού λογαριασμού, τα ονόματα συζύγου και τέκνων, το επίπεδο μόρφωσης, το επάγγελμα και η διεύθυνση εργασίας, τα βιομετρικά δεδομένα (το δαχτυλικό αποτύπωμα, η ίριδα του ματιού, η δομή του προσώπου, η φωνή, η γεωμετρία των χεριών, η μορφή των φλεβών κ.ά.), η υπογραφή, η ιθαγένεια, τα οικονομικά και φορολογικά στοιχεία κ.ά.

Στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ περιλαμβάνονται μόνο τα ζώντα φυσικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή του τόπου διαμονής τους, ενώ αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών η παροχή προστασίας και στους θανόντες.⁵⁶ Επίσης, δεν προστατεύονται τα νομικά πρόσωπα και ιδίως οι επιχειρήσεις συσταθείσες ως νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων της επωνυμίας, του τύπου και των στοιχείων επικοινωνίας του νομικού προσώπου.⁵⁷

Περαιτέρω, η διάκριση των προσωπικών δεδομένων υπό το καθεστώς του προηγούμενου νόμου σε ευαίσθητα και μη διατηρείται και στον ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα στο άρθρο 9 ΓΚΠΔ προβλέπεται η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε αυτές τις κατηγορίες εμπίπτουν όσα δεδομένα αφορούν στη φυλετική ή ενωτική καταγωγή, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στα γενετικά δεδομένα⁵⁸, στα βιομετρικά δεδομένα⁵⁹, στα δεδομένα υγείας⁶⁰, στα δεδομένα που

⁵⁶ Βλ. σκέψη 27^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁵⁷ Βλ. σκέψη 14^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁵⁸ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 13: «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν τα γενετικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου που κληρονομήθηκαν ή αποκτήθηκαν, όπως προκύπτουν, ιδίως από ανάλυση βιολογικού δείγματος του εν λόγω φυσικού προσώπου και τα οποία παρέχουν μοναδικές πληροφορίες σχετικά με την φυσιολογία ή την υγεία του εν λόγω φυσικού προσώπου».

αφορούν την σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Ο ΓΚΠΔ θέτει αυστηρότερες προϋποθέσεις επεξεργασίας των δεδομένων αυτών σε σχέση με αυτές που απαιτούνται για την επεξεργασία των απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ένα ενισχυμένο πλέγμα προστασίας για τα δεδομένα αυτά.⁶¹

2.4.2 Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα

Οι έννοιες του «υπευθύνου επεξεργασίας», του «εκτελούντος την επεξεργασία», του «αποδέκτη» και του «τρίτου» που εισήχθησαν με την οδηγία 95/46/EK, διατηρούνται αναλλοίωτες στον ΓΚΠΔ.

Συγκεκριμένα ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους»⁶², ενώ ο εκτελών την επεξεργασία είναι «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας»⁶³.

Τα παραπάνω πρόσωπα συνδέονται μεταξύ τους με συμβατική σχέση ή άλλη νομική πράξη, η οποία καθορίζει το αντικείμενο, τη διάρκεια, τη φύση και τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις κατηγορίες των

⁵⁹ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 14: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία προκύπτουν από ειδική τεχνική επεξεργασία συνδεδεμένη με φυσικά, βιολογικά ή συμπεριφορικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου και τα οποία επιτρέπουν ή επιβεβαιώνουν την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση του εν λόγω φυσικού προσώπου, όπως εικόνες προσώπου ή δαχτυλοσκοπικά δεδομένα».

⁶⁰ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 15: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία σχετίζονται με τη σωματική ή ψυχική υγεία ενός φυσικού προσώπου, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας, και τα οποία αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του».

⁶¹ Βλ. Αλεξανδροπούλου- Αιγυπτιάδου Ε., ό.π., σελ. 52.

⁶² Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 7 ΓΚΠΔ.

⁶³ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 8 ΓΚΠΔ.

υποκειμένων των δεδομένων, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπευθύνου της επεξεργασίας, όπως ειδικότερα προβλέπεται στο άρ. 28 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

Περαιτέρω, ο αποδέκτης των δεδομένων είναι «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές που ενδέχεται να λάβουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους δεν θεωρούνται ως αποδέκτες· η επεξεργασία των δεδομένων αυτών από τις εν λόγω δημόσιες αρχές πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των δεδομένων ανάλογα με τους σκοπούς της επεξεργασίας».⁶⁴

Τέλος, ο κύκλος των εμπλεκόμενων προσώπων ολοκληρώνεται με τον τρίτο, που ορίζεται ως «οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή φορέας, με εξαίρεση το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα».⁶⁵

2.5 Οι αρχές που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Σε κάθε επεξεργασία δεδομένων που λαμβάνει χώρα, προκειμένου να είναι νόμιμη, θα πρέπει να τηρούνται σωρευτικά οι γενικές αρχές επεξεργασίας που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ⁶⁶ και ειδικότερα στο άρθρο 5.

Η τήρηση των αρχών αυτών είναι υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας. Η μη τήρηση των γενικών αρχών που διαπιστώνεται ύστερα από έλεγχο της ΑΠΔΠΧ, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας, έχει ως συνέπεια τη διακοπή της επεξεργασίας και την καταστροφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεγεί.⁶⁷⁶⁸

⁶⁴ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 9 ΓΚΠΔ.

⁶⁵ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο 10 ΓΚΠΔ.

⁶⁶ Βλ. Μήτρου Λ., *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2017, σελ. 57.

⁶⁷ Βλ. υπ' αρ. 83/2009, 55/2010, 86/2013, 38/2015 αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ.

⁶⁸ Βλ. Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου Ε., ό.π., σελ. 85.

i. Η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας της επεξεργασίας

Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο.⁶⁹ Σύμφωνα δε με το άρθρο 8 παρ. 2 ΧΘΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, έκφραση της αρχής της νομιμότητας αποτελεί η αρχή της διαφάνειας.

Η τελευταία απαιτεί κάθε πληροφορία που αφορά την επεξεργασία των δεδομένων να είναι εύκολα προσβάσιμη, κατανοητή, σε σαφή και απλή γλώσσα. Η διαφάνεια αφορά πρώτον, την παροχή ενημέρωσης στα υποκείμενα των δεδομένων ότι πραγματοποιείται δίκαιη επεξεργασία, δεύτερον, τον τρόπο επικοινωνίας των υπευθύνων επεξεργασίας με τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με τα δικαιώματά τους και τρίτον, τον τρόπο με τον οποίο οι υπεύθυνοι επεξεργασίας διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων.⁷⁰ Επίσης, συνδέεται άμεσα με την αρχή της λογοδοσίας, η οποία αναλύεται κατωτέρω, καθώς παρέχει στα υποκείμενα τη δυνατότητα να ζητούν από τους υπευθύνους επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία να λογοδοτούν.⁷¹ Έτσι, καθίσταται αναγκαία η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με (α) την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας, (β) τους σκοπούς της επεξεργασίας, (γ) τον σκοπό να διασφαλιστεί δίκαιη και διαφανής επεξεργασία σε σχέση με τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα, (δ) το δικαίωμά τους να λαμβάνουν επιβεβαίωση και να επιτυγχάνουν ανακοίνωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υπόκεινται σε επεξεργασία και (ε) τους κινδύνους, τους κανόνες, τις εγγυήσεις και τα δικαιώματά τους σε σχέση με την επεξεργασία αυτή.⁷²

Η νομιμότητα της επεξεργασίας αναλύεται στις διατάξεις των άρθρων 6 επ.

⁶⁹ Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. α' ΓΚΠΔ.

⁷⁰ Βλ. Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαφάνεια βάσει του Κανονισμού 2016/679*, σελ. 4.

⁷¹ Βλ. Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, ό.π. σελ. 6.

⁷² Βλ. σκέψη 39^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα, η επεξεργασία χαρακτηρίζεται σύννομη όταν τηρείται, εκτός από τις γενικές αρχές του άρθρου 5 ΓΚΠΔ, τουλάχιστον μία από τις δικαιολογητικές βάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ και ειδικότερα: (α) το υποκείμενο των δεδομένων έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, (β) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης, (γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, (δ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου, (ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, (στ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί. Η περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία που διενεργείται από δημόσιες αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η αναφορά των ως άνω περιπτώσεων είναι περιοριστική και όχι ενδεικτική, γεγονός το οποίο έχει επισημανθεί από το ευρωπαϊκό δικαστήριο στην απόφαση Brayer⁷³, στην οποία ειδικότερα αναφέρθηκε ότι: «το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει πλήρη και περιοριστικό κατάλογο των περιπτώσεων κατά τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θεωρηθεί σύννομη και τα κράτη μέλη δεν μπορούν ούτε να προσθέτουν νέες αρχές σχετικά με τη νομιμοποίηση επεξεργασιών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο εν λόγω άρθρο ούτε να προβλέπουν πρόσθετες απαιτήσεις που τροποποιούν το περιεχόμενο μιας εκ των έξι αρχών που προβλέπει το άρθρο αυτό». Ωστόσο στο άρ. 6 παρ. 2 και 3 ΓΚΠΔ προβλέπονται τα όρια

⁷³ ΔΕΕ, απόφαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 2016, Patric Breyer, C-582/14, σκέψη 57.

μέσα στα οποία επιτρέπεται να κινηθεί η νομοθεσία των κρατών μελών.⁷⁴

Επιπροσθέτως, η αρχή της αντικειμενικότητας επιβάλλει να πραγματοποιείται η επεξεργασία με αντικειμενικό τρόπο, δηλαδή οι υπεύθυνοι επεξεργασίας να ενεργούν χωρίς μυστικότητα, με σύννομο και διαφανή τρόπο και να είναι σε θέση να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό. Η εφαρμογή της αρχής της αντικειμενικότητας είναι ιδιαίτερα κρίσιμη όταν η νομική βάση της επεξεργασίας είναι η παροχή συγκατάθεσης από το υποκείμενο των δεδομένων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συλλογή δεδομένων για έρευνες και η καταγραφή τους σε ηλεκτρονικό αρχείο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τα ήδη συλλεχθέντα προσωπικά δεδομένα σε άλλες έρευνες, οφείλει να ενημερώσει προηγουμένως τα υποκείμενα και να ζητήσει εκ νέου την συγκατάθεσή τους.

Τέλος, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να ενημερώνεται για τις πράξεις επεξεργασίας που έχουν ή πρόκειται να πραγματοποιηθούν, αλλά και για τους ενδεχόμενους κινδύνους με τρόπο κατανοητό και σαφή.⁷⁵ Η εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας περιλαμβάνει και την ικανοποίηση του αιτήματος του υποκειμένου για άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες είτε πριν την επεξεργασία είτε κατά τη διάρκεια είτε όταν αυτή έχει ολοκληρωθεί. Το ΕΔΔΑ στην υπόθεση *Haralambie κατά Ρουμανίας*⁷⁶ έκρινε ότι «*οι αρχές είχαν υποχρέωση να προβλέψουν αποτελεσματική διαδικασία για την παροχή πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες. [...] ούτε η ποσότητα των διαβιβασθέντων αρχείων ούτε οι αδυναμίες του συστήματος αρχειοθέτησης δικαιολογούσαν την πενταετή καθυστέρηση ικανοποίησης του αιτήματος του προσφεύγοντος για πρόσβαση στα αρχεία*».

ii. Η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται για καθορισμένο, ρητό και νόμιμο σκοπό, ο οποίος πρέπει να καθορίζεται προτού ξεκινήσει η επεξεργασία.

Η περαιτέρω επεξεργασία των ίδιων δεδομένων επιτρέπεται μόνο για σκοπούς

⁷⁴ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 91.

⁷⁵ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 154. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

⁷⁶ Βλ. ΕΔΔΑ, *Haralambie κατά Ρουμανίας*, προσφυγή αριθ. 21737/03, 27 Οκτωβρίου 2009.

που χαρακτηρίζονται συμβατοί προς τον αρχικό. Ο ενωσιακός νομοθέτης με την έννοια της «περαιτέρω επεξεργασίας» εννοεί «κάθε πράξη επεξεργασίας που λαμβάνει χώρα μετά την αρχική συλλογή δεδομένων, η οποία διενεργείται για άλλους σκοπούς και για να είναι νόμιμη, πρέπει να πληροί την προϋπόθεση να είναι συμβατή προς τον καθορισμένο σκοπό επεξεργασίας».⁷⁷ Ο Κανονισμός εισάγει εξαίρεση από τον παραπάνω κανόνα και η περαιτέρω επεξεργασία επιτρέπεται και για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς,⁷⁸ καθώς σε αυτές τις περιπτώσεις τηρούνται οι κατάλληλες εγγυήσεις και τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως η χρήση ψευδωνύμων, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ελαχιστοποίησης.⁷⁹

Στην τραπεζική πρακτική, τα πιστωτικά ιδρύματα στα πλαίσια διαχείρισης της σχέσης με τους πελάτες τους συλλέγουν και αποθηκεύουν διάφορα δεδομένα (συνήθως οικονομικής φύσης), τα οποία μπορούν περαιτέρω να επεξεργαστούν και να τα χρησιμοποιήσουν για σκοπούς εμπορικής προώθησης (π.χ. αποστολή προωθητικών sms ή e-mails). Σε αυτή την περίπτωση η μετέπειτα επεξεργασία των δεδομένων διενεργείται με συμβατό σκοπό. Αντιθέτως, η διαβίβαση των δεδομένων αυτών σε εταιρίες μάρκετινγκ, οι οποίες χρησιμοποιούν τα δεδομένα σε εκστρατείες προώθησης τρίτων εταιριών, αποτελεί μετέπειτα επεξεργασία για σκοπό ασύμβατο με τον αρχικό, συνεπώς είναι απαραίτητο να υπάρχει χωριστή νομική βάση επεξεργασίας.

Όταν η επεξεργασία διενεργείται για σκοπό άλλον από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και δεν βασίζεται στη συγκατάθεση του

⁷⁷ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι, ό.π., σελ. 81.

⁷⁸ Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' ΓΚΠΔ.

⁷⁹ Βλ άρθρο 89 παρ. 1 ΓΚΠΔ «*Η επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης για το δημόσιο συμφέρον ή για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις με τον παρόντα κανονισμό, ως προς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Οι εν λόγω εγγυήσεις διασφαλίζουν ότι έχουν θεσπιστεί τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ιδίως για να διασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τη χρήση ψευδωνύμων, εφόσον οι εν λόγω σκοποί μπορούν να εκπληρωθούν κατ' αυτόν τον τρόπο. Εφόσον οι εν λόγω σκοποί μπορούν να εκπληρωθούν από περαιτέρω επεξεργασία η οποία δεν επιτρέπει ή δεν επιτρέπει πλέον την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων, οι εν λόγω σκοποί εκπληρώνονται κατ' αυτόν τον τρόπο*».

υποκειμένου των δεδομένων ή δεν υπάρχει άλλη νομική βάση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ελέγχει: α) την τυχόν σχέση μεταξύ των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και των σκοπών της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας, β) το πλαίσιο εντός του οποίου συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας, γ) τη φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως για τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, δ) τις πιθανές συνέπειες της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων και ε) την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων, που μπορεί να περιλαμβάνουν κρυπτογράφηση ή ψευδωνυμοποίηση.⁸⁰

iii. Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων

Στον Κανονισμό η αρχή της ελαχιστοποίησης εμφανίζεται ως έκφανση της αρχής της αναλογικότητας και ειδικότερα της αναγκαιότητας.⁸¹

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία είναι «κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς της επεξεργασίας».⁸² Η επεξεργασία των δεδομένων θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα.⁸³ Από την πλευρά του ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να συλλέγει με προσοχή μόνο εκείνα τα δεδομένα τα οποία έχουν άμεση συνάφεια με τον σκοπό της επεξεργασίας.

Η ΑΠΔΠΧ⁸⁴ σε μια από τις πρώτες αποφάσεις που δημοσίευσε, έκρινε ότι είναι επιτρεπτή η δημιουργία της «μαύρης λίστας», η οποία περιλαμβάνει την καταχώριση και την επεξεργασία δυσμενών/ αρνητικών δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από το σύστημα της διατραπεζικής εταιρείας «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», καθώς είναι «απολύτως αναγκαία»

⁸⁰ Βλ. άρθρο 6 παρ. 4 ΓΚΠΔ.

⁸¹ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 84.

⁸² Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ' ΓΚΠΔ.

⁸³ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 162. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

⁸⁴ Βλ. υπ' αρ. 109/1999 απόφαση της ΑΠΔΠΧ. <https://www.dpa.gr/>

για την προστασία της εμπορικής πίστης, την ελαχιστοποίηση κινδύνων από τη σύναψη πιστωτικών συμβάσεων με αφερέγγυους πελάτες και την αποτροπή δημιουργίας επισφαλών απαιτήσεων και ο σκοπός αυτός «υπερέχει προφανώς» από τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων. Αντιθέτως, η δημιουργία «λευκής λίστας» με δεδομένα που αφορούν αγορές και πωλήσεις ακινήτων δεν εξυπηρετεί τον επιδιωκόμενο σκοπό, δηλαδή τη διαπίστωση της πιστοληπτικής ικανότητας των υποκειμένων, καθώς σύμφωνα με την αρχή ελαχιστοποίησης, τα δεδομένα δεν πρέπει να είναι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει του σκοπού της επεξεργασίας. Επίσης, στο πλαίσιο της ορθής λειτουργίας της διατραπεζικής εταιρείας «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», όπως επισημαίνεται από την κ. Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου,⁸⁵ είναι επιβεβλημένη η υποχρέωσή της να θέτει ενδείξεις όταν τα καταχωρημένα δυσμενή δεδομένα έχουν προσβληθεί δικαστικώς (π.χ. όταν εκκρεμεί ανακοπή κατά καταχωρημένης διαταγής πληρωμής).

Τέλος, πάγια είναι η θέση των εθνικών δικαστηρίων και της ΑΠΔΠΧ⁸⁶ σχετικά με την απαγόρευση ανάρτησης στο διαδίκτυο στοιχείων παραβατών φορολογικής νομοθεσίας και καταλόγων με στοιχεία φορολογουμένων και οφειλετών του Δημοσίου αντίστοιχα. Η πράξη του Υπουργείου Οικονομικών, ως υπεύθυνου επεξεργασίας, ήτοι η ανάρτηση στο διαδίκτυο των προσωπικών στοιχείων (ονοματεπώνυμο, επαγγελματική διεύθυνση κ.λπ.) των φορολογουμένων που υπέπεσαν σε φορολογικές παραβάσεις, αποτελεί επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, η οποία δεν είναι νόμιμη. Η ΑΠΔΠΧ επισήμανε ότι η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων φορολογουμένων στο διαδίκτυο δεν είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και την συνεπή εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων.

iv. Η αρχή της ακρίβειας

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί την αρχή της ακρίβειας και να συλλέγει ακριβή δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, όταν είναι αναγκαίο, αυτά

⁸⁵ Βλ. Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., *Ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πεδίο της τραπεζικής δραστηριότητας (Νομικό πλαίσιο)*, Αρμενόπουλος, τεύχος 10, 2004.

⁸⁶ Βλ. υπ' αρ. 54/2011 απόφαση της ΑΠΔΠΧ, 1/2011 και 4/2011 γνωμοδοτήσεις της ΑΠΔΠΧ. <https://www.dpa.gr/>

πρέπει να ελέγχονται και να επικαιροποιούνται. Τυχόν ανακριβή ή λανθασμένα δεδομένα πρέπει άμεσα να διαγράφονται ή να διορθώνονται.⁸⁷

Ειδικά στον χώρο των οικονομικών συναλλαγών, η τήρηση της αρχής της ακρίβειας των δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είναι επιβεβλημένη, καθώς η διατήρηση ανακριβών ή λανθασμένων δεδομένων σε βάσεις δεδομένων (π.χ. «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ») μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για τον συναλλασσόμενο. Ειδικά έχει κριθεί από την ΑΠΔΠΧ ότι συνιστά παραβίαση της αρχής της ακρίβειας η καταχώριση αίτησης πτώχευσης και διαταγής πληρωμής με λανθασμένο όνομα του αιτούντος και του καθ' ου αντίστοιχα,⁸⁸ αλλά και η λανθασμένη, από αμέλεια των οργάνων, τα οποία παρέλειψαν να ελέγξουν την ακρίβεια των στοιχείων και την εγκυρότητα ως όφειλαν, καταχώριση κατάσχεσης, η οποία στην πραγματικότητα ήταν δικαστική μεσεγγύηση.⁸⁹ Επίσης, η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» είναι υποχρεωμένη να επικαιροποιεί τα τηρούμενα δεδομένα π.χ. σε περίπτωση διαγραφής της οφειλής να συμπληρώνει την ένδειξη «λόγω ανυπαρξίας» της οφειλής ή σε εγγραφή που αφορά την κατάσχεση ακινήτου την ένδειξη «εκκρεμεί ασκηθείσα ανακοπή».

v. Η αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης των δεδομένων

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία θα πρέπει να είναι επαρκή, συναφή, κατάλληλα και να περιορίζονται στα αναγκαία για τους σκοπούς της επεξεργασίας.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα παραπάνω πρέπει να διασφαλίζεται ότι το διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό⁹⁰ που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

⁸⁷ Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ' ΓΚΠΔ.

⁸⁸ Βλ. ΜονΠρωτΘεσ 2950/2002, Αρμ ΝΗ' (2004) σελ. 195, ΕφΑθ 54/2006, ΕλλΔνη τεύχος 47, 2006, σελ. 1702-1705, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ. <https://www.dsanet.gr/>

⁸⁹ Βλ. υπ' αρ. 83/2012 ΑΠΔΠΧ. <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/paranomi-epexergasia-dedomenon-apo-trapeza-shetika-me-axiografo-kai>

⁹⁰ Βλ. σκέψη 39^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

Μάλιστα, όταν τα δεδομένα δεν είναι πλέον αναγκαία για τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν θα πρέπει να διαγράφονται ή να ανωνυμοποιούνται, εφόσον αυτά διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων τους.⁹¹ Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ορίζει προθεσμίες για τη διαγραφή τους ή για την περιοδική επανεξέτασή τους».⁹² Την χρονικά περιορισμένη διατήρηση των δεδομένων επιβεβαίωσε και το ΕΔΔΑ στην υπόθεση S. και Marper και M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου.⁹³ Αντιθέτως, αν τα δεδομένα δεν είναι πλέον αναγκαία, είναι επιτρεπτή η νόμιμη αποθήκευσή τους, εφόσον αυτά υποβληθούν σε διαδικασία ανωνυμοποίησης.⁹⁴

Ειδικά στην περίπτωση της διατραπεζικής εταιρείας «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» προβλέπονται ειδικοί κανόνες ανά κατηγορία δεδομένων και διαφορετικός χρόνος αποθήκευσης αυτών π.χ. τα δεδομένα συγκέντρωσης χορηγήσεων διατηρούνται για πέντε χρόνια από την τελευταία ενημέρωση της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» από τους φορείς, οι εγγυητικές και ενέγγυες πιστώσεις μέχρι την επιστροφή τους, οι ακάλυπτες επιταγές, απλήρωτες κατά τη λήξη τους, συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή και καταγγελίες συμβάσεων καρτών και δανείων διατηρούνται για δύο χρόνια, οι διαταγές πληρωμής διατηρούνται για τρία χρόνια, οι πλειστηριασμοί, οι κατασχέσεις και οι επιταγές προς πληρωμή του Ν.Δ. 17.7/13.8.1923 διατηρούνται για τέσσερα χρόνια κ.λπ.⁹⁵

⁹¹ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 164. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

⁹² Βλ. σκέψη 39^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁹³ Βλ. ΕΔΔΑ, S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγές αριθ. 30562/04 και 30566/04. 4 Δεκεμβρίου 2008 και M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 24029/07, 13 Δεκεμβρίου 2008.

⁹⁴ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 164. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

⁹⁵ Βλ. <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

vi. Η αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας

Η παρούσα αρχή επιβάλλει ότι *«τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων»*.⁹⁶

Είναι αναγκαίο μάλιστα να διασφαλίζεται η ενδεδειγμένη προστασία και εμπιστευτικότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων και για να αποτρέπεται οποιαδήποτε χωρίς εξουσιοδότηση πρόσβαση σε αυτά, αλλά και στον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία τους ή η χρήση αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.⁹⁷

vii. Η αρχή της λογοδοσίας

Η αρχή της λογοδοσίας⁹⁸ επιβάλλει στον *«υπεύθυνο επεξεργασίας να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση»* προς τις αρχές που επιβάλλει ο Κανονισμός. Συνεπώς μετατίθεται η ευθύνη για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ από την εποπτική αρχή στον υπεύθυνο επεξεργασίας, μία επιλογή που έχει γίνει ήδη φανερή από το κείμενο του ΓΚΠΔ.⁹⁹

Ειδικότερα ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα (π.χ. καταχώριση δραστηριοτήτων επεξεργασίας και διάθεση αυτών στην εποπτική αρχή,¹⁰⁰ διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου, διασφάλιση της

⁹⁶ Βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ.

⁹⁷ Βλ. σκέψη 39^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

⁹⁸ Βλ. άρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ.

⁹⁹ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 84 και Μήτρου Λ., Υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, σε: Κοτσαλή Λ./ Μενουδάκου Κ., *Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2018, σελ. 169 επ.

¹⁰⁰ Βλ. άρ. 30 ΓΚΠΔ.

προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού¹⁰¹, τήρηση αρχείου δραστηριοτήτων κ.ά.) προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Τα εν λόγω μέτρα επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται όταν κρίνεται απαραίτητο.¹⁰²

Σύμφωνα με την γνώμη της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29¹⁰³, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να θεσπίζει μέτρα που να διασφαλίζουν την τήρηση των κανόνων που επιβάλλει ο Κανονισμός και να τεκμηριώνει στα υποκείμενα και στις εποπτικές αρχές τα μέτρα που λαμβάνει για την επίτευξη συμμόρφωσης.

2.6 Τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων

2.6.1. Γενικά

Η αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απαιτεί τον λεπτομερή καθορισμό και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και των υποχρεώσεων όσων συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα.¹⁰⁴ Έτσι, ήδη από το προοίμιο του ΓΚΠΔ καθίσταται σαφές ότι πρωταρχικός στόχος είναι η ενίσχυση του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων με την εισαγωγή νέων δικαιωμάτων. Στο ελληνικό δίκαιο, το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται στο άρ. 9^A του Συντάγματος, χωρίς όμως να γίνεται αναφορά στα υποκειμενικά δικαιώματα. Ωστόσο το δικαίωμα πρόσβασης και διόρθωσης, τα οποία θα αναλυθούν αμέσως κατωτέρω, κατοχυρώνονται ρητά στο άρ. 8 παρ. 2 ΧΘΕΕ.¹⁰⁵ Περαιτέρω, στο άρθρο 12 ΓΚΠΔ προβλέπεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διευκολύνει και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία σχετικά με τα δικαιώματά του

¹⁰¹ Βλ. άρθρο 25 ΓΚΠΔ.

¹⁰² Βλ. άρ.θρο 24 ΓΚΠΔ.

¹⁰³ Βλ. Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Γνώμη 3/2010 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας. https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp173_el.pdf

¹⁰⁴ Βλ. σκέψη 11ⁿ του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹⁰⁵ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 147.

σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή με σαφή και απλή διατύπωση, γραπτά, με ηλεκτρονικά μέσα ή προφορικά, εφόσον αυτό ζητείται από το υποκείμενο, χωρίς καθυστέρηση και πάντως σε διάστημα ενός μήνα από την παραλαβή του αιτήματος, εκτός εάν πρόκειται για πολύπλοκο αίτημα, οπότε η ως άνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες, αφού πρώτα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώσει το υποκείμενο για την καθυστέρηση. Αλλά ακόμη και αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει στο αίτημα του υποκειμένου, οφείλει και πάλι, χωρίς καθυστέρηση και σε διάστημα ενός μήνα από την παραλαβή του αιτήματος, να ενημερώσει το υποκείμενο για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημά του και για τη δυνατότητά του να υποβάλει καταγγελία σε εποπτική αρχή και να ασκήσει δικαστική προσφυγή.

I. Το δικαίωμα ενημέρωσης

Οι αρχές της δίκαιης και διαφανούς επεξεργασίας των δεδομένων απαιτούν την ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων για την ενδεχόμενη επεξεργασία αυτών και τους σκοπούς της.¹⁰⁶ Πρόκειται για ένα εξαιρετικής σημασίας δικαίωμα, καθώς όταν το υποκείμενο έχει ενημερωθεί ορθά και ολοκληρωμένα για την επεξεργασία των δεδομένων του, μπορεί να αποφασίσει σχετικά με την άσκηση των υπόλοιπων δικαιωμάτων του. Το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου διακρίνεται ανάλογα με το εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων (άρθρο 13 ΓΚΠΔ) ή όχι (άρθρο 14 ΓΚΠΔ).

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με την ταυτότητα, τα στοιχεία επικοινωνίας του και του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, τους σκοπούς και τη νομική βάση επεξεργασίας, τις κατηγορίες δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, τους αποδέκτες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κάθε άλλη σχετική πληροφορία με συνοπτικό τρόπο και απλή και σαφή

¹⁰⁶ Βλ. σκέψη 60^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

διατύπωση.¹⁰⁷

Τα παραπάνω βέβαια δεν εφαρμόζονται όταν το υποκείμενο των δεδομένων διαθέτει ήδη τις πληροφορίες (άρθρα 13 παρ. 4, 14 παρ. 5 στοιχ. α΄ ΓΚΠΔ), ή όταν η παροχή τέτοιων πληροφοριών αποδεικνύεται αδύνατη ή θα συνεπαγόταν δυσανάλογη προσπάθεια (άρθρο 14 παρ. 5 στοιχ. β΄ ΓΚΠΔ) ή όταν η απόκτηση ή η κοινολόγηση τους προβλέπεται ρητά από το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας (άρθρο 14 παρ. 5 στοιχ. γ΄ ΓΚΠΔ) ή όταν τα δεδομένα πρέπει να παραμείνουν εμπιστευτικά δυνάμει υποχρέωσης επαγγελματικού απορρήτου, συμπεριλαμβανομένης της εκ του νόμου υποχρέωσης τήρησης απορρήτου (άρθρο 14 παρ. 5 στοιχ. δ΄ ΓΚΠΔ).

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων, ανεξάρτητα αν το τελευταίο ασκήσει το δικαίωμά του και ζητήσει να ενημερωθεί σχετικά,¹⁰⁸ με οποιονδήποτε τρόπο (εγγράφως, με ηλεκτρονικά μέσα, κατάλληλα εικονίδια, με σημειώματα πολλαπλών επιπέδων), ώστε το υποκείμενο να αποφασίσει μόνο του για τον βαθμό ενημέρωσης που επιθυμεί.¹⁰⁹ Ο πιο συνηθισμένος τρόπος ενημέρωσης των υποκειμένων αποτελεί το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με την πολιτική απορρήτου ενός ιστοτόπου.

Το ΔΕΕ αποσαφήνισε την έκταση του δικαιώματος ενημέρωσης με πλείονες αποφάσεις του. Στην υπόθεση Smaranda Bara κ.λπ. κατά Casa Nationala de Asigurari de Sanatate κ.λπ.¹¹⁰ επισήμανε ότι δεν επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων για περαιτέρω

¹⁰⁷ Βλ. σκέψη 60^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹⁰⁸ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 266. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

¹⁰⁹ Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Γνωμοδότηση 10/2004 σχετικά με περισσότερο εναρμονισμένες διατάξεις πληροφόρησης*, <https://iapp.org/resources/article/all-of-the-article-29-working-party-guidelines-opinions-and-documents/>

¹¹⁰ ΔΕΕ, C-201/14, Smaranda Bara κ.λπ. κατά Casa Nationala de Asigurari de Sanatate κ.λπ., 1 Οκτωβρίου 2015 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1512485238672&uri=CELEX:62014CJ0201>

επεξεργασία από εθνική διοικητική αρχή (εθνική φορολογική αρχή) σε άλλη (Εθνικό Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων), χωρίς ειδική ενημέρωση των υποκειμένων.

II. Το δικαίωμα πρόσβασης

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διασφαλίζει ότι το υποκείμενο των δεδομένων διαθέτει πρόσβαση στα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και το αφορούν.¹¹¹ Επιπλέον, οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο αντίγραφο των προσωπικών δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, χωρίς επιπλέον επιβάρυνση, ενώ εάν ζητηθούν επιπλέον αντίγραφα, τότε μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα¹¹².

Το δικαίωμα πρόσβασης ρυθμίζεται στο άρθρο 15 ΓΚΠΔ και στο άρθρο 8 παρ. 2 εδ. β' ΧΘΕΕ. Συγκεκριμένα, το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα του σε εύλογα τακτά διαστήματα, προκειμένου να έχει επίγνωση σχετικά με τη διενέργεια επεξεργασίας, τους σκοπούς αυτής, τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, τους αποδέκτες, το χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων, καθώς και κάθε άλλη διαθέσιμη πληροφορία.

Για παράδειγμα, το υποκείμενο, του οποίου τα δεδομένα έχουν συλλεχθεί και διατηρούνται στο Αρχείο Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», μπορεί οποτεδήποτε να αιτηθεί το δικαίωμα πρόσβασης και συγκεκριμένα να λάβει γνώση για το είδος των προσωπικών δεδομένων που τηρούνται στη βάση δεδομένων, την προέλευσή τους, τον χρόνο τήρησής τους, αλλά ακόμη και τις αναζητήσεις που έγιναν στο πρόσωπό του κατά το τελευταίο εξάμηνο ή την τυχόν ενεργοποίηση της έκτακτης ειδοποίησης σε περίπτωση καταχώρισης ή διαγραφής δεδομένων (alarm).

Το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα ή τις ελευθερίες άλλων, όπως το επαγγελματικό απόρρητο, το δικαίωμα διανοητικής

¹¹¹ Βλ. σκέψη 63^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹¹² Βλ. άρ. 15 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

ιδιοκτησίας ή το δικαίωμα του δημιουργού που προστατεύει το λογισμικό.¹¹³

Το ΔΕΕ στην υπόθεση *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά E. E. Rijkeboer*¹¹⁴ σκιαγράφησε την σημασία του δικαιώματος προσβάσεως. Το υποκείμενο αποκτώντας πρόσβαση στα δεδομένα που βρίσκονται υπό επεξεργασία και διαπιστώνοντας ότι η επεξεργασία δεν τηρεί τις αρχές που επιβάλλει ο Κανονισμός, μπορεί να ασκήσει τα υπόλοιπα δικαιώματά του, όπως να απαιτήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διορθώσει ή να διαγράψει τα δεδομένα του.

III. Το δικαίωμα διόρθωσης

Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να αιτηθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων που το αφορούν ή την συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων,¹¹⁵ προσκομίζοντας κάθε απαραίτητο έγγραφο από το οποίο προκύπτει η ανάγκη διόρθωσης ή συμπλήρωσης. Το δικαίωμα διόρθωσης κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 του ΓΚΠΔ και στο άρθρο 8 παρ. 2 εδ. β' ΧΘΔ, καταδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο τον κεντρικό ρόλο που κατέχει στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παρέχει τους κατάλληλους μηχανισμούς που να επιτρέπουν στο υποκείμενο να αποκτή δωρεάν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, να ζητά τη διόρθωσή τους και να προβάλλει αντιρρήσεις, όπου αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Όταν το υποκείμενο αιτηθεί την διόρθωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (π.χ. ορθογραφία ονόματος) ή την συμπλήρωση ελλιπών στοιχείων (π.χ. αλλαγή αριθμού τηλεφώνου ή διεύθυνσης), ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ικανοποιήσει το παραπάνω αίτημα χωρίς καθυστέρηση και πάντως μέσα σε ένα μήνα από την παραλαβή του αιτήματος ή εάν πρόκειται για πολύπλοκο αίτημα (π.χ. θέματα νομικής φύσης, όπως νομικά έγγραφα, ταυτότητα, τόπος διαμονής, εθνικότητα),

¹¹³ Βλ. σκέψη 63^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹¹⁴ ΔΕΕ, απόφαση της 07.05.2009, *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά E. E. Rijkeboer*, C-553/07, σκέψη αρ. 51. <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-553/07&language=en>

¹¹⁵ Βλ. άρθρο 16 ΓΚΠΔ.

η παραπάνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες.¹¹⁶ Στην υπόθεση Ciubotaru κατά Μολδαβίας,¹¹⁷ ο προσφεύγων άσκησε το δικαίωμα διόρθωσης σχετικά με την εθνική του καταγωγή, επικαλούμενος εθνοτικούς δεσμούς (γλώσσα, όνομα κ.ά.). Οι αρμόδιες αρχές απέρριψαν το αίτημα του με την αιτιολογία ότι δεν είχε τις αντικειμενικές αποδείξεις που απαιτούνταν για ένα τόσο πολύπλοκο ζήτημα, καθώς έπρεπε να αποδείξει και την καταγωγή των γονιών του, κάτι το οποίο ήταν αδύνατον. Το ΕΔΔΑ κατέληξε ότι με την άρνηση των αρμόδιων αρχών να εξετάσουν το αίτημα του προσφεύγοντος παραβιάστηκε το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ.

Το δικαίωμα διόρθωσης περιλαμβάνει και τη συμπλήρωση ελλιπών στοιχείων των δεδομένων, εφόσον το υποκείμενο προσκομίσει τα κατάλληλα δικαιολογητικά. Για παράδειγμα, στο Αρχείο Δεδομένων Αθέτησης Υποχρεώσεων και Αρχείων Δεδομένων Υποθηκών- Προσημειώσεων τηρούνται και αποθηκεύονται μεταξύ άλλων και δεδομένα που αφορούν απλήρωτες συναλλαγματικές. Εάν, όμως, εκδοθεί οριστική δικαστική απόφαση περί ακύρωσης ή κήρυξης της συναλλαγματικής ως ανίσχυρης, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να αιτηθεί τη συμπλήρωση αυτών, προσκομίζοντας το επικυρωμένο αντίγραφο δικαστικής απόφασης. Εν συνεχεία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να πραγματοποιήσει τη συμπλήρωση των δεδομένων που αφορούν στην συναλλαγματική με την ένδειξη «κηρύχθηκε ανίσχυρη» ή «ακυρώθηκε» αντίστοιχα.

IV. Το δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη» - right to be forgotten)

Ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματα που παρέχει ο Κανονισμός στα υποκείμενα είναι η διαγραφή των δεδομένων και η παύση της επεξεργασίας. Οι λόγοι για τους οποίους επιτρέπεται να ζητηθεί η διαγραφή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 17 του ΓΚΠΔ, είναι οι ακόλουθοι:

(α) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία

¹¹⁶ Βλ. άρθρο 12 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

¹¹⁷ ΕΔΔΑ, Ciubotaru κατά Μολδαβίας, προσφυγή αριθ. 27138/04, 27 Απριλίου 2010, σκέψεις 51 και 59, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-98445%22%7D>

(π.χ. στο σύστημα πληροφοριών «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», οι υποθήκες, οι προσημειώσεις και οι τροπές προσημειώσεων σε υποθήκες διαγράφονται όταν εξαλείφονται, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων προσκομίσει πιστοποιητικό του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή αντίγραφο του κτηματολογικού φύλλου του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου περί εξάλειψης της Υποθήκης ή Προσημείωσης),

(β) το υποκείμενο των δεδομένων ανακαλεί τη συγκατάθεση επί της οποίας βασίζεται η επεξεργασία και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία,

(γ) το υποκείμενο των δεδομένων αντιτίθεται στην επεξεργασία και δεν υπάρχουν επιτακτικοί και νόμιμοι λόγοι για την επεξεργασία,

(δ) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβλήθηκαν σε μη νόμιμη επεξεργασία,

(ε) ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την νομική υποχρέωση να διαγράψει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα,

(στα) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν συλλεχθεί σε σχέση με την προσφορά υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών σε παιδιά.

Το δικαίωμα διαγραφής συνδέθηκε νομολογιακά με τις μηχανές αναζήτησης.¹¹⁸ Το ΔΕΕ με την απόφαση Google Spain SL και Google Inc. κατά Agencia Espanola de Proteccion de Datos (AEPD) και Mario Costeja Gonzalez¹¹⁹ δέχτηκε ότι εφόσον, κατόπιν αίτησης του υποκειμένου των δεδομένων, διαπιστωθεί ότι η εμφάνιση αποτελεσμάτων που προκύπτουν από αναζήτηση με βάση το ονοματεπώνυμο του και συνδέσμων προς νόμιμα δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες ακατάλληλες και μη συναφείς με το οικείο ζήτημα ή εμφανίζονται υπερβολικές σε σχέση με τους σκοπούς της επίμαχης επεξεργασίας, την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, οι πληροφορίες και οι σύνδεσμοι αυτοί πρέπει να διαγράφονται.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει εύλογα μέτρα προκειμένου να

¹¹⁸ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 158.

¹¹⁹ Βλ. ΔΕΕ, Google Spain SL και Google Inc. κατά Agencia Espanola de Proteccion de Datos (AEPD) και Mario Costeja Gonzalez της 13.05.2014, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0131>

ενημερώσει του υπευθύνους επεξεργασίας ότι το υποκείμενο έχει ζητήσει τη διαγραφή τυχόν συνδέσμων, αντιγράφων ή αναπαραγωγών των δεδομένων του, εφόσον προβλέπεται η διαγραφή τους (άρθρο 17 παρ. 2 ΓΚΠΔ).

Τέλος, το δικαίωμα στη λήθη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως απόλυτο δικαίωμα, καθώς το υποκείμενο των δεδομένων δεν μπορεί να αιτηθεί τη διαγραφή των δεδομένων, όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη (α) για την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας της έκφρασης και ενημέρωσης (π.χ. η δημοσίευση σε ηλεκτρονική εφημερίδα άρθρου σχετικά με την τέλεση του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε υπεράκτιες τράπεζες από γνωστό πολιτικό πρόσωπο της χώρας έχει σκοπό την ικανοποίηση του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και ενημέρωσης), (β) για την τήρηση νομικής υποχρέωσης που επιβάλλει την επεξεργασία βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, (γ) για λόγους δημοσίου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, (δ) για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς ή (ε) για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων.¹²⁰

V. Το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 18 ΓΚΠΔ, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ζητήσει τον περιορισμό της επεξεργασίας όταν (α) η ακρίβεια των δεδομένων αμφισβητείται, ή (β) η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο έχει ζητήσει αντί της διαγραφής τον περιορισμό της χρήσης τους, ή (γ) η διατήρηση των δεδομένων είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση, την άσκηση ή την υποστήριξη νομικών αξιώσεων, ή (δ) το υποκείμενο των δεδομένων είναι εν αναμονή του κατά πόσον οι νόμιμοι λόγοι του υπευθύνου επεξεργασίας υπερισχύουν έναντι των λόγων του.

Εφόσον ισχύει μία από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να περιορίσει την επεξεργασία των δεδομένων και σε περίπτωση άρσης του περιορισμού επεξεργασίας οφείλει να ενημερώσει προηγουμένως

¹²⁰ Βλ. άρθρο 17 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

το υποκείμενο.¹²¹

Ενδεικτικές μέθοδοι με τις οποίες περιορίζεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η προσωρινή μετακίνηση των επιλεγμένων δεδομένων σε άλλο σύστημα επεξεργασίας, η αφαίρεση της προσβασιμότητας των επιλεγμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους χρήστες ή η προσωρινή αφαίρεση δημοσιευμένων δεδομένων από ιστοσελίδα.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χρησιμοποιεί τεχνικά μέσα που να εξασφαλίζουν ότι η επεξεργασία είναι περιορισμένη.¹²² Σε αυτές τις περιπτώσεις, η επεξεργασία επιτρέπεται μόνο με τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων ή για την προστασία των δικαιωμάτων άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή για λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος.¹²³

VI. Το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων

Το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων (άρθρο 20 ΓΚΠΔ) έρχεται να συμπληρώσει το δικαίωμα πρόσβασης προκειμένου να επιτευχθεί μια ολιστική προστασία του υποκειμένου των δεδομένων.¹²⁴ Περιεχόμενό του αποτελεί η δυνατότητα του υποκειμένου να λαμβάνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και τα οποία έχει παράσχει σε υπεύθυνο επεξεργασίας, σε δομημένο, κοινώς χρησιμοποιούμενο και αναγνώσιμο από μηχανήματα διαλειτουργικό μορφότυπο και να τα διαβιβάζει σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.¹²⁵

Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να χρησιμοποιούν διαλειτουργικούς μορφοτύπους που να επιτρέπουν τη φορητότητα των δεδομένων. Από την πλευρά του το υποκείμενο των δεδομένων, θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού

¹²¹ Βλ. άρθρο 18 παρ. 3 ΓΚΠΔ.

¹²² Βλ. σκέψη 67^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹²³ Βλ. άρθρο 18 παρ. 2 ΓΚΠΔ.

¹²⁴ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 168.

¹²⁵ Βλ. άρθρο 20 παρ. 1 ΓΚΠΔ.

χαρακτήρα διαβιβάζονται απευθείας από τον έναν υπεύθυνο επεξεργασίας στον άλλον.¹²⁶ Εφόσον η τεχνολογία το επιτρέπει, το υποκείμενο μπορεί να αιτηθεί την απευθείας διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από έναν υπεύθυνο επεξεργασίας σε άλλον.¹²⁷

Ωστόσο το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να ασκείται κατά υπευθύνων επεξεργασίας που επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων τους. Συνεπώς δεν μπορεί να εφαρμόζεται όταν η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με νομική υποχρέωση στην οποία υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.¹²⁸

Όταν σε ένα σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θίγονται περισσότερα του ενός υποκείμενα των δεδομένων, το δικαίωμα λήψης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν θα πρέπει να θίγει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων υποκειμένων των δεδομένων.¹²⁹ Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος δεν θίγει το δικαίωμα διαγραφής, ούτε συνεπάγεται τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων και τα οποία έχουν παρασχεθεί από αυτό για την εκτέλεση σύμβασης, στον βαθμό και εφόσον τα δεδομένα

¹²⁶ Βλ. σκέψη 68^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹²⁷ Βλ. άρ. 20 παρ. 2 ΓΚΠΔ.

¹²⁸ Βλ. σκέψη 68^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹²⁹ Βλ. σκέψη 68^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

αυτά είναι αναγκαία για την εκτέλεση της σύμβασης.¹³⁰

Ειδικά για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπου οι υπεύθυνοι επεξεργασίας συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους για αποτροπή και εντοπισμό οικονομικών εγκλημάτων, δεν είναι υποχρεωμένοι να ικανοποιούν αιτήματα φορητότητας. Τούτο μάλιστα συμβαίνει επειδή το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων ισχύει μόνο όταν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διενεργείται λόγω συγκατάθεσης του υποκειμένου ή προς εκτέλεση σύμβασης.¹³¹

VII. Το δικαίωμα εναντίωσης και μη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων

Στο άρθρο 21 παρ. 1 ΓΚΠΔ ρυθμίζεται το δικαίωμα εναντίωσης του υποκειμένου στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο μπορεί να ασκηθεί μόνο εφόσον συντρέχουν λόγοι που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του (π.χ. προσωπική ζωή, διακινδύνευση θεμελιωδών δικαιωμάτων¹³²) και η νομική βάση της επεξεργασίας είναι η εκτέλεση καθήκοντος για λόγους δημοσίου συμφέροντος από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή όταν η επεξεργασία βασίζεται στα έννομα συμφέροντα του υπευθύνου επεξεργασίας.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ενημερώνει με σαφή και ξεκάθαρο τρόπο το υποκείμενο, τουλάχιστον κατά την πρώτη επικοινωνία μαζί του, για την ύπαρξη του δικαιώματος αυτού.¹³³ Εάν το υποκείμενο εναντιωθεί στην επεξεργασία των δεδομένων του, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί πλέον να επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εκτός εάν υπάρξουν επιτακτικοί και νόμιμοι λόγοι που να επιβάλλουν την επεξεργασία και οι οποίοι υπερσχύουν των συμφερόντων, των

¹³⁰ Βλ. σκέψη 68^η του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹³¹ Βλ. Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, 13.12.2016, σελ. 7.

¹³² Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 173.

¹³³ Βλ. άρθρο 21 παρ.4 ΓΚΠΔ.

δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων.¹³⁴ Επί του θέματος αυτού ασχολήθηκε το ΔΕΕ στην απόφαση Manni.¹³⁵ Εν προκειμένω, είχαν δημοσιοποιηθεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (πτώχευση προηγούμενης εταιρείας) στο μητρώο εταιρειών με σκοπό την προστασία των συμφερόντων τρίτων και την ασφάλεια δικαίου. Το υποκείμενο των δεδομένων δεν μπορούσε να αιτηθεί τη διαγραφή των δεδομένων του, αλλά μπορούσε να εναντιωθεί στην επεξεργασία αυτών, ώστε να περιοριστεί η πρόσβαση τρίτων στα δεδομένα. Το δικαστήριο έκρινε ότι δεν αποτελεί νόμιμο λόγο περιορισμού της πρόσβασης τρίτων στα δεδομένα αυτά το γεγονός ότι η δημοσιοποίησή τους επηρεάζει την πελατεία του υποκειμένου.

Ειδικά αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί στην εν λόγω επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, στον βαθμό που αυτή συνδέεται με την εν λόγω απευθείας εμπορική προώθηση, είτε πρόκειται για αρχική είτε για περαιτέρω επεξεργασία, ανά πάσα στιγμή και χωρίς χρέωση.¹³⁶

Η αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων – συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ- επιτρέπεται σε συγκεκριμένες μόνο περιπτώσεις, διαφορετικά τα δεδομένα που συλλέγονται πρέπει να υπόκεινται σε διαδικασία ανωνυμοποίησης ή ψευδοανωνυμοποίησης. Αυτοματοποιημένες ορίζονται οι αποφάσεις που χρησιμοποιούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία με αυτόματα μέσα, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.¹³⁷ Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να διενεργεί αυτοματοποιημένη επεξεργασία μόνο εάν το υποκείμενο έχει δώσει ρητή

¹³⁴ Βλ. Ομάδα Εργασίας για την Προστασία των Δεδομένων του Άρθρου 29, *Κατευθυντήριες γραμμές για την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του Κανονισμού 2016/679*, σελ. 22.

¹³⁵ ΔΕΕ, C-398/15, Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Lecce κατά Salvatore Manni, 9 Μαρτίου 2017, σκέψεις 47 και 60, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1512479438140&uri=CELEX:62015CJ0398>

¹³⁶ Βλ. άρθρο 21 παρ. 2 ΓΚΠΔ.

¹³⁷ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σελ. 292. <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>

συγκατάθεση ή όταν η απόφαση είναι αναγκαία για τη σύναψη ή εκτέλεση σύμβασης (άρθρο 22 παρ. 2 ΓΚΠΔ). Σε αυτήν την περίπτωση, οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την διαδικασία που ακολουθείται.

Στη διατραπεζική εταιρεία «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» λειτουργεί το Σύστημα Βαθμολόγησης Πιστοληπτικής Συμπεριφοράς¹³⁸, το οποίο λειτουργεί με σκοπό την εξυπηρέτηση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων (εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εταιρείες έκδοσης και διαχείρισης καρτών κ.ά.). Οι αποδέκτες αξιολογούν τη βαθμολόγηση και δημιουργία προφίλ μέσω του συγκεκριμένου συστήματος και αποφασίζουν με βάση και άλλες πληροφορίες που διαθέτουν (π.χ. εισόδημα υποκειμένου, ύπαρξη καθυστερήσεων στην αποπληρωμή οφειλών από χορηγήσεις, ύπαρξη δεδομένων αθέτησης οικονομικών υποχρεώσεων, συνέπεια στην πληρωμή οφειλών) για χορήγηση ή μη δανείου ή πίστωσης. Οι αποδέκτες μπορούν να ζητούν υπηρεσίες scoring με βάση κριτήρια που θέτουν οι ίδιοι (π.χ. μαζική αποστολή scores, πτώση scores κ.ά.).

¹³⁸ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΕΝΝΟΜΗ ΣΧΕΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΗ

3.1 Γενικά

Κύριο έργο των τραπεζών είναι η διενέργεια τραπεζικών εργασιών. Ως τραπεζικές εργασίες νοούνται «*οι πάσης φύσεως εμπορικές πράξεις, που ασκούνται από τράπεζες, προσιδιάζουσες εθιμικά στην τραπεζική δραστηριότητα, το τραπεζικό επάγγελμα*».¹³⁹ Τέτοιες τραπεζικές εργασίες μπορεί να είναι η σύμβαση κατάθεσης, η χορήγηση δανείων, η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), οι πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφοράς κεφαλαίων, η έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, τραπεζικές επιταγές) κ.α.¹⁴⁰ Για τη διενέργεια και την ολοκλήρωση των παραπάνω τραπεζικών υπηρεσιών είναι απαραίτητη η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και άλλων απόρρητων πληροφοριών των υποψήφιων πελατών τους. Κοινό χαρακτηριστικό των τραπεζικών εργασιών είναι ο συμβατικός τους χαρακτήρας, καθώς απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η σύναψη τραπεζικής σύμβασης μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και πελάτη.

Οι τράπεζες, ως χρηματοδοτικοί οργανισμοί, έχουν αυξημένη ευθύνη κατά την άσκηση του έργου τους και οφείλουν να μεριμνούν για τα συμφέροντα των πελατών – καταναλωτών, αφού η σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των δύο μερών, ως διαρκής έννομη σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης που απορρέει από την αρχή της καλής πίστης (άρθρα 197, 198, 288 ΑΚ), επιβάλλει την υποχρέωση πίστης και προστασίας από την πλευρά των τραπεζών των συμφερόντων των πελατών τους, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρα επαχθείς γι' αυτούς συνέπειες και γενικά ο,τιδήποτε μπορεί να βλάψει τα συμφέροντα τους.¹⁴¹

¹³⁹ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., *Τραπεζικό Δίκαιο – Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2011, σελ. 11.

¹⁴⁰ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., *όπ.*, σελ. 12 επ. και Ψυχομάνης Σπ., *Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος – Οι τράπεζες και η εποπτεία τους*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2009, σελ. 162 επ.

¹⁴¹ Βλ. ΑΠ 1352/2011, ΕφΛαμ 27/2013, ΕφΑθ 1403/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

3.2 Η τραπεζική σύμβαση

Η έννομη σχέση που συνδέει ένα πιστωτικό ίδρυμα με τους πελάτες του, είτε είναι στιγμιαία (π.χ. απλή ηλεκτρονική πληρωμή, είσπραξη επιταγής), είτε διαρκής (π.χ. δανειακή σύμβαση, άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού),¹⁴² έχει ως αντικείμενο τη διενέργεια τραπεζικών συναλλαγών και εργασιών και γεννά ένα πλέγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών. Ωστόσο η τράπεζα από την πλευρά της επιβαρύνεται με αυξημένες υποχρεώσεις προστασίας των συμφερόντων των συναλλασσόμενων, καθώς βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση για τους εξής λόγους: α) η τράπεζα είναι επαγγελματίας και γνώστης της αγοράς χρήματος, με ευρύτατη πληροφόρηση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, λόγω δε της θέσης αυτής, μπορεί να προκύψει υποχρέωση της να καταστήσει τον πελάτη της κοινωτό ορισμένων πληροφοριών ή να του παράσχει συμβουλές, β) από τη συμπεριφορά της τράπεζας εξαρτάται πολλές φορές ακόμη και η οικονομική κατάσταση του πελάτη της, γ) οι σχέσεις τράπεζας και πελάτη έχουν εμπιστευτικό και άρα ιδιαίτερα ευαίσθητο χαρακτήρα, δεδομένου ότι η τράπεζα γνωρίζει πολλά προσωπικά και ενδεχομένως απόρρητα στοιχεία του πελάτη της, δ) τα πιστωτικά ιδρύματα δεν είναι απλές εμπορικές επιχειρήσεις, αλλά επιτελούν σημαντικότερη λειτουργία στην εθνική οικονομία κάθε χώρας διότι χρηματοδοτούν το εμπόριο και τη βιομηχανία και ε) η τράπεζα έχει κατά κανόνα μεγαλύτερη οικονομική ισχύ από τον πελάτη της.¹⁴³

Στο πλαίσιο της ως άνω περιγραφόμενης σχέσης συνάπτονται μεταξύ των μερών οι τραπεζικές συμβάσεις (δανείων, πιστωτικών καρτών, καταθέσεων κ.ά.). Πρόκειται για τυποποιημένες συμβάσεις, λόγω της ανάγκης ομοιόμορφης εξυπηρέτησης του κοινού, η κατάρτιση των οποίων γίνεται σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ΑΚ και περιλαμβάνουν συμβατικούς όρους, οι οποίοι καλούνται «γενικοί όροι συναλλαγών».

Αξίζει να αναφερθούν οι απόψεις που έχουν διατυπωθεί στη θεωρία και τη νομολογία σχετικά με την έννομη σχέση που συνδέει τα πιστωτικά ιδρύματα με τους πελάτες τους, από την οποία μάλιστα απορρέουν και οι αυξημένες υποχρεώσεις των τραπεζών. Η πρώτη άποψη υποστηρίζει την σιωπηρή κατάρτιση της «γενικής τραπεζικής

¹⁴² Βλ. Ρόκας Ν., Γκόρτσος Χρ., Μικρούλεα Αλ., Λιβαδά Χρ., *Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 466.

¹⁴³ Βλ. ΑΠ 1178/2018, ΕφΚρητ 2/2022, ΜονΠρΠειρ 221/2022, ΜονΠρΑθ 4517/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

σύμβασης». Ως τέτοια ορίζεται «η σύμβαση μεταξύ τράπεζας και πελάτη, η οποία περιέχει γενικές αρχές για τις έννομες σχέσεις τους, πάνω στις οποίες οφείλουν να οικοδομούνται οι επιμέρους τραπεζικές συμβάσεις, ή –με άλλη διατύπωση- η σύμβαση, που σκοπό έχει να συστήσει και να ρυθμίσει το «συναλλακτικό δεσμό», ο οποίος, σε αντίθεση με τις επουσιώδεις επιμέρους συμβάσεις, παρέχει τη δυνατότητα στον πελάτη να αξιώνει μian ουσιαστική ή συνεχή διάθεση εκ μέρους της τράπεζας του τεχνολογικού εξοπλισμού και των υπηρεσιών της».¹⁴⁴

Σύμφωνα με την δεύτερη άποψη, η οποία είναι η κρατούσα στη θεωρία και στη νομολογία, οι συναλλακτικές σχέσεις του πελάτη και της τράπεζας στηρίζονται στην γενική αρχή της καλής πίστης (άρθρο 288 ΑΚ)¹⁴⁵¹⁴⁶. Μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη αναπτύσσεται μια «σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης», περιεχόμενο της οποίας αποτελεί η εμπιστοσύνη ότι, αφενός μεν θα τηρηθούν οι υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει τα μέρη, αφετέρου δε, θα αποφευχθούν οποιοσδήποτε πράξεις ενδέχεται να βλάψουν τα συμφέροντα της άλλης πλευράς.¹⁴⁷ Απαιτείται από τα μέρη η τήρηση ορισμένης συμπεριφοράς, ότι δηλαδή από την πλευρά της η τράπεζα θα πράξει ό,τι είναι

¹⁴⁴ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 42.

¹⁴⁵ Βλ. Πλιαβέσης Γ., *Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας – πελάτη*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, σελ. 9.

¹⁴⁶ Βλ. υπ' αρ. 3424/2019 ΜονΕφΑθ : «Εξάλλου, η έννομη σχέση που ιδρύεται μεταξύ πελάτη και τράπεζας είναι σχέση αμφίδρομης εμπιστοσύνης, που απορρέει από την καλή πίστη. Η σχέση εμπιστοσύνης εγκαθιδρύεται με την έναρξη των διαπραγματεύσεων, συγκεκριμενοποιείται στο στάδιο της συμβατικής δέσμευσης και συνεχίζεται ακόμη και μετά τη λήξη της τραπεζικής σύμβασης, με νομοθετική αναγνώριση αυτής στα άρθρα 197-198 και 288 ΑΚ. Έχει δε ως περιεχόμενο την πεποίθηση, την πίστη αφενός μεν κυρίως του πελάτη της τράπεζας ότι αυτή θα πράξει ό,τι είναι αναγκαίο για την εξυπηρέτηση και προστασία των οικονομικών του συμφερόντων και την προστασία των περαιτέρω στοιχείων της προσωπικότητάς του, αφετέρου δε της ίδιας της τράπεζας ότι ο πελάτης της συμπεριφέρεται απέναντι της με ειλικρίνεια και διάθεση να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει. Ειδικότερα, ενώ διαρκεί η συμβατική δέσμευση, η σχέση εμπιστοσύνης βρίσκοντας νομοθετικό έρεισμα στη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, επιβάλλει στην τράπεζα τις γενικές υποχρεώσεις αφενός μεν της τήρησης εξαιρετικής επιμέλειας ως προς την εξυπηρέτηση του πελάτη της, αφετέρου δε της πρόταξης σε περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, του συμφέροντος αποκλειστικά του πελάτη της (Σ. Ψυχομάνης, *Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, τεύχος Ι. Γενικό Μέρος, έκδοση 2008, σελ. 34-37)».
https://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomologia/monefath%203424_2019.htm

¹⁴⁷ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., *Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2016, σελ. 114-116.

αναγκαίο για την εξυπηρέτηση και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των πελατών της, ενώ από την άλλη ο πελάτης θα πρέπει να συμπεριφέρεται απέναντι της με ειλικρίνεια και διάθεση να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη σύναψη της εκάστοτε τραπεζικής σύμβασης.¹⁴⁸ Η έννομη σχέση, δηλαδή, προκύπτει από τον νόμο χωρίς υποχρέωση για πρωτογενή παροχή και αρκεί η «δικαιοπρακτική επαφή».¹⁴⁹

Η αρχή της καλής πίστης θα πρέπει να διαπνέει την τραπεζική σύμβαση σε όλα τα στάδια από τα οποία η τελευταία διέρχεται, όπως αυτά αναλύονται αμέσως παρακάτω. Η αρχή αυτή «*λειτουργεί ως συμπληρωματική των δικαιοπρακτικών βουλήσεων ρήτρα, όσο και ως διορθωτική αυτών, στις περιπτώσεις όπου η συνδρομή ειδικών συνθηκών επιβάλλει παρέκκλιση από την αρχική ρύθμιση της ενοχικής σχέσης*».¹⁵⁰ Τυχόν παραβίαση εκ μέρους της τράπεζας γεννά υποχρέωση αποζημίωσης του πελάτη και ικανοποίηση ηθικής βλάβης. Ωστόσο αρκετά συχνά οι τράπεζες περιορίζουν ή ακόμη και αποκλείουν τυχόν ευθύνη τους μέσω της χρήσης απαλλακτικών ρητρών στην τραπεζική σύμβαση.

i. Προσυμβατικό στάδιο

Το προσυμβατικό στάδιο έχει ως σημείο εκκίνησης το στάδιο των διαπραγματεύσεων (άρθρα 197-198 ΑΚ). Χωρίς να ενδιαφέρει αν θα καταρτιστεί τελικά η τραπεζική σύμβαση, δημιουργείται ένας χαλαρός δεσμός (ενοχή υπό ευρεία έννοια), μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ της τράπεζας και του υποψήφιου πελάτη - καταναλωτή, από την οποία απορρέει η υποχρέωση αμοτέρων των μερών να τηρούν την αρχή της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών.¹⁵¹

Περιεχόμενο της σχέσης εμπιστοσύνης αποτελούν η υποχρέωση πλήρους και ειλικρινούς διαφώτισης, δηλαδή η παροχή όλων των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με την σύμβαση που πρόκειται να καταρτισθεί, η υποχρέωση εχεμύθειας και τήρησης του τραπεζικού απορρήτου σχετικά με πληροφορίες που ενδεχομένως συγκεντρώσει στο στάδιο αυτό και τέλος, η υποχρέωση προστασίας, η λήψη δηλαδή μέτρων για την

¹⁴⁸ Βλ. ΜονΠρΠειρ 221/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁴⁹ Βλ. Ρόκας Ν., Γκόρτσος Χρ., Μικρούλεα Αλ., Λιβαδά Χρ., όπ., σελ. 468.

¹⁵⁰ Βλ. ΜονΠρΠειρ 221/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁵¹ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 34.

προστασία των εννόμων αγαθών των μερών.¹⁵²

Τυχόν υπαίτια παράβαση γεννά ευθύνη από διαπραγματεύσεις (*culpa in contrahendo*) και υποχρέωση αποκατάστασης του διαφέροντος εμπιστοσύνης (αρνητικού διαφέροντος), που περιλαμβάνει τη θετική και αποθετική ζημία (άρθρο 298 ΑΚ), ανεξαρτήτως της κατάρτισης της σύμβασης.¹⁵³

ii. Συμβατικό στάδιο

Στο στάδιο αυτό πραγματοποιείται η σύναψη της τραπεζικής σύμβασης μεταξύ τράπεζας και πελάτη, όπως σύμβαση μίσθωσης έργου ή δανείου ή παρακαταθήκης κ.α.

Η σύναψη της τραπεζικής σύμβασης γεννά κύριες και παρεπόμενες υποχρεώσεις, οι οποίες απορρέουν από την γενική ρήτρα της αρχής της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (άρθρο 288 ΑΚ) και για τα δύο μέρη. Η τράπεζα από την πλευρά της βαρύνεται με την υποχρέωση διαφύλαξης των συμφερόντων των πελατών της, με την υποχρέωση συμβουλευτικής καθοδήγησής τους,¹⁵⁴ με την υποχρέωση καλόπιστης συμπεριφοράς απέναντι στους πελάτες της αλλά και σε τρίτους, με την υποχρέωση παροχής πληροφοριών, με την υποχρέωση εχεμύθειας και τήρησης του απορρήτου και με την υποχρέωση σχετικά με την διαχείριση και διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων των πελατών της.¹⁵⁵¹⁵⁶ Από την άλλη πλευρά ο συναλλασσόμενος έχει την υποχρέωση για ορθή, ακριβή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση προς την τράπεζα και την υποχρέωση για την τήρηση της επιμέλειας που απαιτείται στις συναλλαγές.¹⁵⁷

iii. Μετασυμβατικό στάδιο

Η μετάβαση στο στάδιο αυτό προκύπτει με τη λύση της τραπεζικής σύμβασης. Ωστόσο υποχρεώσεις των μερών προκύπτουν και σε αυτό το στάδιο (άρθρο 288 ΑΚ),

¹⁵² Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 38.

¹⁵³ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π. σελ. 34.

¹⁵⁴ ΑΠ 1352/2011 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁵⁵ Βλ. Ρόκας Ν., Γκόρτσος Χρ., Μικρούλεα Αλ., Λιβαδά Χρ., ό.π., σελ. 470 επ.

¹⁵⁶ Βλ. υπ' αρ. 26/2004 ΑΠΔΠΧ, <https://www.dpa.gr/index.php/el/enimerwtiko/prakseisArxis/oroi-gia-tin-nomimi-epexergasia-dedomenon-prosopikoy-haraktira-gia>

¹⁵⁷ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 38 επ.

όπως η υποχρέωση εχεμύθειας και τήρησης του τραπεζικού απορρήτου, η υποχρέωση σύμπραξης εκκαθάρισης της σχέσης κ.α.¹⁵⁸

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΧΩΡΟ

4.1 Γενικά

Τα πλεονεκτήματα των νέων τεχνολογιών, της τεχνητής νοημοσύνης και η ανάπτυξη του διαδικτύου επέφεραν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού τομέα, δημιουργώντας ταυτόχρονα μία σειρά νέων προκλήσεων και νομικών ζητημάτων.

Η ηλεκτρονική τραπεζική βρίσκεται στο επίκεντρο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προσφέροντας νέες και πιο ευέλικτες μορφές εξυπηρέτησης των πελατών, ενώ παράλληλα παρατηρείται σημαντική συρρίκνωση των φυσικών υποκαταστημάτων των τραπεζών. Η παροχή των τραπεζικών υπηρεσιών πραγματοποιείται, είτε με το παραδοσιακό τρόπο μέσω φυσικών υποκαταστημάτων δικτύου της τράπεζας, είτε ψηφιακά μέσω του διαδικτύου, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία των πελατών στα υποκαταστήματα (e-banking, mobile banking). Τα παραπάνω επιτυγχάνονται με δύο τρόπους. Πρώτον, μία τράπεζα μπορεί να δημιουργήσει έναν διαδικτυακό ιστότοπο και να προσφέρει τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες παράλληλα με το φυσικό κατάστημά της. Δεύτερον, είναι δυνατή η δημιουργία ηλεκτρονικής «εικονικής» τράπεζας, χωρίς καθόλου φυσικά υποκαταστήματα. Οι τράπεζες αυτές μάλιστα συχνά δημιουργούν συνεργασίες με εταιρίες που διαθέτουν αυτοματοποιημένο δίκτυο ταμειακών μηχανών, ώστε οι πελάτες να έχουν πρόσβαση σε ATMs και να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους.¹⁵⁹

Τα τραπεζικά ιδρύματα, στο πλαίσιο των συναλλακτικών σχέσεων με αντικείμενο την παροχή των τραπεζικών υπηρεσιών, έχοντας την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας μπορούν και συλλέγουν, αποθηκεύουν ή επεξεργάζονται πλήθος

¹⁵⁸ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 34.

¹⁵⁹ Βλ. Γεωργόπουλος Α., Αγγελόπουλος Α., *Τραπεζική Ανάλυση και Χρηματοδότηση*, Κάλλιπος, Ανοιχτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2021, σελ. 140 επ. <https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/8100/1/246-GEORGOPOULOS-BANK-ANALYSIS-ch07.pdf>

προσωπικών δεδομένων των συναλλασσόμενων. Η παροχή των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία από την τράπεζα είναι δυνατόν να πραγματοποιείται από το ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων. Τα πρόσωπα αυτά μπορεί να είναι υποψήφιοι ή υφιστάμενοι πελάτες, πρόσωπα που παρέχουν εγγύηση ή ασφάλεια υπέρ των προηγούμενων, νόμιμοι εκπρόσωποι νομικών προσώπων κ.ά. Έτσι, όταν ο πελάτης αιτείται την σύναψη μιας τραπεζικής σύμβασης (π.χ. σύμβαση δανείου), ή την παροχή μιας χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας ή ενός τραπεζικού προϊόντος καλείται να συμπληρώσει μία σειρά εντύπων και ερωτηματολογίων με τα προσωπικά του δεδομένα και να προσκομίσει έγγραφα και δικαιολογητικά που επαληθεύουν όσα έχει δηλώσει.

Η συλλογή των προσωπικών δεδομένων είναι δυνατόν να πραγματοποιείται και από το ίδιο το τραπεζικό ίδρυμα. Κύριες πηγές άντλησης δεδομένων είναι τα αρχεία της διατραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» (κυρίως δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς), οι εταιρίες ενημέρωσης οφειλετών ή διαχείρισης απαιτήσεων, οι φορολογικές αρχές, τα κτηματολογικά γραφεία και τα υποθηκοφυλακεία, ή ακόμη και δικόγραφα ή άλλα δικαστικά έγγραφα που κοινοποιούνται στην τράπεζα. Επίσης, οι τράπεζες συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα στο πλαίσιο ελέγχου δέουσας επιμέλειας, ελέγχου κυρώσεων και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των συναλλασσόμενων φυσικών προσώπων με τα πιστωτικά ιδρύματα κρίνεται αναγκαίο να διασφαλίζεται η συνεκτική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων για την συλλογή και την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που προβλέπονται από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων 2016/679. Επίσης, είναι κρίσιμο να τηρούνται οι βασικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 5 του ΓΚΠΔ), να εξασφαλίζεται η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή να τηρείται μια άλλη νόμιμη βάση επεξεργασίας (άρθρο 6 του ΓΚΠΔ). Τέλος, η τράπεζα, ως υπεύθυνη επεξεργασίας, είναι υποχρεωμένη να εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων, τη διασφάλιση του απορρήτου της επεξεργασίας και την προστασία από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή ή επεξεργασία, απώλεια, αλλοίωση ή απαγορευμένη διάδοση.

4.2. Η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα τραπεζικά ιδρύματα

Όπως ήδη αναφέρθηκε, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό την εκτέλεση τραπεζικών εργασιών, συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως στοιχεία ταυτοποίησης (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, Α.Δ.Τ., στοιχεία διαβατηρίου, Α.Φ.Μ., Α.Μ.Κ.Α., τόπος γέννησης), δημογραφικά στοιχεία (διεύθυνση κατοικίας, φύλο, εθνικότητα), στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνο, e-mail), οικονομικά στοιχεία (λογαριασμό – φύλλο μισθοδοσίας, φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, φορολογικές οφειλές, δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας), στοιχεία σύνδεσης σε ηλεκτρονικές εφαρμογές (κατά τη σύνδεση σε i-bank), στοιχεία ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (ηλεκτρονική υπογραφή). Κάθε τραπεζικό ίδρυμα μπορεί να ζητήσει από τους πελάτες του και κάθε άλλο στοιχείο συναφές με το αντικείμενο και τη φύση της συναλλαγής, όπως τις πηγές περιουσιακών στοιχείων, αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος φορολογίας εισοδήματος κ.α.¹⁶⁰

Υποκατηγορία των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία από τα τραπεζικά ιδρύματα αποτελούν τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς. Πρόκειται για πληροφορίες που αφορούν την οικονομική ζωή των υποκειμένων, οι οποίες ενδεικτικά αφορούν τα έσοδα και έξοδα ενός προσώπου, τα περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις, τα δάνεια, τις υποθήκες, τις πιστώσεις, τα επιδόματα, τα εργασιακά προνόμια, τους τραπεζικούς λογαριασμούς, τις πιστωτικές κάρτες, τις κληρονομίες, τις αποζημιώσεις, τα οικονομικά στοιχεία αποτίμησης επενδυτικής και οικονομικής κατάστασης, τα δεδομένα ασφάλισης κ.ά.¹⁶¹

Τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς λογίζονται ως απλά και όχι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα,¹⁶² συμπέρασμα το οποίο συνάγεται εξ αντιδιαστολής, καθώς ρητά

¹⁶⁰ <https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-12/JULY2015.PDF>

¹⁶¹ Βλ. Μυλώση Μ., Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., Προσωπικά Δεδομένα Οικονομικής Συμπεριφοράς και Ηλεκτρονική Επεξεργασία τους από την «Τειρεσίας Α.Ε.», *Δίκαιο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης*, (1/2015), σελ. 26, σε συνδ. με Έντυπο Γνωστοποίησης Τήρησης Αρχείου/ Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων (Μέρος ΙΙ) της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, <https://www.e-nomothesia.gr/docs/web/pdf/entypa-binteoeplitirisis.pdf>

¹⁶² Βλ. Μυλώση Μ., Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., ό.π.

δεν περιλαμβάνονται στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 9 ΓΚΠΔ. Όπως επισημαίνεται από τη θεωρία, δικαιολογητικός λόγος αυτής της εξαίρεσης είναι η καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.¹⁶³ Εάν τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς συγκαταλέγονταν μεταξύ των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, θα εφαρμοζόταν ένα πλαίσιο αυξημένης προστασίας, το οποίο θα ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τις υποχρεώσεις που θέτει ο νομοθέτης στα τραπεζικά ιδρύματα για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ν. 4557/2018).¹⁶⁴

Αποδέκτες των δεδομένων που συλλέγονται από τα τραπεζικά ιδρύματα μπορεί ενδεικτικά να είναι οι τραπεζικοί υπάλληλοι, οι οποίοι σύμφωνα με τα καθήκοντα τους οφείλουν να επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα των πελατών, εταιρείες που συνεργάζονται με τα τραπεζικά ιδρύματα όπως, εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών (Ν 3758/2009), εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις (Ν 4354/2015), εταιρείες διαχείρισης ακινήτων ή επενδύσεων σε ακίνητα, οι διαφημιστικές εταιρείες, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες διαχείρισης τηλεφωνικών κλήσεων (call centers), δικηγορικές εταιρείες, εταιρείες υποστήριξης πληροφοριακών συστημάτων της τράπεζας, συνδικαιούχοι τραπεζικών λογαριασμών ή πρόσωπα που παρέχουν εγγυήσεις υπέρ πελατών, δικαστικές, φορολογικές, εισαγγελικές αρχές, η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.» κ.ά.

Επίσης, τα τραπεζικά ιδρύματα συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα των πελατών τους για συγκεκριμένους σκοπούς. Ενδεικτικά:¹⁶⁵

- Η κατάρτιση και εκτέλεση τραπεζικών συμβάσεων.
- Η εξακρίβωση και ο έλεγχος της ταυτότητας του συναλλασσόμενου.
- Η επικοινωνία με τους πελάτες.
- Η εξυπηρέτηση των πελατών.
- Η προώπιση των συμφερόντων και η άσκηση των δικαιωμάτων της τράπεζας.

¹⁶³ Βλ. Μυλώση Μ., Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., ό.π.

¹⁶⁴ Βλ. Ν. 4557/2018, Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 139/Α'30-07-2018.

¹⁶⁵ Βλ. Πλιαβέσης Γ., ό.π., σελ. 68-73.

- Ο έλεγχος και η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας, επενδυτικής καταλληλότητας ή εν γένει της οικονομικής κατάστασης του συναλλασσόμενου.
- Η χορήγηση δανείων και πιστώσεων, οπότε και απαιτείται η διενέργεια προηγούμενης αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου που θα αναλάβει η τράπεζα.
- Η μεταφορά χρημάτων.
- Η παροχή επενδυτικών συμβουλών.
- Η διαχείριση χαρτοφυλακίου.
- Η προώθηση τραπεζικών υπηρεσιών.
- Η διενέργεια ερευνών ικανοποίησης πελατών μέσω αποστολής αντίστοιχων ερωτηματολογίων.
- Η δημόσια προβολή δραστηριότητας και εταιρικού προφίλ του πιστωτικού ιδρύματος.
- Η εκτέλεση συναλλαγών σε περιβάλλον ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking, mobile banking, υπηρεσίες easy-pay).
- Η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων από τραπεζικά ιδρύματα που λειτουργούν ως ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές στο όνομα και για λογαριασμό των ασφαλιστικών εταιρειών.
- Πρόσβαση και ασφάλεια (συστήματα καταγραφής εικόνας, συστήματα ηλεκτρονικής καταγραφής μηχανισμών πρόσβασης, ταυτοποίησης διεκπεραίωσης τραπεζικών συναλλαγών και αντιλογιστικών εγγραφών).
- Νομικές υπηρεσίες.
- Εκπαιδευτικές υπηρεσίες.
- Η πρόληψη και αποτροπή εγκληματικών πράξεων ή απάτης σε βάρος της τράπεζας.
- Η πρόληψη και η καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ν. 4557/2018).

4.3. Προσωπικά δεδομένα και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Σύμφωνα με την νομοθεσία για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ν. 4557/2018), τα τραπεζικά ιδρύματα, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και γενικά κάθε πιστωτικός φορέας θεωρούνται υπόχρεα πρόσωπα (άρθρο 5 ν. 4557/2018) και οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που προβλέπει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, η νομική υποχρέωση των τραπεζών να συλλέγουν και να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών τους με σκοπό την πρόληψη του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (άρθρο 31 παρ. 1 ν. 4557/2018¹⁶⁶), αφού έχει προηγηθεί γενική ενημέρωση σχετικά με την επεξεργασία που θα λάβει χώρα (άρθρο 31 ν. 4557/2018¹⁶⁷), αποτελεί ζήτημα δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 31 παρ. 3 ν. 4557/2018¹⁶⁸).

Τα τραπεζικά ιδρύματα, ως υπόχρεα πρόσωπα, οφείλουν να λαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ρητά προβλεπόμενες στον νόμο (άρθρο 12 ν. 4557/2018), όπως η διενέργεια περιστασιακής συναλλαγής που ανέρχεται σε ποσό ίσο ή μεγαλύτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, είτε η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με μια μόνο πράξη, είτε με περισσότερες που φαίνεται να συνδέονται μεταξύ τους (άρθρο 12 παρ. 1 περ. β' ν. 4557/2018). Αντιθέτως, δεν

¹⁶⁶ Βλ. άρθρο 31 παρ. 1 ν. 4557/2018: «Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τα υπόχρεα πρόσωπα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, μόνο με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν ή να τύχουν επεξεργασίας για άλλους σκοπούς».

¹⁶⁷ Βλ. άρθρο 31 παρ. 2 ν. 4557/2018: «Τα υπόχρεα πρόσωπα παρέχουν στους νέους πελάτες τις πληροφορίες που απαιτούνται, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, πριν από τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης ή τη διενέργεια περιστασιακής συναλλαγής. Στις εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνεται συγκεκριμένα γενική ενημέρωση, αναφορικά με τις νομικές υποχρεώσεις των υπόχρεων προσώπων, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

¹⁶⁸ Βλ. άρθρο 31 παρ. 3 ν. 4557/2018: «Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την εφαρμογή του παρόντος με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θεωρείται ζήτημα δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1275 και τον ν. 4624/2019 (Α' 197)».

επιτρέπεται να τηρούν μυστικούς, ανώνυμους ή μόνον αριθμημένους λογαριασμούς, ανώνυμα βιβλιάρια καταθέσεων, ανώνυμες θυρίδες ασφαλείας, λογαριασμούς με εικονικά ονόματα ή λογαριασμούς που δεν έχουν το πλήρες όνομα του δικαιούχου τους (άρθρο 11 ν. 4557/2018). Με το άρθρο 22 παρ. 1 β' του νόμου αυτού, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 του ν. 4734/2020¹⁶⁹, προβλέπεται ότι «τα υπόχρεα πρόσωπα και οι υπάλληλοί τους, στους οποίους περιλαμβάνονται τα διευθυντικά στελέχη, οφείλουν να παρέχουν αμελλητί στην Αρχή, την αρμόδια αρχή και σε άλλες δημόσιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με καθήκοντα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ύστερα από αίτημά τους, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες και στοιχεία». Όπως ορίζει ο ν. 4557/2018, το Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών Πληρωμών (Σ.Μ.Τ.Λ. και Λ.Π.) λειτουργεί ως κεντρικός αυτοματοποιημένος μηχανισμός ηλεκτρονικής ανάκτησης δεδομένων (άρθρο 21^Α ν. 4557/2018).¹⁷⁰

¹⁶⁹ Βλ. Ν. 4734/2020, Τροποποίηση του ν. 4557/2018 (Α' 139) για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 (L 156) και του άρθρου 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2177 (L 334) και λοιπές διατάξεις, ΦΕΚ 196/Α'/8.10.2020.

¹⁷⁰ Βλ. άρθρο 21^Α ν. 4557/2018: «1. Το Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών (Σ.Μ.Τ.Λ. και Λ.Π.) του άρθρου 62 του ν. 4170/2013 (Α 163) αποτελεί τον κεντρικό αυτοματοποιημένο μηχανισμό ηλεκτρονικής ανάκτησης δεδομένων για την έγκαιρη εξακρίβωση οποιωνδήποτε προσώπων κατέχουν ή ελέγχουν: α) λογαριασμούς πληρωμής, β) τραπεζικούς λογαριασμούς προσδιοριζόμενους από αριθμό IBAN, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 260/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαρτίου 2012 σχετικά με την καθιέρωση τεχνικών απαιτήσεων και επιχειρηματικών κανόνων για τις μεταφορές πίστωσης και τις άμεσες χρεώσεις σε ευρώ και με την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) υπ' αρ. 924/2009 (L 94) ή από μοναδικό αριθμό λογαριασμού, γ) θυρίδες ασφαλείας, και δ) κάθε στοιχείο και πληροφορία για φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που τηρούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα του ν. 4261/2014 (Α 107), συμπεριλαμβανομένων και των υποκαταστημάτων αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων, των ιδρυμάτων πληρωμών του ν. 4537/2018 (Α 84) και των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος του ν. 4021/2011 (Α 218) τηρούνται στο Μητρώο της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και των παροχών υπηρεσιών πληρωμών που αποδέχονται συναλλαγές καρτών πληρωμής (card acquirers) με έδρα το εξωτερικό και οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, εξυπηρετώντας επιχειρήσεις στην Ελληνική Επικράτεια. Η ηλεκτρονική ανάκτηση των δεδομένων γίνεται με σκοπό τη διευκόλυνση της διαβίβασης των αιτημάτων παροχής πληροφοριών από το σύνολο των υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών, τη Μονάδα

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι με το άρθρο 31 παρ. 4 ν. 4557/2018¹⁷¹ εισάγεται νόμιμος περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των

Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών, την Οικονομική Αστυνομία, το σύνολο των υπηρεσιών του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), τον οικονομικό εισαγγελέα, τον εισαγγελέα εγκλημάτων διαφθοράς, την Αρχή, καθώς και τις αρμόδιες αρχές του άρθρου 6. 2. Τα αιτήματα παροχής πληροφοριών αφορούν σε κάθε στοιχείο και πληροφορία για κάθε πρόσωπο της παρ. 1 για την άρση του τραπεζικού απορρήτου, καθώς και του απορρήτου των στοιχείων έναντι των αρχών και υπηρεσιών του Δημοσίου του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 και της αυτοματοποιημένης πρόσβασής τους σε αυτό. Ειδικά για την Αρχή, οι ως άνω πληροφορίες είναι άμεσα προσβάσιμες, απευθείας και χωρίς παρεμβολές. Η Αρχή παρέχει εγκαίρως, κατόπιν αιτήματος από Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) άλλου κράτους- μέλους, πληροφορίες που ανακτώνται μέσω του μηχανισμού της παρ. 1, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34. 3. Οι πληροφορίες που είναι προσβάσιμες και μπορεί να αναζητηθούν μέσω του μηχανισμού της παρ. 1 είναι οι ακόλουθες: α) για τον κάτοχο λογαριασμού πελάτη: το ονοματεπώνυμο, συμπληρωμένο είτε με άλλα στοιχεία αναγνώρισης που απαιτούνται, σύμφωνα με την παρ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13 είτε με ένα μοναδικό αριθμό αναγνώρισης, β) για τον πραγματικό δικαιούχο του κατόχου λογαριασμού πελάτη: το ονοματεπώνυμο, συμπληρωμένο είτε με τα άλλα στοιχεία αναγνώρισης που απαιτούνται σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 13 είτε με έναν μοναδικό αριθμό αναγνώρισης, γ) για τον τραπεζικό λογαριασμό ή τον λογαριασμό πληρωμών: ο αριθμός IBAN ή ο μοναδικός αριθμός λογαριασμού και η ημερομηνία ανοίγματος και κλεισίματος του λογαριασμού και το προοδευτικό υπόλοιπο, καθώς και η κίνηση του λογαριασμού για τη χρονική περίοδο των τελευταίων – από το αίτημα- δέκα (10) ετών και δ) για την ενεργή θυρίδα ασφαλείας: το ονοματεπώνυμο του μισθωτή, συμπληρωμένο είτε με άλλα στοιχεία αναγνώρισης που απαιτούνται σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 13 είτε έναν ενιαίο αριθμό αναγνώρισης και τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, ε) για τον λογαριασμό χορηγήσεων: η ημερομηνία ανοίγματος και κλεισίματος του λογαριασμού, καθώς και η κίνηση αυτού για τη χρονική περίοδο των τελευταίων- από το αίτημα- δέκα (10) ετών, στ) για τις πιστωτικές κάρτες: η ημερομηνία ανοίγματος και κλεισίματος της κάρτας, καθώς και η κίνηση αυτής για τη χρονική περίοδο των τελευταίων – από το αίτημα δέκα (10) ετών. 4. Ο Κεντρικός Συντονιστικός Φορέας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα χαρακτηριστικά του μηχανισμού της παρ. 1».

¹⁷¹ Βλ. άρθρο 31 παρ. 4 ν. 4557/2018: «Κατ' εφαρμογή της απαγόρευσης γνωστοποίησης που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 27, ο περιορισμός εν όλω ή εν μέρει, του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου τα υπόχρεα πρόσωπα, οι αρμόδιες αρχές, η Αρχή και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας των αρχείων που αναφέρονται στις παρ. 1 και 4 του άρθρου 20 και στην παρ. 1 του άρθρου 21, εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους για τους σκοπούς του παρόντος, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην παρεμποδίζεται η διενέργεια επίσημων ή νομικών ερευνών, αναλύσεων ή διαδικασιών και για να εξασφαλιστεί ότι δεν διακυβεύονται η πρόληψη, η

δεδομένων, ωστόσο δεν παρεμποδίζεται η διενέργεια επίσημων ή νομικών ερευνών, αναλύσεων ή διαδικασιών. Η ΑΠΔΠΧ με την υπ' αρ. 66/2008¹⁷² απόφασή της οριοθέτησε το δικαίωμα πρόσβασης, καθώς αποφάνθηκε ως εξής: «ο υπεύθυνος επεξεργασίας απαγορεύεται να γνωστοποιεί στο υποκείμενο των δεδομένων ότι διεξάγεται εις βάρος του έρευνα για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικής δραστηριότητα ή ότι οι σχετικές με το πόρισμα της έρευνας πληροφορίες διαβιβάστηκαν στην αρμόδια Επιτροπή για την αξιολόγηση και διερεύνηση των πληροφοριών. Η απαγόρευση αυτή, που συνιστά αντίστοιχο περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης του φερόμενου ως εμπλεκόμενου σε παράνομη νομιμοποίηση εσόδων, αποτελεί αναγκαίο μέτρο για την ακώλυτη και αποτελεσματική διερεύνηση του τιμωρούμενου με κάθειρξη σοβαρού αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα... Ο εν λόγω όμως περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων παύει να ισχύει, αφότου το πιστωτικό ίδρυμα ολοκλήρωσε την έρευνα και δεν διαβίβασε στην αρμόδια Επιτροπή τις συλλεγείσες πληροφορίες και στοιχεία, εκτιμώντας ότι δεν συνιστούν ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα».

4.4. Η ενημέρωση των υποκειμένων για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τραπεζικά ιδρύματα

Η αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απαιτεί την τήρηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Η νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων, μεταξύ άλλων, προϋποθέτει την προηγούμενη ενημέρωση των υποκειμένων ότι τα δεδομένα τους υπόκεινται σε επεξεργασία από την τράπεζα. Στην πράξη αυτό επιτυγχάνεται τις περισσότερες φορές με την παροχή εντύπου ενημέρωσης, το οποίο πληροφορεί τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με α) το είδος των προσωπικών δεδομένων που συλλέγει η τράπεζα και τις πηγές άντλησης, β) τους σκοπούς και τις νομικές βάσεις επεξεργασίας, γ) τους αποδέκτες των δεδομένων, δ) την δυνατότητα της τράπεζας να διαβιβάσει τα δεδομένα σε τρίτες χώρες, ε) το χρονικό διάστημα τήρησης των δεδομένων, στ) τα δικαιώματα των υποκειμένων για την προστασία των δεδομένων

διερεύνηση και ο εντοπισμός της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

¹⁷² Βλ. ΑΠΔΠΧ 66/2008, https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-10/66_08anonym.pdf

τους και τον τρόπο άσκησης αυτών, ζ) τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και η) τον τρόπο που η τράπεζα προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα.

Τα δικαστήρια της χώρας μας έχει απασχολήσει ιδιαίτερα το ζήτημα των δανειακών συμβάσεων και συγκεκριμένα, αν η τράπεζα, ως υπεύθυνη επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, οφείλει να ενημερώνει ειδικά τους οφειλέτες – πελάτες της για τη διαβίβαση των δεδομένων τους στις εκάστοτε εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών, ή αρκεί το γεγονός ότι το υποκείμενο των δεδομένων είχε ενημερωθεί με ειδικούς όρους κατά τη σύναψη της σύμβασης, ότι τα προσωπικά δεδομένα του θα υποστούν επεξεργασία από την ίδια την τράπεζα ως υπεύθυνη επεξεργασίας ή/ και τους εκτελούντες την επεξεργασία, στους οποίους περιλαμβάνονται οι εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών.

Με την υπ' αριθ. 1140/2020 απόφαση του ΑΠ¹⁷³ οριοθετήθηκε το περιεχόμενο του δικαιώματος ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων. Συγκεκριμένα, όταν τα δεδομένα συλλέγονται απευθείας από το υποκείμενο, η ενημέρωση πρέπει να γίνεται κατά τη συλλογή τους και πριν το υποκείμενο δώσει την συγκατάθεσή του. Σε περίπτωση δε μεταβίβασης των δεδομένων σε εκτελούντα την επεξεργασία, για τον οποίο έχει ενημερωθεί το υποκείμενο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να προβεί σε νέα ενημέρωση του υποκειμένου. Το δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα σχετικά με το αν η μεταβίβαση των δεδομένων από τράπεζα σε εισπρακτική εταιρεία απαιτεί εκ νέου ενημέρωση του υποκειμένου, ή αρκεί η αρχική ενημέρωση που είχε πραγματοποιηθεί κατά την κατάρτιση της τραπεζικής σύμβασης. Εν προκειμένω, το υποκείμενο των δεδομένων κατά την κατάρτιση της δανειακής σύμβασης με την τράπεζα, είχε ενημερωθεί σχετικά, καθώς υπήρχε ειδική αναγραφή στο έντυπο της αίτησης χορήγησης του δανείου, ότι μεταξύ των αποδεκτών των δεδομένων του δανειολήπτη βρίσκονται και συνεργαζόμενα με την τράπεζα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Ο ΑΠ έκρινε ότι δεν απαιτείται εκ νέου ενημέρωση του υποκειμένου, καθώς αυτές οι εταιρείες θεσπίστηκαν το πρώτον με τον ν. 3578/2009, δηλαδή μετά την κατάρτιση της δανειακής σύμβασης και ως εκ τούτου δεν θα μπορούσε να αναγραφεί στην επίδικη δανειακή σύμβαση ότι τα προσωπικά δεδομένα του υποκειμένου θα μεταβιβασθούν στις συγκεκριμένες εταιρείες. Οι εισπρακτικές εταιρείες ανήκουν στην

¹⁷³ Βλ. ΑΠ 1140/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, <https://lawdb.intrasoftnet.com/>

κατηγορία των «συνεργαζόμενων» με την τράπεζα νομικών προσώπων, αφού η τελευταία έχει αναθέσει σε αυτές να εισπράττουν για λογαριασμό της από τους δανειολήπτες οφειλέτες της τις κατ' αυτών απαιτήσεις.

Το ίδιο ζήτημα, σχετικά με το αν η τράπεζα, ως υπεύθυνη επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώνει ειδικά τον οφειλέτη για τη διάθεση των προσωπικών του δεδομένων σε εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών, ή αρκεί το γεγονός ότι η τράπεζα κατά τον χρόνο συλλογής των δεδομένων, βάσει περιληφθέντων όρων που περιέχονταν στην σύμβαση, είχε ενημερώσει σχετικά τον οφειλέτη, τέθηκε ενώπιον της Ολομέλειας του ΑΠ. Με την υπ' αρ. 3/2020 απόφαση¹⁷⁴, κρίθηκε ότι αποτελεί υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να ενημερώνει εγγράφως το υποκείμενο κατά το στάδιο της συλλογής των δεδομένων. Η Ολομέλεια του ΑΠ επανέλαβε ότι σε περίπτωση μεταβίβασης των δεδομένων του δανειολήπτη από την τράπεζα σε εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών, δεν απαιτείται εκ νέου ενημέρωση του υποκειμένου, καθώς οι εταιρείες αυτές υπάγονται στην ευρύτερη κατηγορία των εταιρειών είσπραξης απαιτήσεων, για τις οποίες υπάρχει ήδη ενημέρωση και συγκατάθεση του δανειολήπτη με την υπογραφή του στην αίτηση δανειοδότησης. Ισχυρή ήταν και η άποψη της μειοψηφίας, σύμφωνα με την οποία, εφόσον οι εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών (οι οποίες δεν επιτρέπεται να έχουν ως σκοπό την είσπραξη απαιτήσεων) ξεκίνησαν την λειτουργία τους, αφού είχε καταρτιστεί η ένδικη δανειακή σύμβαση, η τράπεζα ήταν υποχρεωμένη να ενημερώσει προηγουμένως το υποκείμενο για την μεταβίβαση και επεξεργασία των δεδομένων του σε αυτές τις εταιρείες. Σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα εθνικά δικαστήρια αναγνωρίζουν την εις ολόκληρον ευθύνη του υπευθύνου και του εκτελούντος την επεξεργασία και το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να απαιτήσει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Τέλος, με την πρόσφατη υπ' αρ. 958/2022¹⁷⁵ απόφαση του ο ΑΠ επανέλαβε την πάγια θέση του ότι, εφόσον κατά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης το υποκείμενο είχε ενημερωθεί και συναινέσει για τη διαβίβαση των δεδομένων του, δεν υφίσταται η υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων εκ μέρους της τράπεζας για τη διαβίβαση των

¹⁷⁴ Βλ. ΟΛΑΠ 3/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ , <https://lawdb.intrasoftnet.com/>

¹⁷⁵ http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=07U346966FKGYDZMKN9OVAVIJ7KAX3&apof=958_2022&info=%D0%CF%CB%C9%D4%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%C12

δεδομένων στον εκτελούντα την επεξεργασία (εν προκειμένω στις εταιρίες ενημέρωσης οφειλετών) για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας.

4.5. Μέτρα προστασίας

Για να εξασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα των παρεχόμενων τραπεζικών υπηρεσιών και η ασφαλής και αποτελεσματική λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται από τα τραπεζικά ιδρύματα απαιτείται η δημιουργία κατάλληλων πολιτικών ασφαλείας. Αυτές αποσκοπούν στη θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου που θα διασφαλίζει τη σωστή διαχείριση των κινδύνων και την λήψη κατάλληλων τεχνικών και μέτρων με στόχο την τήρηση βασικών αρχών, όπως η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών (π.χ. διαδικασία κρυπτογράφησης οικονομικών στοιχείων που περιέχονται στα αιτήματα, χρήση προγραμμάτων ανοιχτού κώδικα)¹⁷⁶, η ακεραιότητα, αυθεντικότητα και η διαθεσιμότητα (π.χ. διασφάλιση συνεχούς ροής συστήματος) του πληροφοριακού συστήματος.

Απαραίτητη κρίνεται και η λήψη κατάλληλων τεχνικών μέτρων, προκειμένου οι τράπεζες να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα περιστατικά παραβίασης δεδομένων, τις απόπειρες ηλεκτρονικής υποκλοπής δεδομένων (phishing) και γενικά τις κακόβουλες ενέργειες τρίτων. Τέτοια μέτρα είναι ενδεικτικά οι μηχανισμοί για έγκαιρη διαπίστωση επιθέσεων ασφαλείας, τα σύγχρονα συστήματα ηλεκτρονικής διαχείρισης δεδομένων, αλλά και ο συχνός επανέλεγχος της ορθής λειτουργίας τους. Τέλος, υποχρέωση των τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελεί η διασφάλιση του απορρήτου των πληροφοριών που συλλέγουν και η ασφαλής επεξεργασία τους, ώστε να αποφεύγονται ή έστω να εντοπίζονται έγκαιρα περιστατικά παραβίασης, όπως αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, απαγορευμένη διάδοση κ.λπ.

Περίπτωση απαγορευμένης διάδοσης προσωπικών δεδομένων πελάτη της τράπεζας σε τρίτο μη δικαιούμενο πρόσωπο εξετάστηκε με την υπ' αρ. 921/2021 απόφαση του ΑΠ.¹⁷⁷ Ο ΑΠ έκρινε ότι σε περίπτωση αποστολής οικονομικών στοιχείων

¹⁷⁶ Βλ. Μυλώση Μ., Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμής σε: Ένωση Ελλήνων Νομικών, *Πιστωτικά Ιδρύματα, Νομικές & Θεσμικές Όψεις*, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο e-Θέμις, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 62.

¹⁷⁷ Βλ. ΑΠ 921/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, <https://lawdb.intrasoftnet.com/>

πελάτη σε μη δηλωθείσα από αυτόν διεύθυνση, με συνέπεια την περιέλευση τους, σε τρίτο, μη δικαιούμενο να λάβει γνώση πρόσωπο συντρέχει περίπτωση αδικοπραξίας και εις ολόκληρον ευθύνης του υπευθύνου και του εκτελούντος την επεξεργασία και ο παθών δικαιούται να λάβει χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης. Εν προκειμένω, η τράπεζα ως εκτελούσα την επεξεργασία τηρούσε αρχείο του πελάτη της και από αμέλεια των υπαλλήλων της, δηλαδή από έλλειψη προσοχής που όφειλαν και μπορούσαν να καταβάλουν, ενοποίησε αυθαίρετα το μηχανογραφικό αρχείο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εμφανίζεται η ίδια διεύθυνση σε όλους τους τραπεζικούς λογαριασμούς του πελάτη. Παράλληλα, παρέλειψε να ελέγξει ποια διεύθυνση αλληλογραφίας είχε δηλώσει ο πελάτης για τον επίδικο τραπεζικό λογαριασμό, με αποτέλεσμα την λανθασμένη εγγραφή στο αρχείο της και την αποστολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας ανακριβών στοιχείων επικοινωνίας του πελάτη, τα οποία αντιστοιχούσαν σε άλλον τραπεζικό λογαριασμό. Εν συνεχεία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ενώ όφειλε να ελέγξει την ορθότητα των στοιχείων που είχε διαβιβάσει ο εκτελών, διατήρησε στο αρχείο τα ανακριβή στοιχεία διεύθυνσης. Ο υπεύθυνος και ο εκτελών την επεξεργασία όφειλαν να λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια και την προστασία των δεδομένων και να παρέχουν τις επαρκείς εγγυήσεις για την τήρηση του απορρήτου επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγουν και επεξεργάζονται. Συνεπώς, πρόκειται για παράνομες και υπαίτιες ενέργειες του υπευθύνου και του εκτελούντος την επεξεργασία, οι οποίες προκάλεσαν στον πελάτη τους ηθική βλάβη (αναστάτωση, άγχος και ανησυχία), καθώς οικονομικά στοιχεία (ενημερωτική επιστολή κίνησης αμοιβαίων κεφαλαίων) αποστάλθηκαν σε τρίτο μη δικαιούμενο να λάβει γνώση πρόσωπο (πρώην σύζυγο).

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η ίδια υπόθεση εξετάστηκε και από την ΑΠΔΠΧ, η οποία με την υπ' αρ. 104/2012 απόφασή της επέβαλλε στον υπεύθυνο επεξεργασίας και στην τράπεζα ως εκτελούσα την επεξεργασία συνολικό πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

4.6 Η κατάρτιση προφίλ από τα τραπεζικά ιδρύματα

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης έχουν καταστήσει ευκολότερη την διαδικασία της κατάρτισης προφίλ. Η κατάρτιση προφίλ και η αυτοματοποιημένη λήψη απόφασης αποτελούν συνήθεις πρακτικές στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό τομέα με σκοπό την υποστήριξη λήψης απόφασης.¹⁷⁸ Η κατάρτιση προφίλ πραγματοποιείται για την αξιολόγηση προσωπικών πτυχών των υποκειμένων με σκοπό την πραγματοποίηση προβλέψεων, ακόμη και εάν δεν λαμβάνεται κάποια απόφαση.¹⁷⁹

Ειδικότερα ως κατάρτιση προφίλ ορίζεται «οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνίσταται στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν στην απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, τη συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου».¹⁸⁰

Με τον ΓΚΠΔ θεσπίζεται ένα συνεκτικό πλαίσιο προστασίας και τίθενται οι κατάλληλες εγγυήσεις προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που ενδεχομένως μπορούν να επέλθουν από τις παραπάνω πρακτικές. Σύμφωνα με το άρθρο 22 ΓΚΠΔ, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ και η οποία μπορεί να παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατά ανάλογο τρόπο.

Η διαδικασία της κατάρτισης προφίλ επιτρέπεται να πραγματοποιείται από τα τραπεζικά ιδρύματα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 22 παρ. 2 ΓΚΠΔ, εφόσον:

¹⁷⁸ Βλ. Ομάδα Εργασίας για την Προστασία Δεδομένων του Άρθρου 29, ό.π..

¹⁷⁹ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rights-citizens/my-rights/can-i-be-subject-automated-individual-decision-making-including-profiling_el

¹⁸⁰ Βλ. άρθρο 4 παρ. 4 ΓΚΠΔ.

(α) είναι αναγκαία για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης. Κάθε τράπεζα προκειμένου να προχωρήσει στην έγκριση και στη σύναψη τραπεζικής σύμβασης (π.χ σύμβαση δανείου), οφείλει προηγουμένως να αξιολογήσει την πιστοληπτική ικανότητα του αντισυμβαλλομένου της.

(β) επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και το οποίο προβλέπει επίσης κατάλληλα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των εννόμων συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων. Οι τράπεζες με σκοπό την πρόληψη του ξεπλύματος «βρώμικου» χρήματος είναι υποχρεωμένες να επεξεργάζονται δεδομένα και να καταρτίζουν προφίλ προκειμένου να αξιολογούν τους κινδύνους που ενδεχομένως υποκρύπτονται στις συναλλαγές των πελατών τους.

(γ) βασίζεται στη ρητή συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, όπως π.χ. όταν το τραπεζικό ίδρυμα στοχεύει στην πληροφόρηση¹⁸¹ ή στην προώθηση τραπεζικών υπηρεσιών ή προϊόντων.

Η νομιμότητα της κατάρτισης προφίλ από τα τραπεζικά ιδρύματα απασχόλησε την ΑΠΔΠΧ σε σχέση με το ζήτημα των ανέπαφων συναλλαγών. Με την υπ' αρ. 48/2018¹⁸² απόφασή της κρίθηκε ότι, αφενός η δυνατότητα αποθήκευσης του πρόσφατου ιστορικού συναλλαγών στην κάρτα ανέπαφων συναλλαγών, αφετέρου δε, η δυνατότητα ανάγνωσης του ιστορικού, δεν είναι απαραίτητες για την λειτουργία της χρεωστικής κάρτας. Αντιθέτως, καταγράφονται οι οικονομικές και συναλλακτικές συνήθειες των χρηστών και έτσι, καταρτίζεται το προφίλ του κατόχου της κάρτας. Η δυνατότητα απενεργοποίησης της ανέπαφης λειτουργίας της κάρτας θα πρέπει να προσφέρεται στο υποκείμενο σε κάθε περίπτωση. Αν ο πελάτης της τράπεζας δηλώσει ότι δεν την επιθυμεί ή η δυνατότητα αυτή είναι ενεργοποιημένη, δεν πρέπει να επιτρέπεται η ενεργοποίησή της από την τράπεζα, χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου. Σε κάθε περίπτωση καθίσταται αναγκαία η προηγούμενη ενημέρωση του υποκειμένου με κάθε δυνατό μέσο. Τέλος, κρίθηκε ότι η δυνατότητα ανέπαφης λειτουργίας της κάρτας θα

¹⁸¹ Βλ. Πλιαβέσης Γ., ό.π., σελ. 77.

¹⁸² https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-10/48_2018anonym.pdf

πρέπει να είναι απενεργοποιημένη σε κάθε νέα χορήγηση χρεωστικής κάρτας και τυχόν ενεργοποίησή της πραγματοποιείται μόνον ύστερα από ρητή δήλωση του κατόχου της κάρτας.

4.7 Η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα τραπεζικά ιδρύματα

Γενικά όταν ένας οργανισμός ή μια επιχείρηση συλλέγει, αποθηκεύει, χρησιμοποιεί και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα υποκείμενα αυτών των δεδομένων εκτίθενται σε πλείονες κινδύνους. Ορισμένες πράξεις επεξεργασίας, κυρίως λόγω της χρήσης νέων τεχνολογιών, σε συνδυασμό με το είδος των δεδομένων και τον σκοπό που εξυπηρετείται με την επεξεργασία, «ενδέχεται να επιφέρουν υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων»¹⁸³. Ως τέτοιοι κίνδυνοι νοούνται π.χ η υποκλοπή ταυτότητας, η απώλεια της εμπιστευτικότητας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οικονομική ζημία του υποκειμένου των δεδομένων κ.ά.

Στις περιπτώσεις αυτές, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, πριν από τη διενέργεια της επεξεργασίας, να προχωράει σε Μελέτη Εκτίμησης Αντικτύπου (Data Protection Impact Assessment – DPIA) σχετικά με την προστασία των δεδομένων, προκειμένου να περιγράψει την διαδικασία της επεξεργασίας, να εκτιμήσει την πιθανότητα επέλευσης του κινδύνου, την έκταση και τις πηγές κινδύνων και να αξιολογήσει τα μέτρα και τους μηχανισμούς που πρέπει να εφαρμοστούν, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου είναι «μια διαδικασία εμπέδωσης και απόδειξης της συμμόρφωσης» με τον ΓΚΠΔ και ένα σημαντικό εργαλείο για την υποχρέωση λογοδοσίας των υπευθύνων επεξεργασίας.¹⁸⁴

Ο ΓΚΠΔ ορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο που οφείλει να περιέχει η έκθεση εκτίμησης αντικτύπου, το οποίο είναι α) η συστηματική περιγραφή των πράξεων

¹⁸³ Βλ. άρθρο 35 παρ. 1 ΓΚΠΔ.

¹⁸⁴ Βλ. Ομάδα εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/678*, σελ. 4-5. https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-12/wp248_rev.01_el.pdf

επεξεργασίας, των σκοπών και του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, β) η εκτίμηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των πράξεων επεξεργασίας σε συνάρτηση με τους σκοπούς, γ) η εκτίμηση των κινδύνων σχετικά με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων και δ) τα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων, οι εγγυήσεις και οι μηχανισμοί ασφάλειας που οφείλει να λάβει ο υπεύθυνος επεξεργασίας.¹⁸⁵

Κάθε εθνική αρχή εκδίδει κατάλογο, ο οποίος προσδιορίζει ποιες είναι εκείνες οι πράξεις για τις οποίες είναι επιβεβλημένη η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παραπάνω κατάλογος δεν είναι δεσμευτικός, πράγμα που σημαίνει ότι τελικά ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι αυτός που πράγματι θα αποφασίσει αν είναι απαραίτητη η διενέργεια μελέτης εκτίμησης αντικτύπου στην κάθε περίπτωση. Η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29¹⁸⁶ ορίζει 9 κριτήρια, προκειμένου να ελεγχθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας αν η πράξη επεξεργασίας που διενεργείται «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο». Έτσι, η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου είναι υποχρεωτική αν η πράξη επεξεργασίας περιλαμβάνει 1) αξιολόγηση ή βαθμολόγηση, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, 2) λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα, 3) συστηματική παρακολούθηση, 4) ευαίσθητα δεδομένα ή δεδομένα εξαιρετικά προσωπικού χαρακτήρα, 5) δεδομένα μεγάλης κλίμακας επεξεργασίας, 6) αντιστοίχιση ή συνδυασμός συνόλων δεδομένων, 7) δεδομένα που αφορούν ευάλωτα προσωπικά δεδομένα (π.χ. δεδομένα που αφορούν παιδιά, εργαζόμενους, ψυχικά νοσούντες, αιτούντες άσυλο), 8) εφαρμογή νέων τεχνολογιών (π.χ. IoT, συνδυασμένη χρήση δαχτυλικών αποτυπωμάτων, αναγνώριση προσώπου για φυσικό έλεγχο πρόσβασης κ.ά.), ή 9) τα υποκείμενα των δεδομένων δεν μπορούν να ασκήσουν κάποιο δικαίωμα ή να χρησιμοποιήσουν μια υπηρεσία ή σύμβαση.

¹⁸⁵ Βλ. άρθρο 35 παρ. 7 ΓΚΠΔ.

¹⁸⁶ Βλ. Ομάδα εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/678*, σελ 10-13.

https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-12/wp248_rev.01_el.pdf

Η ΑΠΔΠΧ με την υπ' αρ. 65/2018¹⁸⁷ απόφασή της, δημοσιοποίησε τον κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας που υπόκεινται στην απαίτηση για διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 4 ΓΚΠΔ, ο οποίος βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές WP248. Σύμφωνα με αυτόν υπάρχουν τρεις κατηγορίες κριτηρίων που καθορίζουν τα είδη των πράξεων επεξεργασίας για την διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου (α. το είδος και ο σκοπός για τον οποίο πραγματοποιείται η επεξεργασία, β. το είδος των δεδομένων (π.χ. ειδικές κατηγορίες δεδομένων), και γ. τα πρόσθετα χαρακτηριστικά ή τα μέσα που χρησιμοποιούνται στην εκάστοτε επεξεργασία).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα όπου η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου είναι απαραίτητη αποτελεί ο χρηματοπιστωτικός τομέας. Στο πλαίσιο των τραπεζικών εργασιών σε συνδυασμό με την προσπάθεια πάταξης του οικονομικού εγκλήματος (π.χ. νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, απάτη, υπεξαίρεση, δωροδοκία – δωροληψία κ.ά.), τα τραπεζικά ιδρύματα συλλέγουν και επεξεργάζονται οικονομικά δεδομένα των πελατών τους (π.χ. εισοδήματα, περιουσιακή κατάσταση, περιέλευση κληρονομιάς κ.ά.) και δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας (π.χ. αξιοπιστία στις συναλλαγές, πληρωμή ή μη επιταγών, συναλλαγματικών, πιστώσεις κ.λπ.), με σκοπό την συστηματική αξιολόγηση, πρόβλεψη και κατάρτιση προφίλ (π.χ. μία τράπεζα καταγράφει τους πελάτες της σε μια βάση δεδομένων και παρακολουθεί τις πιστώσεις τους). Επίσης, διενεργείται συστηματική αξιολόγηση από τις τράπεζες όταν το υποκείμενο επιθυμεί να χρησιμοποιήσει μια τραπεζική υπηρεσία ή προϊόν ή να συνάψει μία τραπεζική σύμβαση. Σε αυτές τις περιπτώσεις αντλούνται πληροφορίες από βάσεις δεδομένων που αφορούν τα οικονομικά στοιχεία των υποκειμένων, προκειμένου να αποφασισθεί π.χ. αν η τράπεζα θα χορηγήσει δάνειο στον πελάτη της.

Ειδικότερα στην περίπτωση του τραπεζικού συστήματος «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», έχοντας τον ρόλο του υπευθύνου επεξεργασίας, πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων τηρουμένων σε αρχεία με σκοπό την εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων τους. Η

¹⁸⁷ Βλ. υπ' αρ. 65/2018 απόφαση της ΑΠΔΠΧ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/katalogos-me-ta-eidi-ton-praxeon-epexergasias-poy-ypokeintai-stin>. Η απόφαση δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Β' 1622/10-05-2019.

αρχαιοθέτηση περιλαμβάνει δεδομένα, όπως δάνεια, πιστώσεις, κάρτες, εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις κ.ά., τα οποία αντλούνται από πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες παροχής πιστώσεων, εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια κ.λπ. Τα δεδομένα αυτά στη συνέχεια διατίθενται για χρήση σε τρίτους φορείς, όπως στην Τράπεζα της Ελλάδος, σε πιστωτικά ιδρύματα, σε εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να εκπονεί έκθεση εκτίμησης αντικτύπου.¹⁸⁸

4.8. Το σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών

Με τον ν. 4170/2013¹⁸⁹ ενσωματώθηκε η Οδηγία 2011/2016¹⁹⁰, προκειμένου να θεσμοθετηθεί η συνεργασία των κρατών-μελών της Ε.Ε. με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών για την πρόληψη και καταπολέμηση οικονομικών αδικημάτων.

Με άρθρο 62 του εθνικού νόμου συστήνεται το πληροφοριακό σύστημα «Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών» (Σ.Μ.Τ.Λ. και Λ.Π.). Κύριο έργο του είναι η διευκόλυνση διαβίβασης αιτημάτων παροχής πληροφοριών από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών, την Οικονομική Αστυνομία, το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών του ΕΦΚΑ, τον Οικονομικό Εισαγγελέα, τον Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, την Αρχή Καταπολέμησης της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας προς τα πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, αντικείμενο του πληροφοριακού συστήματος αποτελεί και ο έλεγχος των περιουσιακών στοιχείων των φυσικών και νομικών προσώπων που τηρούνται σε τραπεζικά ιδρύματα.

Η πρόσβαση στο Σ.Μ.Τ.Λ. και Λ.Π., η αποστολή των αιτημάτων προς τα τραπεζικά ιδρύματα και η διαβίβαση των δεδομένων προς τους αιτούντες φορείς επιτυγχάνεται ηλεκτρονικά μέσω της ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής της Γενικής

¹⁸⁸ <http://www.tiresias.gr/ssk.html>

¹⁸⁹ Βλ. υπ' αρ. 4170/2013, ΦΕΚ Α'136/12.7.2013 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ, ρύθμιση θεμάτων της Ε.Λ.Τ.Ε., αναμόρφωση Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. και άλλες διατάξεις».

¹⁹⁰ Βλ. Οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ, L 64/1 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0016&from=SK>

Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.). Τα υπόχρεα πρόσωπα, δηλαδή, τα τραπεζικά ιδρύματα επικοινωνούν με την Γ.Γ.Π.Σ. μέσω της διατραπεζικής εταιρείας «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» (ν. 4170/2013).¹⁹¹

Το Σ.Μ.Τ.Λ. και Λ.Π. λαμβάνει τα αιτήματα από τους ανωτέρω φορείς, τα οποία αφορούν ένα συγκεκριμένο νομικό ή φυσικό πρόσωπο και τα προωθεί στα τραπεζικά ιδρύματα. Εν συνεχεία το σύστημα προχωράει σε άρση του τραπεζικού απορρήτου, προκειμένου να υποβάλλει σε επεξεργασία δεδομένα, στοιχεία και πληροφορίες οικονομικού ενδιαφέροντος του ενδιαφερόμενου προσώπου. Τα τραπεζικά ιδρύματα είναι υποχρεωμένα να απαντήσουν εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, το οποίο μεταβάλλεται ανάλογα με το υποβληθέν αίτημα. Οι πληροφορίες που υποβάλλονται σε επεξεργασία αφορούν τις υποχρεώσεις των τραπεζών κατά την τελευταία δεκαετία¹⁹², οι οποίες διαβιβάζονται από τα τραπεζικά ιδρύματα στους φορείς που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Με τον παραπάνω τρόπο τα δεδομένα που αποτελούν περιεχόμενο των αιτημάτων υποβάλλονται σε επεξεργασία και διατηρούνται σε βάση δεδομένων στη Γ.Γ.Π.Σ., χωρίς χρονικό περιορισμό. Ειδικά αν πρόκειται για «ευαίσθητες πληροφορίες», σύμφωνα με την υπ' αρ. 2/2013 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ¹⁹³, ο χρόνος διατήρησης θα πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο και να διαγράφονται αμέσως μόλις αναγνωστεί το αίτημα που τις περιλαμβάνει.¹⁹⁴

¹⁹¹Βλ. Μυλώση Μ., Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμής σε: Ένωση Ελλήνων Νομικών, *Πιστωτικά Ιδρύματα, Νομικές & Θεσμικές Όψεις*, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο e-Θέμις, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 55.

¹⁹² Βλ. Μυλώση Μ., Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμής σε: Ένωση Ελλήνων Νομικών, *Πιστωτικά Ιδρύματα, Νομικές & Θεσμικές Όψεις*, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο e-Θέμις, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 55.

¹⁹³ Βλ. υπ' αρ. 5/2013 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ «Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμής», <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/systima-mitroon-trapezikon-logariasmon-kai-logariasmon-pliromon>

¹⁹⁴ Βλ. Μυλώση Μ., Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμής σε: Ένωση Ελλήνων Νομικών, *Πιστωτικά Ιδρύματα, Νομικές & Θεσμικές Όψεις*, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο e-Θέμις, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 61.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

5.1 Γενικά

Τα τραπεζικά ιδρύματα εκτός από την υποχρέωση προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του συναλλακτικού κοινού, είναι επιφορτισμένα και με την υποχρέωση τήρησης του τραπεζικού απορρήτου.

Η υποχρέωση τήρησης του τραπεζικού απορρήτου απορρέει από τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη και έχει ως περιεχόμενο την απαγόρευση της πρώτης να γνωστοποιήσει σε τρίτους στοιχεία και πληροφορίες των πελατών της.¹⁹⁵ Η υποχρέωση τήρησης επαγγελματικής εχεμύθειας βρίσκεται μεταξύ των άλλων γενικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την αρχή της καλής πιστής και των συναλλακτικών ηθών και τις οποίες οφείλει να τηρεί κάθε πιστωτικό ίδρυμα.

Στην ελληνική έννομη τάξη η βασικότερη διάκριση του τραπεζικού απορρήτου είναι αυτή σε γενικό και ειδικό τραπεζικό απόρρητο ή απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων, όπως αναλύεται κατωτέρω.

Συνεπώς, οι πελάτες των τραπεζών – υποκείμενα των δεδομένων-προστατεύονται αποτελεσματικά από ένα πλέγμα νομοθετικών διατάξεων που αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς οι πληροφορίες που συλλέγουν και επεξεργάζονται τα τραπεζικά ιδρύματα αποτελούν ταυτόχρονα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 4 στοιχ. 1 ΓΚΠΔ) και περιεχόμενο του τραπεζικού απορρήτου (γενικού και ειδικού).

¹⁹⁵ Βλ. Πλιαβέσης Γ., ό.π., σελ. 99 επ.

5.2 Το τραπεζικό απόρρητο

5.2.1 Ορισμός

Ως τραπεζικό απόρρητο νοείται η υποχρέωση επαγγελματικής εχεμύθειας των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, καθώς και άλλων νομικών προσώπων που παρέχουν τραπεζικές υπηρεσίες (π.χ. Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων),¹⁹⁶ να μην παρέχουν σε τρίτα πρόσωπα πληροφορίες σχετικά με τις πάσης φύσεως συναλλαγές και σχέσεις (προσωπικές και οικονομικές) του πελάτη με αυτά.¹⁹⁷ Αυτή η υποχρέωση σιωπής θεμελιώνεται στη σχέση εμπιστοσύνης που απορρέει από την αρχή της καλόπιστης συμπεριφοράς και καταλαμβάνει όλα τα στάδια από τα οποία διέρχεται η συμβατική σχέση της τράπεζας με τον συναλλασσόμενο, ακόμη κι αν τελικά δεν συναφθεί ποτέ.

Το τραπεζικό απόρρητο περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η τράπεζα για κάθε συναλλασσόμενο, εκτός από το ύψος καταθέσεων, ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσής τους. Ενδεικτικά ως περιεχόμενο του γενικού τραπεζικού απορρήτου νοούνται τα στοιχεία ταυτότητας (ημερομηνία γέννησης, τόπος κατοικίας, ονοματεπώνυμο γονέων), το Α.Φ.Μ., το Α.Μ.Κ.Α., η οικογενειακή κατάσταση, ο χρόνος, ο τόπος και ο τρόπος συναλλαγών, η τήρηση ή μη πιστωτικών καρτών, η τήρηση ή μη θυρίδων, το ύψος των μηνιαίων αποδοχών, η περιέλευση κληρονομιάς, η υποχρέωση διατροφής σε τέκνα, οι όροι και το ύψος των δανειακών συμβάσεων, οι αποστολές και οι μεταφορές χρηματικών ποσών, οι αξιολογήσεις, οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις της τράπεζας για τον εκάστοτε πελάτη, πληροφορίες συλλεχθείσες από το Τραπεζικό Σύστημα Τειρεσίας Α.Ε., επενδυτικά προϊόντα κ.α.

Η υποχρέωση τήρησης του τραπεζικού απορρήτου δεν επιβάλλεται από συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη, αλλά απορρέει από την σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και των συναλλασσόμενων (άρθρα 197, 198, 200, 281, 288 ΑΚ).¹⁹⁸ Επίσης, το τραπεζικό απόρρητο κατοχυρώνεται ως ατομικό δικαίωμα με βάση τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 9 παρ. 1, 19 και

¹⁹⁶ Βλ. Καλλιμόπουλος Γ., Καραγιάννης Κ., Τσολακίδης Ζ., *Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2019, σελ. 80.

¹⁹⁷ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., *ό.π.*, σελ. 195.

¹⁹⁸ Βλ. Πλιαβέσης Γ., *ό.π.*, σελ. 101.

25 του Συντάγματος. Τυχόν παραβίαση της υποχρέωσης τήρησης του τραπεζικού απορρήτου δημιουργεί αξίωση αποζημίωσης του πελάτη προς την τράπεζα λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής. Παράλληλα υπάρχει αξίωση αποζημίωσης για ηθική βλάβη (άρθρο 59 ΑΚ¹⁹⁹), σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών, καθώς το απόρρητο αποτελεί στοιχείο της προσωπικότητας του ατόμου (άρθρο 57 ΑΚ²⁰⁰). Επικουρικά, προστασία παρέχεται και από τις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/676 και ν. 4624/2016). Τέλος, σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης τήρησης του τραπεζικού απορρήτου προβλέπεται και ποινική ευθύνη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 252 και 371 ΠΚ.²⁰¹²⁰²

¹⁹⁹ Άρθρο 59 ΑΚ: «Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, ή σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις».

²⁰⁰ Άρθρο 57 ΑΚ: «1. Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό το έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διαθήκη. 2. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται».

²⁰¹ Άρθρο 252 ΠΚ: «1. Υπάλληλος που κατά παράβαση των καθηκόντων του γνωστοποιεί σε άλλον απόρρητα που του εμπιστεύθηκαν ή γνωρίζει λόγω της υπηρεσίας του, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Η παράβαση αυτή τιμωρείται και αν τελέστηκε μετά την αποχώρηση του υπαλλήλου από την υπηρεσία. 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και εκείνος που χρησιμοποιεί το υπηρεσιακό απόρρητο εν γνώσει της προέλευσής του, με σκοπό να βλάψει το κράτος ή άλλον. 3. Το υπηρεσιακό απόρρητο κατά το άρθρο αυτό αφορά έγγραφα ή πληροφορίες που με νόμο ή απόφαση της αρμόδιας αρχής έχουν χαρακτηριστεί εμπιστευτικά».

²⁰² Άρθρο 371 ΠΚ: «1. Κληρικοί, δικηγόροι και κάθε είδους νομικοί παραστάτες, συμβολαιογράφοι, γιατροί, μαίες, νοσοκόμοι, φαρμακοποιοί και άλλοι λειτουργοί ή επαγγελματίες, στους οποίους κάποιος εμπιστεύονται συνήθως λόγω του επαγγέλματός τους ή της ιδιότητάς τους ιδιωτικά απόρρητα, καθώς και οι βοηθοί των προσώπων αυτών, οι οποίοι φανερόνουν ιδιωτικά απόρρητα, που τους εμπιστεύθηκαν ή που τα έμαθαν λόγω του επαγγέλματός τους ή της ιδιότητάς τους, τιμωρούνται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος, λόγω του θανάτου κάποιου από τα πρόσωπα της πρώτης παραγράφου, γίνεται κάτοχος εγγράφων ή σημειώσεων του σχετικών με την άσκηση του επαγγέλματος ή του

5.2.2 Άρση τραπεζικού απορρήτου

Ως άρση τραπεζικού απόρρητου νοείται η μη τήρηση από την πλευρά της τράπεζας της υποχρέωσης διαφύλαξης του τραπεζικού απορρήτου και η συνακόλουθη παροχή πληροφοριών σε τρίτους σχετικά με τη φερεγγυότητα και την συνεπή ή μη συμπεριφορά των πελατών της χωρίς της συναίνεση τους.

Η προστασία του γενικού τραπεζικού απορρήτου δεν είναι απόλυτη και συνεπώς, η αξίωση για την τήρησή του είναι δεκτική ολικής ή μερικής παραίτησης, αρκεί αυτή να προκύπτει με τρόπο που να μην επιδέχεται αμφιβολία.²⁰³

Αρχικά, το τραπεζικό απόρρητο υποχωρεί έναντι εποπτικών (Τράπεζα της Ελλάδος), διοικτικών και φορολογικών αρχών (άρθρο 54 ν. 4261/2014). Επίσης, η παράβαση του καθήκοντος εχεμύθειας εκ μέρους των τραπεζών επιτρέπεται σε περίπτωση άμυνας (άρθρο 284 ΑΚ), κατάστασης ανάγκης (άρθρο 285 ΑΚ π.χ. ανάγκη ειδοποίησης πελάτη για αποτροπή ηλεκτρονικής απάτης) ή μη κατάχρησης δικαιώματος (άρθρο 281 ΑΚ).²⁰⁴ Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι πληροφορίες που αποτελούν περιεχόμενο του τραπεζικού απορρήτου, προστατεύονται ταυτόχρονα και ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Όταν, λοιπόν, το υποκείμενο στο οποίο αφορούν οι πληροφορίες αυτές είναι φυσικό πρόσωπο, προκειμένου να αρθεί το τραπεζικό απόρρητο θα πρέπει να συντρέχει μία από τις νόμιμες βάσεις επεξεργασίας του άρθρου 6 ΓΚΠΔ. Ενδεικτικά η επεξεργασία καθίσταται νόμιμη και ως εκ τούτου επιτρέπεται η άρση του γενικού τραπεζικού απορρήτου όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει συναινέσει σε αποκάλυψη τους (π.χ. για να αποδείξει σε τρίτο την πιστοληπτική ικανότητά του ή στα πλαίσια αποδεικτικής διαδικασίας για να αποδείξει την αθωότητά του), ή όταν η άρση του γενικού τραπεζικού απορρήτου αποτελεί εκπλήρωση νόμιμης υποχρέωσης του τραπεζικού ιδρύματος (π.χ. αντιμετώπιση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, διαβίβαση δεδομένων σε εποπτικές ή δημόσιες αρχές, έλεγχος πιστοληπτικής ικανότητας ή σε περιπτώσεις

λειτουργήματός του και φανερώνει από αυτά ιδιωτικά απόρρητα. 3. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση».

²⁰³ Βλ. Ρόκας Ν., Γκόρτσου Χρ., Μικρουλέα Αλ., Λιβαδά Χρ., ό.π., σελ. 476.

²⁰⁴ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 50.

απόδοσης διατροφής τέκνου), ή, τέλος, όταν το τραπεζικό ίδρυμα οφείλει να εκπληρώσει υπέρτερο έννομο συμφέρον δικό του ή τρίτου (π.χ. δικαστική επιδίωξη των αξιώσεων του τραπεζικού ιδρύματος, διαβίβαση προσωπικών δεδομένων στο Τραπεζικό Σύστημα Τειρεσίας Α.Ε.).²⁰⁵

Όταν η απαίτηση του πελάτη προς το τραπεζικό ίδρυμα για τήρηση του τραπεζικού απορρήτου έρχεται σε σύγκρουση με το δικαίωμα τρίτου προς πληροφόρηση, ο οποίος αιτείται την αποκάλυψη πληροφοριών αφορούσες πελάτη της τράπεζας, τότε θα πρέπει να πραγματοποιείται στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η σύσταση και η λειτουργία της διατραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών -Τειρεσίας Α.Ε.» με κύριο έργο τη συλλογή και διάθεση δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς φυσικών και νομικών προσώπων σε τραπεζικά ιδρύματα, εταιρίες έκδοσης πιστωτικών καρτών, εταιρίες leasing, factoring και οργανισμούς του Δημοσίου. Όπως αναλύεται στο Μέρος Β΄ της παρούσας εργασίας, η ΑΠΔΠΧ με αποφάσεις της έκρινε ως νόμιμη την λειτουργία του Τραπεζικού Συστήματος «Τειρεσίας Α.Ε.» με σκοπό τη διασφάλιση των τραπεζικών συμφερόντων έναντι των πιστωτικών κινδύνων.

5.3 Ειδικό τραπεζικό απόρρητο ή απόρρητο τραπεζικών καταθέσεων

5.3.1 Ορισμός

Το ειδικό τραπεζικό απόρρητο ή απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων προστατεύεται στην Ελλάδα με το Ν.Δ. 1059/1971 (το οποίο έχει τροποποιηθεί επανειλημμένως) και περιλαμβάνει πάσης φύσεως καταθέσεις (χρηματικές και μη χρηματικές, όπως μετοχές, ομόλογα, χρεόγραφα) σε ελληνικές τράπεζες και υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα.²⁰⁶

Η προστασία του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων είναι άκαμπτη, αυστηρότερη και προβάλλεται έναντι όλων. Σύμφωνα με τον Ψυχομάνη,²⁰⁷ «στόχος της

²⁰⁵ Βλ. Πλιαβέσης Γ., ό.π., σελ. 103-105.

²⁰⁶ Βλ. άρθρο 1 εδ. 1 Ν.Δ.1059/1971: «Οι κάθε μορφής καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών στα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα (ελληνικά ή αλλοδαπά), είναι απόρρητες».

²⁰⁷ Βλ. Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 59.

αυστηρότερης προστασίας είναι η δημιουργία ιδιαίτερου κλίματος εμπιστοσύνης του αποταμιευτικού κοινού προς τις τράπεζες και η προσέλκυση σ' αυτές των ιδιωτικών καταθέσεων για χρήση τους σε ανάγκες κλάδων της οικονομίας...».

Τα παραπάνω άλλωστε επιβεβαιώνονται και από την επιλογή του νομοθέτη στο άρθρο 2 παρ. 1 Ν.Δ. 1059/1971, στο οποίο προβλέπεται στερητική της ελευθερίας ποινή για τα υπαίτια πρόσωπα σε περίπτωση μη τήρησης του ειδικού τραπεζικού απορρήτου, τονίζοντας μάλιστα, ότι ο αξιόποινος χαρακτήρας της πράξης δεν αίρεται, ακόμη κι αν υπάρξει συναίνεση ή έγκριση του καταθέτη.²⁰⁸ Μάλιστα, σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης τήρησης του ειδικού απορρήτου, οι υπαίτιοι υπέχουν ποινική ευθύνη σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 371 ΠΚ. Ως υπόχρεα πρόσωπα νοούνται οι υπάλληλοι της τράπεζας, οι διοικητές, τα μέλη του Δ.Σ., οι διευθυντές, οι διευθύνοντες σύμβουλοι, καθώς και οι υπάλληλοι, το προσωπικό που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και οι λειτουργοί των αρχών, υπηρεσιών και φορέων του Δημοσίου (άρθρο 2 ν.δ. 1059/1971 σε συνδ. με άρθρο 63 παρ. 1 ν. 4170/2013 και 371 ΠΚ). Τέλος, σε περίπτωση παραβίασης του ειδικού τραπεζικού απορρήτου υπάρχει δυνατότητα αποκατάστασης της υλικής ή ηθικής ζημίας του καταθέτη (άρθρα 71, 334 και 922 ΑΚ).

5.3.2 Άρση ειδικού τραπεζικού απορρήτου

Η προστασία του ειδικού τραπεζικού απορρήτου «δεν είναι απόλυτη, αλλά ο νόμος απέβλεψε στην έλλογη εξισορρόπηση κατ' αρχήν αντιτιθέμενων αρχών, όπως η προστασία της προσωπικότητας και η απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, η οποία επιτυγχάνεται δια της διακριβώσεως τελέσεως αξιόποινων πράξεων, όπως αυτή προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις του Συντάγματος και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Προς τούτο προβλέφθηκε ειδικώς ... η δυνατότητα άρσεως του τραπεζικού απορρήτου προς διακρίβωση τελέσεως συγκεκριμένων αδικημάτων».²⁰⁹

²⁰⁸ Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 Ν.Δ. 1059/1971: «Κάθε πρόσωπο, το οποίο λαμβάνει γνώση των τραπεζικών καταθέσεων στα πλαίσια ασκήσεως των καθηκόντων του και παρέχει, με οποιονδήποτε τρόπο, οποιαδήποτε γι' αυτές πληροφορία, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον 6 μηνών. Ο αξιόποινος μάλιστα, χαρακτήρας της πράξεως δεν αίρεται, ούτε κι αν υπάρξει συναίνεση ή έγκριση του καταθέτη».

²⁰⁹ Βλ. υπ' αρ. 8/2018 Γνωμοδότηση Εισαγγελίας ΑΠ <https://eisap.gr/%CE%B3%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7-08-2018/>

Ειδικότερα αυτό σημαίνει ότι το ειδικό τραπεζικό απόρρητο αίρεται μόνο για συγκεκριμένους, περιοριστικά αναφερόμενους στον νόμο λόγους, είτε σε άλλες νομοθετικές διατάξεις. Ενδεικτικοί λόγοι άρσης του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων είναι οι εξής:

- Εποπτεία και έλεγχοι (άρθρο 1 εδ. β Ν.Δ. 1059/1971²¹⁰, 40 παρ. 2 ν. 1806/1988, όπως αντικαταστάθηκε το άρθρο 27 παρ. 2 περ. α' ν. 1868/89²¹¹)
- Φορολογικοί έλεγχοι (άρθρο 2 Ν.Δ 1059/1971²¹² και 63 παρ. 2 ν. 4172/2013²¹³)
- Ανίχνευση σοβαρών αδικημάτων (άρθρο 3 Ν.Δ. 1059/1971²¹⁴). Επίσης, σύμφωνα με την υπ' αρ. 2/2018 Γνωμοδότηση του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου

²¹⁰ Βλ. άρθρο 1 Ν.Δ. 1059/1971: «Οι κάθε μορφής καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα είναι απόρρητες. Το απόρρητο αυτό δεν ισχύει έναντι της Τράπεζας της Ελλάδος κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, των σχετικών με τον έλεγχο του τραπεζικού συστήματος και της εφαρμογής των νομισματικών, πιστωτικών και συναλλαγματικών κανόνων».

²¹¹ Βλ. άρ. 40 παρ. 2 ν. 1806/1989: «Το απόρρητο που θεσπίζεται από το άρθρο 1 του ν. 1059/1971 (ΦΕΚ 270 Α') των καταθέσεων σε οποιασδήποτε μορφής πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στη χώρα δεν ισχύει έναντι των ελεγκτικών οργάνων και των νομισματικών αρχών της Τράπεζας της Ελλάδος, των δικαστικών αρχών, των προανακριτικών κοινοβουλευτικών επιτροπών, στις οποίες κατά το νόμο ανατίθεται ο σχετικός έλεγχος των πιστωτικών ιδρυμάτων, ως προς τις καταθέσεις που υπάρχουν στο οικείο πιστωτικό ίδρυμα, εφ' όσον τα προαναφερόμενα πρόσωπα ή όργανα ασκούν αρμοδιότητες σχετικές με τον έλεγχο του τραπεζικού συστήματος και της ορθής εφαρμογής της πιστωτικής και νομισματικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας περί προστασίας του εθνικού νομίσματος».

²¹² Βλ. άρθρο 2 Ν.Δ. 1059/1971: «Διοικηταί, μέλη Διοικητικών Συμβουλίων ή άλλων συλλογικών οργάνων ή υπάλληλοι Τραπεζών, οίτινες ως εκ των καθηκόντων των λαμβάνουν γνώσιν των τραπεζικών καταθέσεων, παρέχοντες καθ' οιονδήποτε περί αυτών πληροφορίαν, τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών. Το απόρρητο αυτό δεν ισχύει έναντι των αρμόδιων για την είσπραξη και τον έλεγχο στον τομέα των δημοσίων εσόδων υπηρεσιών της Φορολογικής Διοίκησης, καθώς και των αρμοδίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών ταμείων για την είσπραξη των κοινωνικοασφαλιστικών εισφορών».

²¹³ Βλ. άρθρο 63 παρ. 2 ν. 4172/2013: «Για τους σκοπούς του παρόντος δεν ισχύει το τραπεζικό και επαγγελματικό απόρρητο και το απόρρητο των στοιχείων για τον υπεύθυνο της διαχείρισης της Γ.Γ.Π.Σ., σύμφωνα με την παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου. Με πράξη του Γενικού Γραμματέα Πληροφοριακών Συστημάτων ορίζεται αποκλειστικό δικαίωμα πρόσβασης μόνο για το προσωπικό που απασχολείται για τον σκοπό αυτόν. Για τον υπεύθυνο της διαχείρισης του Σ.Μ.Τ.Α. και Α.Π., καθώς και για το προσωπικό του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν.δ. 1059/1971 και του άρθρου 371 ΠΚ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου».

επισημαίνεται ότι «εφόσον η διερευνώμενη ποινική υπόθεση εμπίπτει στις προβλεπόμενες από τις μεταγενέστερες διατάξεις του Ν.Δ. 1059/1971 περιπτώσεις (π.χ. φοροδιαφυγή, νομιμοποίηση παράνομων εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες), τότε η διαδικασία άρσεως του τραπεζικού απορρήτου θα διενεργείται με βάση τις τελευταίες αυτές διατάξεις, άλλως θα πρέπει να εφαρμοσθεί η διάταξη του άρθρου 3 του Ν.Δ. 1059/1971, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 παρ. 1 του Ν. 1868/1989, που προβλέπει την άρση του συγκεκριμένου απορρήτου είτε το υπό διερεύνηση θέμα αφορά μόνο τον δικαιούχο ή δικαιούχους τραπεζικού λογαριασμού ή ηλεκτρονικών πορτοφολιών (και επομένως οι δικαστικές αρχές αιτούνται τα στοιχεία ταυτότητάς τους) είτε αφορά και τις ειδικότερες κινήσεις των λογαριασμών». Επίσης, στην περίπτωση αυτή υπάγεται και η διάταξη του άρθρου 248 παρ. 6 του ΚΠΔ (Ν. 4620/2019).²¹⁵

²¹⁴ Βλ. άρθρο 3 Ν.Δ. 1059/1971: «Εξαιρετικώς επιτρέπεται η παροχή πληροφοριών για τις απόρρητες χρηματικές ή άλλες καταθέσεις σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα μετά από ειδικά αιτιολογημένη παραγγελία ή αίτηση ή απόφαση του αρμόδιου για την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης ή κύριας ανάκρισης οργάνου δια του δικαστικού συμβουλίου ή δικαστηρίου, στο οποίο διενεργείται η σχετική διαδικασία, εφ' όσον η παροχή των πληροφοριών αυτών είναι απολύτως αναγκαία για την ανίχνευση και τον κολασμό του κακούργου. Οι σχετικές αποφάσεις και τα βουλεύματα αποστέλλονται από τις δικαστικές αρχές στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία, με ευθύνη της, τα διαβιβάζει αμέσως στις διατασσόμενες αυτές τράπεζες».

²¹⁵ Βλ. άρθρο 248 παρ. 6 ΚΠΔ: «Αν από την ανάκριση προκύψουν ενδείξεις ότι ο κατηγορούμενος αποκόμισε ή προσπόρισε σε άλλον περιουσιακό όφελος από πράξη τιμωρούμενη σε βαθμό κακούργου, ο ανακριτής οφείλει επίσης να διερευνήσει την περιουσιακή κατάσταση του κατηγορουμένου, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο για την βεβαίωση του εγκλήματος, προβαίνοντας σε κάθε αναγκαία ενέργεια προς τον σκοπό αυτό. Κατά την έρευνα αυτή, ο ανακριτής, με διάταξή του που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, μπορεί να αίρει το φορολογικό, τραπεζικό, χρηματιστηριακό ή κάθε άλλου είδους απόρρητο, με την εξαίρεση του δικηγορικού (άρθρο 39 παρ. 1 ν. 4194/2013) και του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) και να αποκτά πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο Δημόσιας Αρχής ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διαπιστώσει την περιουσιακή κατάσταση του κατηγορουμένου και κατά την κρίση του και κάθε άλλου προσώπου, για το οποίο, από τα στοιχεία της ανάκρισης, προκύπτουν ενδείξεις ότι απέκτησε περιουσία που προέρχεται ή σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με τη διερευνώμενη πράξη. Η κατά την παράγραφο αυτή έρευνα μπορεί να παραλειφθεί, αν τέτοιος έλεγχος έχει λάβει χώρα στο πλαίσιο τυχόν προηγηθείσας προκαταρκτικής εξέτασης».

- Προστασία ιδιωτικών συμφερόντων (π.χ. περίπτωση μη πληρωμής επιταγής λόγω έλλειψης διαθέσιμων κεφαλαίων και η Τράπεζα υποχρεούται να το βεβαιώσει στο σώμα της επιταγής ή με ίδιο έγγραφο που συνοδεύεται από σημείωση της ημέρας εμφανίσεως της επιταγής²¹⁶).
- Ν 2915/2001 άρθρο 24.²¹⁷

ΈΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ «ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ-ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.»

6.1 Ορισμός

Η συνεχόμενη αύξηση των πιστωτικών συμβάσεων και συνακόλουθα των πιστοληπτών έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη λήψης αξιόπιστων πληροφοριών, πριν την έναρξη της συμβατικής σχέσης, σχετικά με την οικονομική φερεγγυότητα του αντισυμβαλλομένου. Με το άρθρο 8 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ²¹⁸ προβλέπεται η

²¹⁶ Βλ. άρθρο 2 Ν.Δ. 1325/1972: «Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του Ν.Δ. 1059/1971 'περί του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων' η Τράπεζα, εν περιπτώσει μη πληρωμής επιταγής ελλείψει αντίστοιχων διαθέσιμων κεφαλαίων υποχρεούται να βεβαιώσει τούτο, είτε επί του σώματος της επιταγής, είτε δι' ιδίου εγγράφου, μετά σημειώσεως της ημέρας εμφανίσεως της επιταγής».

²¹⁷ Βλ. άρθρο 24 ν. 2915/2001: «Το απόρρητο των κάθε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και των κινητών αξιών που τηρούνται σε λογιστική μορφή στην Ελλάδα ύστερα από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν ισχύει έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης ή της κινητής αξίας. Το απόρρητο αίρεται μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή».

²¹⁸ Βλ. άρθρο 8 της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Απριλίου 2008 για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΦΕΚ L 042, 12-12-1987, σελ. 48-53, το οποίο ορίζει ότι: «1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας εκτιμά την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή, βάσει επαρκών στοιχείων που λαμβάνονται κατά περίπτωση από τον καταναλωτή και, εν ανάγκη, κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων. Τα κράτη μέλη η νομοθεσία των οποίων απαιτεί από τους πιστωτικούς φορείς να αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα των καταναλωτών κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων, μπορούν να διατηρήσουν την απαίτηση αυτή. 2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εάν τα μέρη συμφωνήσουν να αλλάξουν το συνολικό ποσό της πίστωσης μετά τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας προσαρμόζει στα πρόσφατα δεδομένα τα χρηματοπιστωτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του σχετικά με τον καταναλωτή και αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του

δυνατότητα δημιουργίας μιας βάσης δεδομένων που θα επιτρέπει στους πιστωτικούς φορείς να αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα των καταναλωτών.

Το έργο αυτό επιτελεί η διατραπεζική εταιρία με την επωνυμία «Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών Α.Ε.» και τον διακρατικό τίτλο «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.» (στο εξής «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»). Συστάθηκε στα τέλη του 1992 και από το 1997 ξεκίνησε τη λειτουργία της ως ανώνυμη εταιρία με μετόχους μόνο ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα και θυγατρικές εταιρίες πιστωτικών ιδρυμάτων, που σκοπό έχουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ή την πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων ή τη διαχείριση, για λογαριασμό των μητρικών πιστωτικών ιδρυμάτων, προϊόντων καταναλωτικής πίστης και μέσω των πληρωμών.

Σκοπός αυτής της διατραπεζικής εταιρίας είναι η συλλογή και διάθεση πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς ιδιωτών και επιχειρήσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες έκδοσης πιστωτικών καρτών, εταιρίες leasing, factoring και οργανισμούς του Δημοσίου για την διασφάλιση των τραπεζικών συμφερόντων έναντι των πιστωτικών κινδύνων και για την προστασία της ασφάλειας των συναλλαγών μέσω της καταγραφής των αφερέγγυων και κακόπιστων συναλλασσόμενων με το πιστωτικό ίδρυμα.

6.2 Η επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από το σύστημα της «Τειρεσίας Α.Ε.»

Η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» παρέχει πρόσβαση σε δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς, δηλαδή πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση φυσικών και νομικών προσώπων, τη φερεγγυότητα και την πιστοληπτική τους ικανότητα, με σκοπό την προστασία της πίστης και την μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος, των συναλλασσόμενων αλλά και της εθνικής οικονομίας.²¹⁹

Πρόκειται για ένα πληροφοριακό σύστημα με βασική αποστολή την προαγωγή και προστασία του θεσμού της τραπεζικής πίστης, την εξυγίανση των οικονομικών

καταναλωτή πριν από οιαδήποτε σημαντική αύξηση του συνολικού ποσού της πίστωσης». <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31987L0102>

²¹⁹ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., *Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στο Σύστημα Πληροφοριών «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2006, σελ.14 επ.

συναλλαγών και την ομαλή λειτουργία της αγοράς, την πρόληψη και αποτροπή της απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές και στις συναλλαγές με κάρτα και τέλος, την παροχή ορθών πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς των υποκειμένων για την εξασφάλιση της εμπορικής πίστης, της αξιοπιστίας, της ασφάλειας των συναλλαγών και της άσκησης του δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας.²²⁰

Στα αρχεία της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» τηρούνται κυρίως δεδομένα –δυσμενούς- οικονομικής συμπεριφοράς των πελατών των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως ακάλυπτες επιταγές, γραμμάτια σε διαταγή, καταγγελίες συμβάσεων πάσης φύσεως χορηγήσεων δανείων και πιστώσεων προς φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, διαταγές πληρωμής, προγράμματα πλειστηριασμών (κινητών και ακινήτων), κατασχέσεις και επιταγές προς πληρωμή, τροπές υποσημειώσεων σε υποθήκες, διοικητικές κυρώσεις κατά παραβάσεων φορολογικών νόμων, αιτήσεις και αποφάσεις συνδιαλλαγής/ εξυγίανσης, αιτήσεις πτωχεύσεων, κηρυχθείσες πτωχεύσεις και αποφάσεις που απορρίπτουν αιτήσεις πτωχεύσεων λόγω μη επάρκειας περιουσίας του οφειλέτη, αιτήσεις και αποφάσεις δικαστικής ρύθμισης χρεών και απόδοσης χρήσης μίσθιου ακινήτου.²²¹ Ο χρόνος τήρησης των δεδομένων αυτών ποικίλλει ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Με την υπ' αρ. 1863/2021 απόφαση του ΣτΕ, κρίθηκε ότι σε περίπτωση που τράπεζα επιθυμεί να συνάψει νέα συμβατική σχέση με συναλλασσόμενο, απαιτείται ειδική συγκατάθεση αυτού που να επιτρέπει την μελλοντική προσφυγή της τράπεζας σε «υπηρεσίες scoring» της διατραπεζικής εταιρίας «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Εν προκειμένω, το ΣτΕ επικύρωσε την κρίση της ΑΠΔΠΧ ότι δηλαδή, απαιτείται ειδική συγκατάθεση του υποκειμένου που επιτρέπει στην τράπεζα να συλλέγει δεδομένα των πελατών της από το «Σύστημα Βαθμολογικής Συμπεριφοράς» της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και μάλιστα πρέπει να είναι ξεχωριστή από την συγκατάθεση που παρέχεται για τους σκοπούς εκτελέσεως της σύμβασης χορήγησης πιστώσεως δανείων και λοιπών τραπεζικών προϊόντων. Συνεπώς, κρίνεται παράνομη η επεξεργασία εκ μέρους της τράπεζας, δηλαδή η συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του πελάτη της από τα αρχεία της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» σχετικά με την πιστοληπτική του ικανότητα (συγκεκριμένα στοιχεία «Βαθμολογικής

²²⁰ <http://www.tiresias.gr/company.html>

²²¹ Βλ. Ρόκας Ν., Γκόρτσου Χρ., Μικρούλεα Αλ., Λιβαδά Χρ., ό.π., σελ. 476.

συμπεριφοράς» -«scoring») με σκοπό την δήθεν χορήγηση νέας πιστωτικής κάρτας με προνομιακούς όρους, καθώς δεν υπήρχε ειδική συγκατάθεση αυτού.

Για την ορθή λειτουργία της, η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» εφαρμόζει και ακολουθεί ένα πλέγμα δικαιοκικών αρχών και κανόνων, όπως την αρχή της διαφάνειας των κανόνων λειτουργίας, την αρχή της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την εξασφάλιση του αδιάβλητου του συστήματος και τέλος, την αρχή της διάθεσης των πληροφοριών που χαρακτηρίζονται από αντικειμενικότητα και ακρίβεια.²²²

6.3 Συστήματα Αρχαιοθέτησης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»

Η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» έχοντας τον ρόλο του υπευθύνου επεξεργασίας πραγματοποιεί επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων τηρουμένων σε αρχεία. Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται εκτιμήσεις ή αξιολογήσεις των δεδομένων, αλλά οποιαδήποτε αξιολόγηση πραγματοποιείται από τους χρήστες του πληροφοριακού συστήματος σε συνδυασμό με την οικονομική συναλλαγή που πρόκειται να πραγματοποιηθεί και με άλλα στοιχεία που τυχόν αυτοί διαθέτουν. Συνεπώς, το σύστημα αρχαιοθέτησης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» έχει επικουρικό χαρακτήρα. Η αρχαιοθέτηση των δεδομένων γίνεται με τον εξής τρόπο:

Α. Αρχείο Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς, το οποίο περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες δεδομένων:

1. Δεδομένα Αθέτησης Υποχρεώσεων (ΣΑΥ ή «μαύρη λίστα»)

Στο αρχείο αυτό, που σκοπό έχει την εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της φερεγγυότητας των υποκειμένων, καταχωρούνται δεδομένα που αφορούν σε ακάλυπτες (σφραγισμένες) επιταγές, απλήρωτες (κατά τη λήξη τους) συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή, αιτήσεις πτωχεύσεων, αποφάσεις που απορρίπτουν αιτήσεις πτωχεύσεων λόγω μη επάρκειας περιουσίας του οφειλέτη (άρθρο 6 παρ. 2 Ν 3588/2007), κηρυχθείσες πτωχεύσεις, διαταγές πληρωμής, προγράμματα πλειστηριασμών, κατασχέσεις και επιταγές προς πληρωμή βάσει του Ν.Δ. του 1923, καταγγελίες συμβάσεων καρτών και προσωπικών, καταναλωτικών, στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων, τροπές προσημειώσεις σε υποθήκες κ.α.

²²² <http://www.tiresias.gr/company.html>

2. Δεδομένα Υποθηκών – Προσημειώσεων (ΣΥΠ)

Η καταχώρηση των δεδομένων που αφορούν σε υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών στοχεύει στην ενημέρωση αναφορικά με την εμπράγματη επιβάρυνση των ακινήτων των υποκειμένων.

Ο σκοπός της επεξεργασίας τους είναι *«η προστασία της εμπορικής πίστης και η εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών αφενός μέσω της δυνατότητας στους αποδέκτες των δεδομένων να αξιολογήσουν την φερεγγυότητα των αντισυμβαλλομένων τους και αφετέρου μέσω της ενημέρωσης των αποδεκτών για εμπράγματα βάρη επί ακινήτων οφειλετών τους και της συνακόλουθης δυνατότητας εμπράγματης εξασφάλισής τους έναντι του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνουν»*, ενώ το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων (κυρίως η εκ μέρους του αποδέκτη κατάρτιση και λειτουργία σύμβασης με την οποία αναλαμβάνονται οι πιστωτικοί κίνδυνοι) και η συμμόρφωση με έννομες υποχρεώσεις κ.λπ. αποτελούν τη βάση της επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων.²²³

3. Δεδομένα χορηγήσεων δανείων/καρτών (ΣΧΧ ή «λευκή λίστα»)

Εν προκειμένω πραγματοποιείται επεξεργασία των ενήμερων και σε καθυστέρηση οφειλών, προερχόμενες από πάσης φύσεως χορηγήσεις προς ιδιώτες και επιχειρήσεις, καθώς και από πιστωτικές κάρτες ή κάρτες διευκόλυνσης πληρωμών. Η εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων τους αποτελεί τον σκοπό της επεξεργασίας, ενώ ως νομική βάση της επεξεργασίας τίθεται *«το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων (κυρίως κατάρτιση και λειτουργία συμβάσεων με τις οποίες αναλαμβάνονται πιστωτικοί κίνδυνοι), η συμμόρφωση με έννομες υποχρεώσεις και η αποφυγή υπερχρέωσης δανειοληπτών»*.²²⁴

²²³ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

²²⁴ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

B. Αρχείο απολεσθέντων – κλεμμένων δελτίων ταυτότητα και διαβατηρίων

Το αρχείο αυτό περιλαμβάνει δηλώσεις πολιτών σχετικά με την κλοπή, απώλεια ή αντικατάσταση δελτίων Αστυνομικών Ταυτοτήτων και διαβατηρίων, αριθμούς χαμένων/ κλεμμένων/ ανενεργών δελτίων ταυτότητας, καθώς και αριθμούς χαμένων/ κλεμμένων διαβατηρίων. Έτσι, οι πολίτες, εκτός από την δήλωση κλοπής ή απώλειας στις Αρμόδιες Αρχές, μπορούν να υποβάλλουν σχετική αίτηση και στην «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» ή σε οποιοδήποτε κατάστημα τράπεζας, το οποίο θα το διαβιβάσει στην «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Το σύστημα παρέχει συνεχής ενημέρωση και μέσω του σχετικού Αρχείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ο σκοπός επεξεργασίας είναι ο περιορισμός της απάτης και η προστασία του πολίτη από τον κίνδυνο κατάρτισης τραπεζικών συμβάσεων με στοιχεία της απολεσθείσας/κλαπείσας ταυτότητας του ή διαβατηρίου του αποτελεί τον σκοπό επεξεργασίας, ενώ ως νομική βάση επεξεργασίας τίθεται «η κατάρτιση συμβάσεων με ταυτοποιημένους αντισυμβαλλομένους και η συμμόρφωση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων με τη σχετική έννομη υποχρέωση (*know your customer/γνώριζε τον πελάτη σου*), αλλά και η διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου των δεδομένων».²²⁵

Γ. Αρχείο καταγγελθεισών συμβάσεων εμπορικών επιχειρήσεων

Το εν λόγω αρχείο της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» περιλαμβάνει πληροφορίες που αφορούν σε αποδοχή κλεμμένων ή παραχαραγμένων καρτών, εικονικές συναλλαγές, «σπάσιμο συναλλαγών» και άλλα στοιχεία όπως ονοματεπώνυμο, ΑΔΤ, ΑΦΜ, διεύθυνση των εκπροσώπων των επιχειρήσεων που αποδέχτηκαν τέτοιες πιστωτικές κάρτες κ.ά.

Επίσης, ενέργειες όπως το ξέπλυμα χρήματος (*laundering*), η έκδοση εικονικών συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό συγγενικού προσώπου, το σπάσιμο συναλλαγών (π.χ. έκδοση περισσότερων του ενός χρεωστικών δελτίων για μία συναλλαγή, ώστε το συνολικό ποσό να διαιρείται σε μικρότερα ποσά που δεν υπερβαίνουν το όριο της επιχείρησης για συναλλαγές με κάρτες χωρίς έγκριση) οδηγούν σε καταγγελίες που καταχωρούνται στο Σύστημα Καταγγελθεισών Συμβάσεων

²²⁵ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

Επιχειρήσεων. Στο αρχείο αυτό δεν καταγράφεται καμία πληροφορία που αφορά σε αγορές μέσω καρτών (π.χ. είδος προϊόντος, τιμή, κ.λπ.) και σε κατόχους αυτών.

Ο περιορισμός της απάτης συναλλαγών με χρήση πιστωτικών, χρεωστικών ή άλλων καρτών και η εξασφάλιση ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τις συναλλαγές αποτελούν τον σκοπό της επεξεργασίας εκ μέρους της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», ενώ ως νομική βάση αυτής της επεξεργασίας τίθεται *«το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων να εξασφαλίζει στους πελάτες του – κατόχους καρτών ασφαλές περιβάλλον για τη χρήση τους και η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης που έχουν έναντι των διεθνών οργανισμών καρτών (π.χ. VISA, MASTERCARD κ.λπ.)»*.²²⁶

Δ. Αρχείο εκχωρημένων απαιτήσεων από συμβάσεις/πιστοποιήσεις εκτέλεσης δημοσίων έργων

Στο αρχείο αυτό πραγματοποιείται η καταχώριση εκχωρημένων στα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα απαιτήσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ κ.λπ., οι οποίες προέρχονται από συμβάσεις δημοσίων έργων ή/και πιστοποιήσεις εκτέλεσης αυτών.

Η προστασία της πίστης, η εξυγίανση των συναλλαγών και ο περιορισμός εκτέλεσης δημοσίων έργων αποτελούν εν προκειμένω τον σκοπό της επεξεργασίας, ενώ η νομική βάση της επεξεργασίας είναι *«το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων και συγκεκριμένα ο εκδοχέας για την εκχώρηση σε αυτόν υπαρκτών και νόμιμων απαιτήσεων»*.²²⁷

Ε. Αρχείο δεδομένων εταιριών από ΦΕΚ και ΓΕΜΗ

Το αρχείο αυτό συστήνεται με σκοπό την συλλογή και καταχώριση δημοσιευτών πράξεων και των δημοσιευμένων σε αυτές στοιχείων εταιριών, που αφορούν σε σύσταση, ίδρυση υποκαταστήματος αλλοδαπών εταιριών, τροποποίηση καταστατικού, μετατροπή, συγχώνευση, διάσπαση, λύση, αναβίωση, όπως ενδεικτικά ο αριθμός φύλλου και η ημερομηνία του ΦΕΚ, ο κωδικός αριθμός (ΚΑΚ) και η ημερομηνία καταχώρισης στο ΓΕΜΗ, ο αριθμός ΓΕΜΗ κ.λπ.

²²⁶ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

²²⁷ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

Ως σκοπός επεξεργασίας εμφανίζεται η εξασφάλιση της άσκησης των δικαιωμάτων της ελεύθερης πληροφόρησης και της οικονομικής ελευθερίας των αποδεκτών και η διευκόλυνσή τους στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μέσω της διάθεσης σε αυτούς δεδομένων που δημοσιεύονται στο ΦΕΚ και το ΓΕΜΗ, ενώ «*το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων για έγκαιρη, ευχερής και ακριβής πληροφόρηση για την ταυτοποίηση των αντισυμβαλλομένων του και την έγκυρη σύσταση, λειτουργία και εκπροσώπησή τους και κατ' επέκταση η ασφάλεια των συναλλαγών*» αποτελεί τη νομική βάση επεξεργασίας.²²⁸

Επίσης, λειτουργούν:

ΣΤ. Αρχείο δεδομένων ιστοσελίδας δημοσιεύσεων πλειστηριασμών

Καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με πλειστηριασμούς κινητών και ακινήτων, δηλώσεις συνέχισης, περιγραφές και εκτιμήσεις ακινήτων, δικαστικές αποφάσεις που σχετίζονται με πλειστηριασμούς κ.α.

Η διευκόλυνση στην παρακολούθηση των δημοσιεύσεων πλειστηριασμών και δικαστικών αποφάσεων του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων (ΔΔΔ) αποτελεί τον σκοπό επεξεργασίας, ενώ νομική βάση της επεξεργασίας είναι «*το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των δεδομένων και συγκεκριμένα η εξασφάλιση ευχερούς και ακριβούς πληροφόρησης αναφορικά με τα δημοσιευμένα στο ΔΔΔ στοιχεία*».

Ζ. Σύστημα βαθμολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (Scoring), το οποίο βαθμολογεί την πιστοληπτική ικανότητα (behavior scoring) που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη πιθανότητα αθέτησης οικονομικής υποχρέωσης κατά τη διάρκεια των επόμενων δώδεκα (12) μηνών, βάσει της στατιστικής αποτίμησης της παρελθούσας συναλλακτικής συμπεριφοράς.²²⁹

Ο σκοπός επεξεργασίας συνίσταται στη συνολική και ακριβέστερη εκτίμηση των αναλαμβανόμενων ή αναληφθέντων πιστωτικών κινδύνων, στην εκτίμηση της πιθανότητας ανάκαμψης ή επιδείνωσης της πιστοληπτικής συμπεριφοράς και στην μείωση των επισφαλειών, ενώ «*το έννομο συμφέρον που επιδιώκει ο αποδέκτης των*

²²⁸ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

²²⁹ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

δεδομένων για την κατάρτιση και παρακολούθηση συμβάσεων με τις οποίες αναλαμβάνονται πιστωτικοί κίνδυνοι, τον περιορισμό τους και την συμμόρφωση με τις σχετικές έννομες υποχρεώσεις»²³⁰ αποτελεί την νομική βάση επεξεργασίας.

Η κατάταξη στο αρχείο βαθμολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας συμπεριφοράς πραγματοποιείται με αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Επίσης, λαμβάνει χώρα κατάρτιση προφίλ. Εν συνεχεία, οι βαθμολογήσεις αυτές ψευδωνυμοποιούνται (διαδικασία pseudonymizataion) και αποστέλλονται στη Διεύθυνση Ανάπτυξης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε στατιστικές μελέτες. Τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα διατηρούνται από το σύστημα για δύο χρόνια.

Η. Δεδομένα αιτήσεων εξωδικαστικής ρύθμισης επιχειρηματικών οφειλών (Ν 4469/2017), στα οποία ανήκουν στοιχεία ταυτοποίησης του οφειλέτη (ΑΦΜ, ονοματεπώνυμο), τυχόν ληξιπρόθεσμες οφειλές, στοιχεία οφειλών (στοιχεία πιστωτών, εμπράγματων εξασφαλίσεων, τραπεζικών καταθέσεων κ.λπ.). Τα δεδομένα αυτά διαβιβάζονται ηλεκτρονικά (μέσω web service) από την πλατφόρμα της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» στην πλατφόρμα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείριση Ιδιωτικού Χρέους («ΕΓΔΙΧ»), με την οποία συνδέονται χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να ελεγχθεί αν ο οφειλέτης υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4469/2017.

Σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας είναι: (α) η διευκόλυνση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων προς ανάδειξη της βέλτιστης πρότασης αναδιάρθρωσης των οφειλών του αιτούντα, (β) ο περιορισμός της πιθανότητας απάτης απέναντι στο τραπεζικό σύστημα, την ΑΑΔΕ, το ΚΕΑΟ και στην ΕΓΔΙΧ, αναφορικά με τα πρόσωπα στα οποία έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν αίτηση υπαγωγής στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών και με τις απαιτήσεις που δύνανται να ρυθμιστούν με τη σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών, (γ) η προστασία της εμπορικής πίστης, (δ) η διασφάλιση ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τις συναλλαγές αυτές, (ε) η αποφυγή διοικητικού βάρους των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων από τις αιτήσεις που υποβάλλονται αν και βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής του ν. 4469/2017 και (στ) η επιτάχυνση της διαδικασίας ρύθμισης των υπαγόμενων στο νόμο οφειλών.²³¹

²³⁰ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

²³¹ <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

Η νομική βάση για την πραγματοποίηση της εν λόγω επεξεργασίας είναι (α) το έννομο συμφέρον των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, το οποίο συνίσταται σε περιορισμό της απάτης, προστασία εμπορικής πίστης και ασφάλειας των συναλλαγών, εξυγίανση οικονομικών συναλλαγών, (β) η νομική υποχρέωση συμμόρφωσης με τον ν. 4449/2019 και (γ) η εμπειροχόμηνη στην αίτηση του οφειλέτη συγκατάθεση για την κοινοποίηση, επεξεργασία και διασταύρωση από τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία των δεδομένων που περιλαμβάνονται στην αίτηση και αυτών που βρίσκονται στην κατοχή των συμμετεχόντων πιστωτών και την άρση του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου.²³²

6.4 Πηγές άντλησης των δεδομένων που τηρεί η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»

Η συλλογή των οικονομικών δεδομένων από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» αποτελεί το βασικό της έργο. Έτσι, δεδομένα που αφορούν ακάλυπτες (σφραγισμένες) επιταγές, συναλλαγματικές, αιτήσεις και αποφάσεις ρύθμισης οφειλών προέρχονται από τραπεζικά ιδρύματα, οι αιτήσεις ή κηρυχθείσες πτωχεύσεις, οι διαταγές πληρωμής, οι διαταγές απόδοσης χρήσης μισθίου, οι πλειστηριασμοί κινητών και ακινήτων, οι υποθήκες και οι προσημειώσεις αντλούνται από δικαστήρια, υποθηκοφυλακεία, κτηματολογικά γραφεία ή απευθείας από το Υπουργείο Οικονομικών μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος. Επίσης, τα δεδομένα συγκέντρωσης χορηγήσεων εκτός από τα πιστωτικά ιδρύματα μπορεί να προέρχονται από εταιρίες παροχής πιστώσεων και εταιρίες έκδοσης και διαχείρισης καρτών που χορήγησαν τα σχετικά δάνεια ή κάρτες.

Ακόμη, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να συμπληρώσει σχετική αίτηση και να την καταθέσει στα Γραφεία Εξυπηρέτησης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» ή σε οποιοδήποτε τραπεζικό κατάστημα προκειμένου να δηλωθεί στο αντίστοιχο αρχείο μια κλαπείσα ή απωλεσθείσα ταυτότητα ή διαβατήριο.

6.5 Οριοθέτηση της λειτουργίας της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» από την νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Σύμφωνα με όσα ήδη αναφέρθηκαν, κύριο έργο του συστήματος πληροφοριών της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» είναι η πραγματοποίηση ενεργειών, όπως η συγκέντρωση, η

²³² <http://www.tiresias.gr/docs/privacypolicy.pdf>

αποθήκευση, η διαβίβαση ή η ανακοίνωση των πληροφοριών σχετικά με την οικονομική κατάσταση και την πιστοληπτική ικανότητα του ενδιαφερόμενου προσώπου.²³³ Οι ενέργειες αυτές αποτελούν ταυτόχρονα και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 4 στοιχ. 1²³⁴ και 2 ΓΚΠΔ²³⁵). Βέβαια στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ εντάσσονται μόνο φυσικά πρόσωπα και εξαιρούνται τα νομικά πρόσωπα, εκτός αν περιέχουν στοιχεία φυσικών προσώπων που συσχετίζονται με το νομικό πρόσωπο (άρθρο 4 στοιχ. 1 ΓΚΠΔ).

Η εκτελούμενη επεξεργασία συνιστά επέμβαση στην ιδιωτική ζωή του ατόμου και συγκρούεται με το συνταγματικό δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 9^A παρ. 1 Συντάγματος²³⁶). Επομένως, τα ζητήματα που ανακύπτουν σχετικά με την λειτουργία της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» θα πρέπει να επιλύονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που τίθενται από τον ΓΚΠΔ.

Η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» αναλαμβάνοντας τον ρόλο του υπευθύνου επεξεργασίας έχει προχωρήσει στη δημιουργία Αρχείου Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς, το οποίο περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες δεδομένων, όπως ήδη αναλύθηκε και παραπάνω.

Εκτός από την επεξεργασία που διενεργείται από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» στα πλαίσια

²³³ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ό.π., σελ. 29 επ.

²³⁴ Βλ. άρθρο 4 στοιχ. 1 ΓΚΠΔ: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου».

²³⁵ Βλ. άρθρο 4 στοιχ. 2 ΓΚΠΔ: «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή».

²³⁶ Βλ. άρθρο 9^A παρ. 1 Συντ: «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».

του ρόλου της ως υπεύθυνος επεξεργασίας, πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν και οι εκτελούντες την επεξεργασία (άρθρο 28 ΓΚΠΔ), οι οποίοι μπορεί να είναι (α) εταιρίες παροχής συμβουλευτικών ή/και ανάπτυξης εφαρμογών πληροφορικής για τις ανάγκες ανάπτυξης νέων υπηρεσιών, (β) εταιρίες ορκωτών λογιστών για τη διενέργεια ελέγχων, (γ) εταιρίες διαχείρισης (αποθήκευσης, καταστροφής κ.λπ) φυσικού αρχείου για την κάλυψη της σχετικής ανάγκης διαχείρισης των αιτήσεων που υποβάλλονται, (δ) εταιρίες διάθεσης υπολογιστικών κέντρων για τις ανάγκες φιλοξενίας των συστημάτων, (ε) εταιρίες ταχυμεταφορών για τις ανάγκες παραλαβής, μεταφοράς, παράδοσης της αλληλογραφίας, (στ) εταιρίες παροχής υπηρεσιών υποστήριξης και συντήρησης εξοπλισμού, υποδομών, εφαρμογών, λογισμικού και πληροφοριακών συστημάτων για την κάλυψη σχετικών αναγκών και ελέγχου ασφαλείας.

Τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς που τηρούνται στα αρχεία της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» κοινολογούνται και διαβιβάζονται σε τρίτα πρόσωπα, τους αποδέκτες. Ο κατάλογος των αποδεκτών διαμορφώθηκε μέσα από αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ. Με την υπ' αρ. 109/1999 απόφαση της ΑΠΔΠΧ σχηματίστηκε για πρώτη φορά κατάλογος με τους αποδέκτες των δεδομένων αυτών, μεταξύ των οποίων είναι *«οι τράπεζες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες διαχείρισης πιστωτικών καρτών και φορείς του δημοσίου τομέα, όχι τρίτοι μετέχοντες στις οικονομικές συναλλαγές και ακόμα λιγότερο μη μετέχοντες...»*.

Εν συνεχεία, ο κύκλος των αποδεκτών, ο οποίος είχε ορισθεί με την υπ' αρ. 109/1999 απόφαση της ΑΠΔΠΧ επεκτάθηκε με την υπ' αρ. 523/1999 και πλέον συμπεριλήφθηκαν i) οι εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και ii) οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) (σκέψη Β' της απόφασης).

Με την υπ' αρ. 62/2003²³⁷ απόφαση της ΑΠΔΠΧ κρίθηκε το αίτημα να συμπεριληφθούν στους αποδέκτες και οι εταιρίες ασφάλισης πιστώσεων και εγγυήσεων. Εν προκειμένω η ΑΠΔΠΧ έκρινε ότι: *«το γεγονός ότι μετά την τροποποίηση της αρχικής απόφασης της Αρχής, στους αποδέκτες του αρχείου της 'ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ' προσετέθησαν και οι εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), δεν αποτελεί επαρκή*

²³⁷<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/teiresias-ae-kai-etairies-asfalisis-pistoseon-kai-eggviseon>

λόγο για τη διεύρυνση του κύκλου των αποδεκτών, ώστε σε αυτούς να συμπεριλαμβάνονται και οι ασφαλιστικές εταιρίες που ασφαλίζουν πιστώσεις. Και τούτο, γιατί ακόμη και αν η πρακτορεία επιχειρηματικής απαίτησης έχει και εξασφαλιστικό σκοπό (εκτός, δηλαδή, από τον χρηματοδοτικό και διαχειριστικό), αυτή εξακολουθεί να διαφέρει από την ασφάλιση πιστώσεων και επομένως δικαιολογείται διαφορετική μεταχείριση, αφού το προέχον στοιχείο στην τελευταία έγκειται στην ανάληψη του ασφαλιστικού κινδύνου (της αφερεγγυότητας του οφειλέτη). Έχει υποστηριχθεί από τη θεωρία²³⁸ ότι η θέση αυτή της ΑΠΔΠΧ προσβάλλει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθώς στον κατάλογο των αποδεκτών συμπεριλαμβάνονται οι εταιρίες factoring. Οι εταιρίες factoring είναι δυνατόν, παράλληλα με την ανάληψη της είσπραξη των απαιτήσεων, να αναλαμβάνουν και τον κίνδυνο σε περίπτωση μη είσπραξης. Όταν, όμως, οι εταιρίες αυτές ασκούν μόνον την εξασφαλιστική τους λειτουργία, δηλαδή, αναλαμβάνουν μόνο την είσπραξη των απαιτήσεων, η λειτουργία τους αυτή δεν διαφέρει από τις εταιρίες εξασφάλισης απαιτήσεων.

Σήμερα μεταξύ των αποδεκτών των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς των αρχείων της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα, όπως εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εταιρίες έκδοσης και διαχείρισης μέσω πληρωμής, εταιρίες παροχής πιστώσεων και εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις.²³⁹

6.6 Μέσα προστασίας

Με τον ΓΚΠΔ προβλέπεται για το υποκείμενο του οποίου τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία μια σειρά δικαιωμάτων, σύμφωνα με τα άρθρα 12 επ. ΓΚΠΔ (δικαίωμα πρόσβασης, δικαίωμα διόρθωσης, δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, δικαίωμα εναντίωσης, δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη»), δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, δικαίωμα καταγγελίας). Σε σχέση με την άσκηση των ανωτέρω δικαιωμάτων, θα πρέπει να γίνουν ορισμένες επισημάνσεις.

²³⁸ Βλ. Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., *Ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πεδίο της Τραπεζικής Δραστηριότητας (Νομικό Πλαίσιο)*, Αρμ ΝΗ' (2004), σελ. 1387 επ.

²³⁹ http://www.tiresias.gr/docs/2018_ANA_TEIR.pdf

Η εξέλιξη μιας οικονομικής πράξης έχει ως αποτέλεσμα τη συμπλήρωση και τη διατήρησή της στο σύστημα «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και σε καμία περίπτωση δεν επιφέρει τη διαγραφή, καθώς τέτοιες ενέργειες αποτελούν στοιχεία οικονομικής συμπεριφοράς αντικειμενικού χαρακτήρα και πρέπει να τηρούνται, ώστε να ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι και να τα αξιολογούν καταλλήλως. Συνεπώς, ορισμένες ενέργειες που επιτρέπουν την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης (άρθρο 16 ΓΚΠΔ) και συνεπώς τη συμπλήρωση δεδομένων στο σύστημα «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» είναι:

- η εκ των υστέρων πληρωμή μιας συναλλαγματικής/ επιταγής
- η έκδοση οριστικής δικαστικής απόφασης περί ακύρωσης ή κήρυξης της συναλλαγματικής/ επιταγής ανίσχυρης, η οποία όμως δεν κατέστη τελεσίδικη
- η άσκηση ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής
- η έκδοση οριστικής δικαστικής απόφασης περί ακύρωσης της διαταγής πληρωμής, η οποία όμως δεν κατέστη τελεσίδικη
- η εξόφληση διαταγής πληρωμής
- η ματαίωση ή η πραγματοποίηση πλειστηριασμού
- η μερική εξάλειψη υποθήκης κ.α.

Από την άλλη πλευρά, η διαγραφή των δεδομένων μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συγκεκριμένες μόνο περιπτώσεις περιοριστικά αναφερόμενες στην ιστοσελίδα του συστήματος «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και οι οποίες προβλέπονται στον νόμο ή αφορούν σε πληροφορίες που δεν ενδιαφέρουν πλέον από άποψη εξυπηρέτησης των σκοπών. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες τέτοιες περιπτώσεις που επιτρέπουν τη διαγραφή δεδομένων από το σύστημα «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»:

- η εκ παραδρομής αναγγελία της πληροφορίας από την Τράπεζα, εάν πρόκειται για συναλλαγματική, ή η εκ παραδρομής σφράγιση και αναγγελία επιταγής παρά την ύπαρξη επαρκών διαθέσιμων κεφαλαίων στον τηρούμενο σχετικό λογαριασμό,
- η έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, η οποία κηρύσσει ανίσχυρη τη συναλλαγματική ή με την οποία βεβαιώνεται ότι ο φερόμενος ως αποδέκτης της δεν ανέλαβε εγκύτως υποχρέωση από αυτή (π.χ. πλαστογραφία),

- η εξόφληση εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της συναλλαγματικής ή από τη σφράγιση της επιταγής,
- η παρέλευση 2ετίας απλήρωτων κατά τη λήξη τους συναλλαγματικών ή ακάλυπτων σφραγισμένων επιταγών που διατηρούνται στο αρχείο,
- η παρέλευση 3ετίας για διαταγές πληρωμής που διατηρούνται στο αρχείο,
- η παρέλευση 4ετίας για προγράμματα πλειστηριασμών κινητών και ακινήτων που διατηρούνται στο αρχείο,
- η έκδοση ποινικής απόφασης ή τελεσίδικης δικαστικής απόφασης πολιτικού δικαστηρίου ή βουλεύματος που αθώνει τον εκδότη της επιταγής για λόγους που ανάγονται στην εγκυρότητα του τίτλου και όχι λόγω εξόφλησης,
- η εξόφληση της οφειλής στο σύνολό της,
- η μη κοινοποίηση στον καθ' ου διαταγής πληρωμής,
- η έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης με την οποία ακυρώνεται η διαταγή πληρωμής ή ο πλειστηριασμός,
- η διαγραφή της κατάσχεσης δυνάμει της οποίας επισπεύδεται ο πλειστηριασμός,
- η εξάλειψη υποθηκών, προσημειώσεων και τροπών προσημειώσεων κ.α.

Η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» έχει το δικαίωμα να αρνηθεί το αίτημα για διαγραφή ή και περιορισμό της επεξεργασίας, εάν α) δεν τεκμηριώνεται επαρκώς ή β) η διατήρηση των δεδομένων είναι απαραίτητη σύμφωνα με την νόμο. Ωστόσο υπάρχει η δυνατότητα της απαγόρευσης μετάδοσης.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΈΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΑΠΔΠΧ)

- **Η με αριθμό 109/1999 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ:**

Η ΑΠΔΠΧ σε μια από τις πρώτες αποφάσεις της ασχολήθηκε με το ζήτημα της παροχής συγκατάθεσης σχετικά με την καταχώριση και την επεξεργασία δυσμενών/ αρνητικών δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από το σύστημα της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Συγκεκριμένα έκρινε ότι είναι κρίσιμο να ελεγχθεί αφενός μεν το αν η επεξεργασία των δεδομένων είναι «απολύτως αναγκαία» για την προστασία της εμπορικής πίστης, αφετέρου δε, το αν ο σκοπός για τον οποίο αυτή πρόκειται να πραγματοποιηθεί (δηλ. η ελαχιστοποίηση κινδύνων από τη σύναψη πιστωτικών συμβάσεων με αφερέγγυους πελάτες και εν γένει από τη δημιουργία επισφαλών απαιτήσεων) «υπερέχει προφανώς» από τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων.

Επίσης, επισημάνθηκε ότι τα δεδομένα που αφορούν αγορές και πωλήσεις ακινήτων δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία με σκοπό τη διαπίστωση της πιστοληπτικής ικανότητας των υποκειμένων, καθώς η συλλογή και η επεξεργασία τους δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με την οποία *«τα δεδομένα δεν πρέπει να είναι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει του σκοπού της επεξεργασίας»*. Τέλος, σχηματίστηκε για πρώτη φορά κατάλογος με τους αποδέκτες των δεδομένων αυτών, μεταξύ των οποίων είναι μόνο *«οι τράπεζες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες διαχείρισης πιστωτικών καρτών και φορείς του δημοσίου τομέα, όχι τρίτοι μετέχοντες στις οικονομικές συναλλαγές και ακόμα λιγότερο μη μετέχοντες...»* (σκέψη 4^η της απόφασης, η οποία επαναλήφθηκε με την υπ' αρ. 24/2004 απόφαση της ΑΠΔΠΧ).

- **Η με αριθμό 523/1999 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ:**

Με την παρούσα απόφαση α) η ΑΠΔΠΧ δέχθηκε την εφαρμογή κανόνων κατηγοριοποίησης στο αρχείο της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και την κλιμάκωση του χρόνου διατήρησης των δεδομένων σε αυτό, β) επεκτάθηκε ο κύκλος αποδεκτών, ο οποίος είχε ορισθεί με την υπ' αρ. 109/1999 απόφαση της ΑΠΔΠΧ και πλέον συμπεριλήφθηκαν i) οι εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και ii) οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) (σκέψη Β' της απόφασης, η οποία επαναλήφθηκε με την υπ' αρ. 25/2004 απόφαση της ΑΠΔΠΧ) και γ) αποφασίσθηκε η δημιουργία του αρχείου απολεσθέντων ταυτοτήτων/ διαβατηρίων, το οποίο περιλαμβάνει τις δηλώσεις των φυσικών προσώπων με τις οποίες δηλώνουν την απώλεια δελτίων αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίων με σκοπό την προστασία των προσώπων αυτών από τυχόν παράνομες σε βάρος τους ενέργειες.

- **Η με αριθμό 86/2002 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ:²⁴⁰**

Με την παρούσα απόφαση έγινε δεκτό από την ΑΠΔΠΧ ότι, σε αντίθεση με το αρχείο δυσμενών οικονομικών δεδομένων («μαύρη λίστα»), η δημιουργία του αρχείου «λευκής λίστας» από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», το οποίο περιλαμβάνει δεδομένα προσώπων σχετικά με δάνεια καταναλωτικής πίστης, κάρτες και γενικά στοιχεία που αφορούν σε «ενήμερες οφειλές» και «οφειλές σε καθυστέρηση», χωρίς όμως να είναι οφειλές βεβαιωμένες και απαιτητές (όπως στην περίπτωση της «μαύρης λίστας»), χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, αντίκειται στο νόμο και υπερβαίνει τον σκοπό της επεξεργασίας. Η ΑΠΔΠΧ επισήμανε ότι τα στοιχεία αυτά δεν έχουν αρνητικό χαρακτήρα, όπως τα υπόλοιπα στοιχεία που τηρεί το σύστημα και ότι οι «οφειλές σε καθυστέρηση» δεν αποτελούν οφειλές βεβαιωμένες και απαιτητές και συνεπώς θα πρέπει να υπάρξει διαφοροποίηση ως προς την επεξεργασία τους από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ».

²⁴⁰ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/teiresias-ae-leyki-lista>

- **Η με αριθμό 11/2006 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴¹:**

Η ΑΠΔΠΧ προχώρησε σε ορισμένες επισημάνσεις σχετικά με την λειτουργία του αρχείου κλαπέντων ή απολεσθέντων διαβατηρίων ή δελτίων ταυτότητας, οι οποίες έχουν ως εξής: α) θα πρέπει να τηρείται μόνο ο αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου και η ημερομηνία δηλώσεως της κλοπής ή απώλειας και όχι τα ονοματεπώνυμα των κατόχων των εγγράφων και β) η δημιουργία του αρχείου είναι νόμιμη, καθώς η επεξεργασία είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, εφόσον τηρούνται τα ελάχιστα δυνατά στοιχεία για την εκπλήρωση του σκοπού.

- **Η με αριθμό 64/2007 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴²:**

Η ΑΠΔΠΧ απηύθυνε αυστηρή σύσταση προς την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και τις τράπεζες, ώστε να θεσπίσουν διαδικασία, εντός δέκα μηνών από την έκδοση της απόφασης, σύμφωνα με την οποία όταν θα πραγματοποιείται εξόφληση οφειλών που προέρχονται από καταγγελίες συμβάσεων χορηγήσεων από τραπεζικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα σε φυσικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων και των διαταγών πληρωμής που έχουν εκδοθεί για αυτές τις οφειλές, να αποστέλλεται εντός 15 ημερών σχετική ενημέρωση από την τράπεζα προς την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Εν συνεχεία, η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» θα πρέπει άμεσα και πάντως εντός 15 ημερών από τη λήψη, να προχωράει στη σχετική συμπλήρωση των δεδομένων στο αρχείο της, χωρίς να απαιτείται ενέργεια του υποκειμένου.

- **Η με αριθμό 65/2015 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴³:**

Με την παρούσα απόφαση διαπιστώθηκε, κατόπιν σχετικού διοικητικού ελέγχου που διενεργήθηκε στην εταιρεία ICAP, σωρεία παραβάσεων του ν. 2472/1997 και, ως εκ τούτου, επιβλήθηκαν κυρώσεις και πρόστιμα συνολικού ύψους 150.000 ευρώ για

²⁴¹<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/dimioyrgia-arheioy-klapenton-i-apolesthenon-diabitirion-i-deltion>

²⁴² <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/ypohreosi-ton-trapezon-na-enimerosoy-n-tin-teiresias-ae-shetika-me>

²⁴³<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-stin-alpha-bank-gia-paranomi-diabibasi-prosopikon>

παράνομη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων από τα αρχεία της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» για ίδιο λογαριασμό και καθ' υπέρβαση της σύμβασης με την ALPHA BANK, για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων που προέρχονταν από τα τηρούμενα στη ΓΓΠΣ αρχεία μητρώου φορολογουμένων, για μη λήψη των απαραίτητων μέτρων που εξασφαλίζουν την τήρηση των δεδομένων αποκλειστικά εντός του εκ του νόμου προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος και για μη προσήκουσα ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων.

- **Η με αριθμό 70/2015 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁴:**

Η Αρχή εξέτασε προσφυγή αναφορικά με παραβίαση του τραπεζικού απορρήτου των προσωπικών και εταιρικών λογαριασμών που διατηρούσε η προσφεύγουσα στην τράπεζα Eurobank. Από την εξέταση των πραγματικών περιστατικών προέκυψε πλημμελής τήρηση οργανωτικών και τεχνικών μέτρων σχετικά με την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία. Τελικά η Αρχή επέβαλε στην τράπεζα πρόστιμο ύψους 5.000 ευρώ για παράνομη επεξεργασία δεδομένων της προσφεύγουσας και πρόστιμο ύψους 5.000 ευρώ για τη μη τήρηση κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας, η οποία οδήγησε σε μη εξουσιοδοτημένες προσβάσεις υπαλλήλων της στα προσωπικά δεδομένα της προσφεύγουσας και της απηύθυνε τις ανάλογες συστάσεις.

- **Η με αριθμό 9/2017 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁵:**

Με την υπό κρίση αίτηση ζητήθηκε από εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας, αφενός μεν να ενταχθούν στον κατάλογο νόμιμων αποδεκτών των δεδομένων ακάλυπτων επιταγών και διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών του αρχείου της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», αφετέρου δε, να αποκτήσουν πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, ώστε να μπορούν να τα διαβιβάσουν σε τρίτους επιχειρηματίες στα πλαίσια της άσκησης της νόμιμης δραστηριότητάς τους.

²⁴⁴ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/prostimo-se-trapeziko-organismo-logo-paranomisepepexergasias-prosopikon>

²⁴⁵ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/aporripsi-aitimatos-etaireion-diapistosis-pistoliptikis-ikanotitas-gia-1>

Η ΑΠΔΠΧ αποφάνθηκε ότι στην αρμοδιότητά της ανήκει μόνο η επιβολή κυρώσεων για παραβιάσεις του Ν 2472/1997 και όχι η κρίση των αιτημάτων τρίτων προσώπων για παροχή πληροφοριών ή η επιβολή κυρώσεων για μη χορήγηση προσωπικών δεδομένων σε τρίτους αιτούντες. Μια τέτοια κρίση ανήκει στον υπεύθυνο επεξεργασίας, εν προκειμένω την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ».

- **Η με αριθμό 98/2017 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁶:**

Η ΑΠΔΠΧ απηύθυνε σε πιστωτικό ίδρυμα σύσταση αναφορικά με τον τρόπο εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης των οφειλετών της, των οποίων τα στοιχεία διατίθενται σε Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών. Κρίθηκε ότι εφεξής το πιστωτικό ίδρυμα, ως δανειστής και υπεύθυνος επεξεργασίας, θα πρέπει να προβαίνει σε ειδική ατομική ενημέρωση των οφειλετών για τη διάθεση των δεδομένων τους στην εκάστοτε συγκεκριμένη Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών, να παρέχει ένα εύλογο διάστημα (π.χ. ενδεικτικά, 10-15 ημερών) πριν από τη διάθεση για την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης και να μεριμνήσει, ώστε η ενημέρωση αυτή να γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο, π.χ. με ενσωμάτωση της σχετικής πληροφόρησης στα αντίγραφα λογαριασμών και σε ευδιάκριτο σημείο αυτών ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), σε όλες τις περιπτώσεις, στις οποίες τούτο καθίσταται εφικτό, και ιδίως εφόσον τα σχετικά στοιχεία έχουν χορηγηθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας από τα υποκείμενα των δεδομένων. Επίσης, διευκρινίστηκε ότι ο δανειστής, ήτοι το πιστωτικό ίδρυμα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώνει κάθε φορά που τα στοιχεία των οφειλετών του διατίθενται σε διαφορετική Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών.

- **Η με αριθμό 47/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁷:**

Σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας απόφασης, ο προσφεύγων δέχθηκε στα γραφεία της επιχείρησής του τηλεφωνική όχληση από πιστωτικό ίδρυμα σχετικά με οφειλή του από επιχειρηματικό δάνειο. Στο τηλεφώνημα, όμως, δεν απάντησε

²⁴⁶ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/ypohreosi-eidikis-atomikis-enimerosis-ton-ofeileton-gia-ti-diathesi-ton>

²⁴⁷ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-se-trapeza-gia-mi-ikanopoiisi-dikaiomatos-prosbasis-se>

ο προσφεύγων, ο οποίος ήταν ο οφειλέτης, αλλά ο θείος του, ο οποίος δεν είχε καμία σχέση με την εν λόγω οφειλή και βρισκόταν συμπωματικά στο γραφείο του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ότι, με την ενέργεια αυτή της Τράπεζας, έτυχαν παράνομης επεξεργασίας τα προσωπικά του δεδομένα με αποτέλεσμα να πλήττεται η επιχείρησή του, καθώς ο θείος του, ο οποίος ήταν εμμέσως και ανταγωνιστής του (ο υιός του δραστηριοποιείται με όμοια επιχείρηση), ενημερώθηκε πλήρως για την οικονομική του κατάσταση, δηλώνοντας ψευδώς στον συνομιλητή του (υπάλληλο τράπεζας) ότι ήταν ο πατέρας του προσφεύγοντος, ο οποίος τυγχάνει να είναι εγγυητής στο προαναφερθέν επιχειρηματικό του δάνειο. Ακολούθως, ο προσφεύγων απευθύνθηκε εγγράφως στην Τράπεζα και ζήτησε να λάβει αντίγραφα δυο συνομιλιών με υπαλλήλους της σχετικά με το συγκεκριμένο περιστατικό. Ωστόσο, η Τράπεζα δεν ανταποκρίθηκε στα αιτήματα αυτά.

Κατόπιν εξέτασης της υπόθεσης, η ΑΠΔΠΧ επέβαλε στην Τράπεζα πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) Ευρώ για μη εκπλήρωση της υποχρέωσής της να απαντήσει στον προσφεύγοντα εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας και της απηύθυνε επιπλέον σύσταση, σύμφωνα με την οποία οφείλει να μεριμνά, κατά τη διάρκεια των τηλεφωνικών επικοινωνιών με πελάτες της, για την ταυτοποίηση του συνομιλητή προτού προχωρήσει σε συνομιλία σχετικά με δεδομένα συναλλαγών ή οφειλών του ιδίου ή προσώπων που συνδέονται με τις συναλλαγές ή οφειλές αυτού (π.χ. φυσικών προσώπων που έχουν την ιδιότητα του εγγυητή κ.λπ.).

- **Η με αριθμό 48/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁸:**

Με την υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2303/20-03-2017 προσφυγή προς την Αρχή, ο προσφεύγων κατήγγειλε την παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και την μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασής του από πιστωτικό ίδρυμα. Ειδικότερα, ανέφερε ότι με ηλεκτρονικό μήνυμά του, αιτήθηκε από την τράπεζα να του γνωστοποιήσει τα πρόσωπα, τα οποία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα επεξεργάστηκαν παρανόμως τα στοιχεία του τραπεζικού λογαριασμού όψεως, τον οποίο τηρεί στην συγκεκριμένα τράπεζα. Επισήμανε ότι τρίτα πρόσωπα απέκτησαν παρανόμως

²⁴⁸<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epexergasia-prosopikon-dedomenon-meso-pistotikhreostikon-karton-gia>

γνώση των κινήσεων του τραπεζικού του λογαριασμού με τη συνδρομή συγκεκριμένου υπαλλήλου υποκαταστήματος της τράπεζας. Επίσης, ο προσφεύγων ανέφερε ότι ο ίδιος δεν πραγματοποίησε καμία συναλλαγή με το συγκεκριμένο υποκατάστημα της τράπεζας, ούτε αιτήθηκε κάποιο τραπεζικό προϊόν και συνεπώς δεν υπήρχε νόμιμος λόγος ή έστω η συγκατάθεσή του, ώστε ο συγκεκριμένος υπάλληλος να εξετάζει τις κινήσεις του τραπεζικού του λογαριασμού, πόσο δε μάλλον να ανακοινώνει τα ευρήματα αυτού σε τρίτα πρόσωπα. Η τράπεζα απάντησε, αρχικά με επιστολή και τον πληροφόρησε ότι η υπόθεσή του τελεί ακόμη υπό διαχείριση και επιπλέον αρνήθηκε την παροχή οποιασδήποτε περαιτέρω πληροφόρησης. Κατόπιν τούτων, ο προσφεύγων έστειλε στην τράπεζα εξώδικη δήλωση διαμαρτυρίας – πρόσκληση.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα των παραβάσεων των άρθρων 5, 10 και 12 του ν. 2472/1997 και της προσβολής που επήλθε από αυτές στο υποκείμενο των δεδομένων, έκρινε ότι πρέπει να επιβληθούν στην τράπεζα ως υπεύθυνο επεξεργασίας, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 21 παρ. 1 εδαφ. α' και β' του ν. 2472/1997 κυρώσεις, καθώς και να της απευθυνθούν επιπλέον συστάσεις (άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997).

- **Η με αριθμό 57/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁴⁹:**

Εν προκειμένω η ΑΠΔΠΧ εξέτασε 11 καταγγελίες κατά πιστωτικού ιδρύματος, σχετικά με τηλεφωνικές οχλήσεις που πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, είτε αυτές γίνονταν για λογαριασμό των τραπεζών από Εταιρίες Ενημέρωσης Οφειλετών (ΕΕΟ), είτε από τους ίδιους τους δανειστές (τράπεζες) (βλ. ν. 3758/2009) που αφορούσαν σε όχληση σε λάθος πρόσωπο, οπότε και εξετάστηκε το ζήτημα της ακρίβειας των δεδομένων και της διαδικασίας διόρθωσης αυτών.

Τελικώς, επιβλήθηκε στην τράπεζα πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για μη εκπλήρωση της υποχρέωσής της να τηρεί και να επεξεργάζεται περαιτέρω ακριβή στοιχεία για τους οφειλέτες της προς εκπλήρωση των προβλεπόμενων από τον ν.

²⁴⁹ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/prostimo-se-trapeza-gia-mi-ekplirosi-tis-ypohreosis-tis-na-tirei-kai-na-1>

3758/2009 και απευθύνθηκαν ανάλογες συστάσεις προκειμένου να προβεί σε βελτίωση της όλης διαδικασίας διόρθωσης των στοιχείων των οφειλετών, ιδίως αναφορικά με οφειλέτες άλλου πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίοι περιήλθαν στην εν λόγω τράπεζα μετά από απορρόφηση.

- **Η με αριθμό 68/2018 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁵⁰:**

Με την ως άνω απόφασή της η ΑΠΔΠΧ απηύθυνε, σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 β' του ΓΚΠΔ, επίπληξη σε πιστωτικό ίδρυμα λόγω καθυστερημένης υποβολής γνωστοποίησης περιστατικού παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το πιστωτικό ίδρυμα δήλωσε ότι έλαβε γνώση για το περιστατικό στις 05/10/2018, ενώ υπέβαλε τη γνωστοποίηση στις 10/10/2018, χωρίς να αιτιολογήσει την καθυστερημένη υποβολή της γνωστοποίησης, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 32 του ΓΚΠΔ για την προθεσμία υποβολής. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπέβαλε τη γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με καθυστέρηση 2 ημερών από τότε που ενημερώθηκε για το περιστατικό, χωρίς να αιτιολογήσει την εν λόγω καθυστέρηση.

Η ΑΠΔΠΧ εξετάζοντας τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά έκρινε ότι προέκυψε καθυστερημένη ενεργοποίηση της διαδικασίας χειρισμού περιστατικών παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ενόψει της παράβασης που διαπιστώθηκε, δηλαδή της καθυστερημένης κατά δύο (2) ημέρες υποβολής γνωστοποίησης περιστατικού παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και λαμβάνοντας υπόψη την μικρή βαρύτητα του περιστατικού, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ΓΚΠΔ είχε μόλις τεθεί σε εφαρμογή και ότι τελικά ο υπεύθυνος επεξεργασίας προχώρησε σε ενέργειες αντιμετώπισής του περιστατικού, η ΑΠΔΠΧ έκρινε ομόφωνα ότι πρέπει να ασκήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 58 παρ. 2 εδ. β' ΓΚΠΔ εξουσία της.

²⁵⁰ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiplixi-stin-trapeza-alpha-bank-ae-gia-mi-egkairi-ypoboli-gnostopoiisis>

- **Η με αριθμό 18/2019 της ΑΠΔΠΧ²⁵¹:**

Με την παρούσα απόφαση κρίθηκε η αίτηση της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» σχετικά με την αυτόνομη- άμεση πρόσβαση των Εταιριών Διαχείρισης Απαιτήσεων, ως υπευθύνων επεξεργασίας (ή από κοινού υπευθύνων), όταν ενεργούν για λογαριασμό των Εταιρειών Απόκτησης Απαιτήσεων (πέραν της τυχόν έμμεσης πρόσβασής τους ως εκτελούντων την επεξεργασία, όταν ενεργούν για λογαριασμό των τραπεζών) στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ (αρχεία ΣΑΥ και ΣΣΧ), διευρύνοντας ουσιαστικά τους αποδέκτες των εν λόγω αρχείων.

Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, η Αρχή απέχει να αποφανθεί επί της αίτησης της «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», καθώς δεν είναι πλέον αρμόδια να αδειοδοτεί/ εγκρίνει επεξεργασίες προσωπικών δεδομένων (σύμφωνα με την υπ' αρ. 52/2018 απόφαση της ΑΠΔΠΧ) και συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, στην προκειμένη περίπτωση, η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» καθορίζει τους σκοπούς και τους αποδέκτες της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ). Περαιτέρω, κρίθηκε απαραίτητη η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου από την «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» και την αιτούσα Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς η ένταξή της στους αποδέκτες ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων.

- **Η με αριθμό 39/2019 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁵²:**

Με την υπό κρίση αίτηση θεραπείας η Τράπεζα Eurobank Ergasias ΑΕ ζήτησε την ανάκληση της με αριθ. 98/2017 απόφασης της Αρχής, με την οποία απευθύνθηκε σύσταση στην αιτούσα, ως δανειστής και υπεύθυνος επεξεργασίας, αναφορικά με τον τρόπο εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης των οφειλετών της, των οποίων τα στοιχεία διατίθενται σε Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι η αιτούσα θα πρέπει να προβαίνει σε ειδική ατομική ενημέρωση των οφειλετών της για τη διάθεση των δεδομένων τους στην εκάστοτε Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών, να παρέχει ένα εύλογο διάστημα (π.χ. 10-15 ημερών) πριν από τη διάθεση για την άσκηση

²⁵¹ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/peri-dieyrynsis-ton-apodekton-ton-arheion-say-kai-ssh-tis-teiresias-ae>

²⁵² <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/aporripsi-aitisis-therapeias-kata-tis-apofasis-982017-anaforika-me-tin>

των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης και να μεριμνά, ώστε η ενημέρωση αυτή να γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο, π.χ. με ενσωμάτωση της σχετικής πληροφόρησης στα αντίγραφα λογαριασμών και σε ευδιάκριτο σημείο αυτών ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), όταν αυτό είναι εφικτό, και ιδίως εφόσον τα σχετικά στοιχεία έχουν χορηγηθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας από τα υποκείμενα των δεδομένων και τέλος, ότι οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας να ενημερώνει εκ νέου, κάθε φορά που τα στοιχεία των οφειλετών του διατίθενται σε διαφορετική Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τις υποβληθείσες αιτιάσεις της αιτούσας τράπεζας και της παρεμβαίνουσας Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, απέρριψε την αίτηση θεραπείας, διότι έκρινε ότι με την αίτηση αυτή ζητήθηκε η επανεξέταση της νομικής ορθότητας της προσβαλλόμενης απόφασης της Αρχής, χωρίς προσκόμιση ή επίκληση νέων στοιχείων, κρίσιμων για την εφαρμογή του νομικού καθεστώτος που ίσχυε κατά την έκδοσή της και τέλος, ότι με τα δεδομένα αυτά δεν δικαιολογείται επανεξέταση της υπόθεσης.

- **Η με αριθμό 6/2022 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ²⁵³:**

Με την πρόσφατη απόφασή της η ΑΠΔΠΧ έκρινε την καταγγελία πελάτισσας κατά της Τράπεζας Πειραιώς για επαναλαμβανόμενο περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων, το οποίο συνίσταται στην αποστολή ειδοποιήσεων Winbank Alerts σε ηλεκτρονική διεύθυνση τρίτου προσώπου, συνονόματο και συνεπώνυμο με την καταγγέλλουσα. Επίσης, η καταγγέλλουσα παραπονέθηκε για την μη ικανοποίηση του δικαιώματος διόρθωσης των προσωπικών δεδομένων, καθώς η Τράπεζα συνέχισε να αποστέλλει σε εσφαλμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις τις κινήσεις της χρεωστικής της κάρτας, παρόλο που η τελευταία είχε ήδη ενημερωθεί σχετικά. Από τη διερεύνηση των πραγματικών περιστατικών προέκυψε ότι είχε πραγματοποιηθεί εσφαλμένη δήλωση ηλεκτρονικής διεύθυνσης εκ μέρους του συνδικαιούχου του λογαριασμού της καταγγέλλουσας. Συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι η δηλωμένη εκ μέρους του συνδικαιούχου διεύθυνση, διέφερε μόνο κατά μία τελεία από το e-mail του φερόμενου ως τελικού αποδέκτη των ειδοποιήσεων Alerts. Αυτή η διαφοροποίηση (του συμβόλου της τελείας), όμως, δεν αναγνωρίζεται από την υπηρεσία ηλεκτρονικής αλληλογραφίας

²⁵³ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-gia-synehizomeno-peristatiko-parabiasis-prosopikon>

Gmail της Google, με αποτέλεσμα το σύστημα να θεωρεί ταυτόσημες τις δύο διευθύνσεις και να τις αναγνωρίζει ως μία ηλεκτρονική διεύθυνση. Παρότι η Τράπεζα ειδοποιήθηκε σχετικά, δεν προέβη στη διακοπή της αποστολής των ειδοποιήσεων, επικαλούμενη ότι το δικαίωμα διόρθωσης δεν ασκήθηκε από τον πραγματικό δικαιούχο και υποκείμενο των ανακριβών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 16 ΓΚΠΔ, καθώς η ηλεκτρονική διεύθυνση είχε δηλωθεί από τον συνδικαιούχο της καταγγέλλουσας και όχι από την ίδια, η οποία δεν φέρεται να εξουσιοδοτείται νομίμως να ασκήσει για λογαριασμό του δικαίωμα που απορρέει από τον ΓΚΠΔ.

Ύστερα από έλεγχο της Αρχής διαπιστώθηκε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων (άρθρο 4 αρ. 12 ΓΚΠΔ) και παραβίαση της αρχής της εμπιστευτικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. στ) και Αιτ. Σκ. 39 ΓΚΠΔ), καθώς τα προσωπικά δεδομένα της καταγγέλλουσας κοινοποιούνταν από την καταγγελλόμενη τράπεζα εν αγνοία της και χωρίς την θέλησή της σε τρίτο πρόσωπο. Επιπλέον, η καταγγελλόμενη Τράπεζα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, παρέλειψε να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την αντιμετώπιση της παραβίασης (άρθρα 33 και 34 ΓΚΠΔ). Για τις παραπάνω παραβιάσεις επιβλήθηκε στην Τράπεζα πρόστιμο συνολικού ύψους 10.000 €. Επιπλέον η Αρχή της απηύθυνε προειδοποίηση σχετικά με τα ελλιπή τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας (άρθρα 24 και 32 ΓΚΠΔ) που διαπιστώθηκαν, εξαιτίας της απουσίας μέτρων επιβεβαίωσης των ηλεκτρονικών διευθύνσεων που δηλώνονται για τον σκοπό της αποστολής ειδοποιήσεων Winbank Alerts.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας επέφερε σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της καθημερινότητάς μας. Βασικό χαρακτηριστικό του σύγχρονου ψηφιακού περιβάλλοντος είναι η συλλογή, ανταλλαγή, αποθήκευση και επεξεργασία μεγάλου όγκου πληροφοριών και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις δεν άφησαν ανεπηρέαστο και τον χρηματοπιστωτικό τομέα, όπου πλέον κυριαρχεί η ηλεκτρονική τραπεζική (e- banking), η παροχή, δηλαδή, των τραπεζικών υπηρεσιών χωρίς φυσική παρουσία στα υποκαταστήματα (internet banking, mobile banking). Οι τράπεζες κατά την παροχή των τραπεζικών υπηρεσιών είτε αυτές πραγματοποιούνται δια ζώσης, είτε ηλεκτρονικά, συλλέγουν, αποθηκεύουν και επεξεργάζονται πλήθος δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, δεδομένων δηλαδή που αφορούν στην οικονομική ζωή των πελατών τους.

Η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στην πρακτική εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στον τομέα της τραπεζικής δραστηριότητας. Βασικός στόχος του Κανονισμού αποτελεί, αφενός μεν η προστασία και η σύννομη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων από τα τραπεζικά ιδρύματα, αφετέρου δε η εναρμόνιση των λειτουργιών και των υπηρεσιών των τραπεζικών ιδρυμάτων με όσα επιβάλλει ο Κανονισμός. Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτέλεσε η έννομη σχέση που συνδέει τα τραπεζικά ιδρύματα με τους πελάτες τους, τα οποία συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς με σκοπό την προώθηση τραπεζικών υπηρεσιών, την επαλήθευση της ταυτότητας των συναλλασσόμενων, την διενέργεια ερευνών ικανοποίησης πελατών, την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κ.ά.

Επίσης, έγινε αναφορά σε ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού, όπως η διαδικασία της κατάρτισης προφίλ, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την περίπτωση του «Τραπεζικού Συστήματος Πληροφοριών-Τειρεσίας Α.Ε.», το οποίο επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα τηρούμενα σε αρχεία με σκοπό την εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων τους. Η αρχειοθέτηση περιλαμβάνει δεδομένα που σχετίζονται με δάνεια, πιστώσεις, πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις κ.ά., τα οποία αντλούνται από πιστωτικά ιδρύματα, από εταιρίες παροχής

πιστώσεων, από εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια κ.λπ. Τα δεδομένα αυτά στη συνέχεια διατίθενται για χρήση σε τρίτους φορείς, όπως στην Τράπεζα της Ελλάδος, σε πιστωτικά ιδρύματα, σε εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.

Η προστασία των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς σε εθνικό επίπεδο χαρακτηρίζεται διαβαθμισμένη.²⁵⁴ Συγκεκριμένα, με την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων κατέστη σαφές σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς συγκαταλέγονται μεταξύ των απλών δεδομένων και δεν απολαμβάνουν την αυξημένη προστασία των λεγόμενων δεδομένων ειδικών κατηγοριών. Ωστόσο, η ελληνική νομοθεσία με την θέσπιση του τραπεζικού απορρήτου και τη διάκριση σε γενικό και ειδικό, προσφέρει αυξημένη προστασία στα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς.

Τέλος, η μελέτη ολοκληρώνεται με την παρουσίαση ορισμένων από τις σημαντικότερες αποφάσεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) σχετικά με ζητήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων σε τραπεζικές δραστηριότητες. Η ΑΠΔΠΧ, έχοντας ως ρόλο την εποπτεία της εφαρμογής του Κανονισμού, με τις αυστηρές συστάσεις που απευθύνει τόσο στις τράπεζες όσο και στην «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», με τις αποφάσεις και τις οδηγίες που εκδίδει, χαράσσει τα όρια της επιτρεπτής και νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων, σταθμίζοντας το οικονομικό συμφέρον των τραπεζικών ιδρυμάτων και το προσωπικό συμφέρον των πελατών τους, το οποίο περιλαμβάνει την προστασία της ιδιωτικότητας και της πληροφοριακής τους αυτοδιάθεσης.²⁵⁵ Παρατηρώντας την στάση της ΑΠΔΠΧ από τις πρώτες αποφάσεις που εξέδωσε σχετικά με ζητήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα μέχρι και τις πιο πρόσφατες από αυτές, εύκολα διακρίνει κανείς την προοδευτική αυστηριοποίησή της. Ενώ τα πρώτα χρόνια οι αποφάσεις που εξέδιδε είχαν προειδοποιητικό χαρακτήρα και παρείχε αυστηρές και ισχυρές συστάσεις προς τους υπευθύνους επεξεργασίας, σταδιακά η αντιμετώπισή της

²⁵⁴ Βλ. Μυλώση Μ., *Η έννομη προστασία των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από την αθέμιτη ηλεκτρονική επεξεργασία τους – Συγκριτική μελέτη της νομικής ρύθμισης σε Ελλάδα και Γαλλία*, σελ. 342 <https://mail.google.com/mail/u/0/?pli=1#inbox/KtbxLwgsvtHgFmBZGWMppNTBnBJjFcfqtg?projector=1&messagePartId=0.2>

²⁵⁵ Βλ. Μυλώση Μ., Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., ό.π., σελ. 37.

έγινε αυστηρότερη, ώστε πλέον σήμερα επιβάλλει μεγάλα χρηματικά πρόστιμα στις τυχόν παραβιάσεις του ΓΚΠΔ. Από την πλευρά τους θα τραπεζικά ιδρύματα οφείλουν να ακολουθούν τις τεχνολογικές εξελίξεις, να ανανεώνουν το θεσμικό τους πλαίσιο και να λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ώστε να εξασφαλίζουν το κατάλληλο επίπεδο ασφαλείας των πληροφοριακών συστημάτων, με στόχο την μείωση των περιστατικών παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξανδροπούλου- Αιγυπτιάδου Ε., *Προσωπικά Δεδομένα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2016, σελ. 8.
- Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., *Ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πεδίο της τραπεζικής δραστηριότητας (Νομικό πλαίσιο)*, Αρμενόπουλος, τεύχος 10, 2004.
- Γεωργόπουλος Α., Αγγελόπουλος Α., *Τραπεζική Ανάλυση και Χρηματοδότηση*, Κάλλιπος, Ανοιχτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2021
<https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/8100/1/246-GEORGOPOULOS-BANK-ANALYSIS-ch07.pdf>
- Ιγγλεζάκης Ι., *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων*, Interactive Learning, 2020.
- Ιγγλεζάκης Ι., *Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στο Σύστημα Πληροφοριών «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2006.
- Καλλιμόπουλος Γ., Καραγιάννης Κ., Τσολακίδης Ζ., *Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2019.
- Μήτρου Λ., *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2017.
- Μήτρου Λ., Υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, σε: Κοτσαλή Λ./ Μενουδάκου Κ., *Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2018.
- Μυλώση Μ., Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμής σε: Ένωση Ελλήνων Νομικών, *Πιστωτικά Ιδρύματα, Νομικές & Θεσμικές Όψεις*, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο e-Θέμις, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μυλώση Μ., Αλεξανδροπούλου – Αιγυπτιάδου Ε., Προσωπικά Δεδομένα Οικονομικής Συμπεριφοράς και Ηλεκτρονική Επεξεργασία τους από την «Τειρεσίας Α.Ε.», *Δίκαιο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης*, (1/2015).

- Μυλώση Μ., *Η έννομη προστασία των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από την αθέμιτη ηλεκτρονική επεξεργασία τους – Συγκριτική μελέτη της νομικής ρύθμισης σε Ελλάδα και Γαλλία*, <https://mail.google.com/mail/u/0/?pli=1#inbox/KtbxLwgsvtHgFmBZGWMppNTBNBJjFcfqtg?projector=1&messagePartId=0.2>
- Πλιαβέσης Γ., *Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας – πελάτη*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019.
- Ρόκας Ν., Γκόρτσος Χρ., Μικρούλεα Αλ., Λιβαδά Χρ., *Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016.
- Τάσση Σπ., *Τεχνολογία και Ιδιωτικότητα*, σε: Κοτσαλή Λ., *Προσωπικά Δεδομένα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- Χρυσόγονος Χ., *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2006.
- Ψυχομάνης Σπ., *Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2016.
- Ψυχομάνης Σπ., *Τραπεζικό Δίκαιο – Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2011.
- Ψυχομάνης Σπ., όπ., σελ. 12 επ. και Ψυχομάνης Σπ., *Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος – Οι τράπεζες και η εποπτεία τους*, Σάκκουλας, Αθήνα, 2009.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <https://www.dpa.gr>
- <https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-12/JULY2015.PDF>
- <http://www.tiresias.gr/company.html>

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- ΑΠ 1352/2011, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ <https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΑΠ 10/2011, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ <https://www.dsanet.gr/>

- ΑΠ 1177/2018, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΑΠ 921/2021, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΕφΑθ 54/2006, ΕλλΔνη, τεύχος 47, 2006, σελ. 1702-1075, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ <https://www.dsanet.gr/>
- ΕφΑθ 5717/2008, ΝοΒ 57 (2009) 73.
- ΕφΛαμ 27/2013, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΕφΑθ 1403/2015, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΕφΚρητ 2/2022, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΜονΠρωτΘεσ 2950/2002, Αρμ ΝΗ', (2004), 195.
- ΜονΠρωτΑθ 4517/2017, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΜονΕφΑθ 3424/2019, Ισοκράτης
https://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomologia/monefath%203424_2019.htm
- ΜονΠρωτΠειρ 221/2022, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ
<https://lawdb.intrasoftnet.com/>
- ΑΠΔΠΧ 109/1999 <https://www.dpa.gr/el>
- ΑΠΔΠΧ 523/1999 <https://www.dpa.gr/el>
- ΑΠΔΠΧ 11/2002 <https://www.dpa.gr/el>
- ΑΠΔΠΧ 86/2002 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/teiresias-ae-leyki-lista>
- ΑΠΔΠΧ 11/2006 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/dimioyrgia-arheioy-klapenton-i-apolesthenon-diabitirion-i-deltion>
- ΑΠΔΠΧ 64/2007 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/ypohreositon-trapezon-na-enimerosoyn-tin-teiresias-ae-shetika-me>
- ΑΠΔΠΧ 66/2008 https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-10/66_08anonym.pdf
- ΑΠΔΠΧ 83/2009 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/paranomi-i-syllogi-dieythynseon-ilektronikoy-tahydromeioy-kai-allon>
- ΑΠΔΠΧ55/2010 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/proeidopoiisi-pros-trapeza-gia-katastrofi-apo-ton-fakelo-daneiolipti-tis>

- ΑΠΔΠΧ 54/2011 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/gia-ti-dimosiopoisi-sto-diadiktyo-stoiheion-forologikon-parabaton>
- ΑΠΔΠΧ 83/2012 (<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/paranomi-epexergasia-dedomenon-apo-trapeza-shetika-me-axiografo-kai>
- ΑΠΔΠΧ 86/2013 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/i-arhi-epibalei-se-etaireia-katastrofi-toy-synoloy-arheioy-opoio-periehei>
- ΑΠΔΠΧ 48/2015 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimon-se-trapeza-gia-paranomi-prosbasi-ton-ypallilon-tis-sta>
- ΑΠΔΠΧ 65/2015 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-stin-alpha-bank-gia-paranomi-diabibasi-prosopikon>
- ΑΠΔΠΧ 70/2015 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/prostimo-se-trapeziko-organismo-logo-paranomis-epexergasias-prosopikon>
- ΑΠΔΠΧ 9/2017 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/aporripsi-aitimatos-etaireion-diapistosis-pistoliptikis-ikanotitas-gia>
- ΑΠΔΠΧ 98/2017 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/ypohreosi-aidikis-atomikis-enimerosis-ton-ofeileton-gia-ti-diathesi-ton>
- ΑΠΔΠΧ 47/2018 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-se-trapeza-gia-mi-ikanopoisi-dikaiomatos-prosbasis-se>
- ΑΠΔΠΧ 48/2018 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epexergasia-prosopikon-dedomenon-meso-pistotikhreostikon-karton-gia>
- ΑΠΔΠΧ 57/2018 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/prostimo-se-trapeza-gia-mi-ekplirosi-tis-ypohreosis-tis-na-tirei-kai-na-1>
- ΑΠΔΠΧ 65/2018 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/katalogos-me-ta-aidi-ton-praxeon-epexergasias-poy-ypokeintai-stin>
- ΑΠΔΠΧ 68/2018 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiplixi-stin-trapeza-alpha-bank-ae-gia-mi-egkairi-ypoboli-gnostopoisis>
- ΑΠΔΠΧ 18/2019 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/peri-dieyrynsis-ton-apodekton-ton-arheion-say-kai-ssh-tis-teiresias-ae>
- ΑΠΔΠΧ 39/2019 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/aporripsi-aitisis-therapeias-kata-tis-apofasis-982017-anaforika-me-tin>
- ΑΠΔΠΧ 6/2022 <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-gia-synehizomeno-peristatiko-parabiasis-prosopikon>
- ΔΕΕ, C-201/14, Smaranda Bara κ.λπ. κατά Casa Nationala de Asigurari de Sanatate κ.λπ., 1 Οκτωβρίου 2015 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1512485238672&uri=CELEX:62014CJ0201>
- ΔΕΕ, απόφαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 2016, Patric Breyer, C-582/14 <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=el&jur=C,T,F&num=C-582/14&td=ALL>

- ΔΕΕ, απόφαση της 07.05.2009, College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά E. E. Rijkeboer <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A62007CJ0553>
- ΔΕΕ, C-398/15, Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Lecce κατά Salvatore Manni, 9 Μαρτίου 2017, σκέψεις 47 και 60, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1512479438140&uri=CELEX:62015CJ0398>
- ΕΔΔΑ, Haralambie κατά Ρουμανίας, προσφυγή αριθ. 21737/03, 27 Οκτωβρίου 2009
- Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου C-101/2001 της 06.11.2003 (Lindqvist) <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-101/01>
- ΕΔΔΑ, S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγές αριθ. 30562/04 και 30566/04. 4 Δεκεμβρίου 2008
- ΕΔΔΑ, M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 24029/07, 13 Δεκεμβρίου 2008.
- ΕΔΔΑ, Ciubotaru κατά Μολδαβίας, προσφυγή αριθ. 27138/04, 27 Απριλίου 2010, σκέψεις 51 και 59, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-98445%22%7D>

ΑΛΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 σχετικά με την Fin Tech: η επίδραση της τεχνολογίας στο μέλλον του χρηματοπιστωτικού τομέα (2016/2243(INI)).
- Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων <https://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-tin-prostasia-ton-prosopikon>
- Ομάδα Προστασίας Δεδομένων του Άρθρου 29, *Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου 'δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα'.*

- Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαφάνεια βάσει του Κανονισμού 2016/679.*
- Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές για την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του Κανονισμού 2016/679.*
- Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/678.*
https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-12/wp248_rev.01_el.pdf
- Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Γνώμη 3/2010 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας.* https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp173_el.pdf
- Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την Προστασία των Δεδομένων, *Γνωμοδότηση 10/2004 σχετικά με περισσότερο εναρμονισμένες διατάξεις πληροφόρησης,* <https://iapp.org/resources/article/all-of-the-article-29-working-party-guidelines-opinions-and-documents/>
- Υπ' αρ. 8/2018 Γνωμοδότηση Εισαγγελίας ΑΠ.
- Υπ' αρ. 1/2011 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ. <https://www.dpa.gr/>
- Υπ' αρ. 4/2011 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ. <https://www.dpa.gr/>
- Υπ' αρ. 5/2013 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΔ, <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/systima-mitroon-trapezikon-logariasmon-kai-logariasmon-pliromon>
- Έντυπο Γνωστοποίησης Τήρησης Αρχείου/ Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων (Μέρος II) της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, <https://www.e-nomothesia.gr/docs/web/pdf/entypa-binteoeptirisis.pdf>